

XXI. ÉVFOLYAM.

30. SZÁM.

BUDAPEST, 1931

NOVEMBER 1.

M. kir.
Hadileveltség

III. csoport

Nagyb.

1931

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ:

PINCZÉS ZOLTÁN ŐRNAGY

SEGÉDSZERKESZTŐ:

MAHÁCS LAJOS SZAZADOS

MEGJELENIK MINDEN HÓ 1-ÉN ÉS 15-ÉN

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, I., BŐSZÖRMÉNYI-UT 21. SZ. TELEFON: 501-90.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ: PINCZÉS ZOLTÁN ŐRNAGY, SEGÉDSZERKESZTŐ: MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, I. KER.,
BÖSZÖRMÉNYI-ÚT 21

Megjelenik
minden hó
1-én és 15-én

Előfizetési ára:
Egész évre 12 pengő,
félévre 6 pengő

Telefon:
501-90.

Postatakarékpénztári
csekk számla:
25.342

Vitéz nemes Szinay Béla tábornok a m. kir. csendőrség felügyelője.

Kormányzó Úr Öfőméltósága október hó 5-én kelt legmagasabb elhatározásával vitéz nemes Szinay Béla tábornokot, a m. kir. honvéd Ludovika Akadémia parancsnokát, a m. kir. csendőrség felügyelőjévé nevezte ki.

Ujjonnan kinevezett legmagasabb katonai előjárónk törzsökös zemplénavármegyei családból származik. Született: Egerben, 1880-ban. Mint a Ludovika Akadémia tisztképző tanfolyam 4. évfolyamát végzett növendékét, 1899 augusztus hó 18-án avatták fel hadapród-tiszthelyettessé a brassói 24. honvéd gyalogezred állományába, ahol 1900 november 1-én hadnaggyá, 1906 május 1-én pedig főhadnaggyá lépett elő. Mint főhadnagyot 1906 december 21-én a miskolci 10. honvéd gyalogezredhez, 1910 október 1-én pedig tanárként a Ludovika Akadémiához helyezték át. Ebben a minőségében 1913 április 13-án érte az első kitüntetés, amikor a nevelés és kiképzés terén elért munkájáért a Legfelsőbb megelégedés tudtára adatott.

Néhány hét múlva, 1913 május 1-én százados lett; 1914-ben a mozgósítást megelőzőleg a budapesti 30. honvéd gyalogezredhez helyeztetett át. A századosi rendfokozatban érte a világháború, amit a szerb, orosz és olasz harctereken küzdött végig, kétszeri sebesüléssel. A harctéren eltöltött 31 hónap alatt többszörös kitüntetésben részesült, nemkülönben a háttérországban a honvéd tanezredben rohamcsapattanfolyam parancsnoki minőségben teljesített munkáját is Legfelsőbb elismerés kísérte.

A háborúból 1918 november 19-én a rohamzászlóaljával együtt mint őrnagy tért vissza.

A forradalmak után a honvédelmi minisztérium 1. osztályában teljesített szolgálatot; 1920. évi szeptember hó 1-én alezredessé, 1921. évi szeptember hó 1-én pedig ezredessé lépett elő.

Kormányzó Úr Öfőméltósága a harctéren, az ellenség előtt szerzett érdemei alapján, 1922 augusztus 15-én vitézzé avatta.

Az 1922. és 1925. közötti években 8 hónapon át az 1. honvéd gyalogezred parancsnokhelyettese, a többi időben pedig a Ludovika Akadémián akadémikus zászlóaljparancsnok, a gyalogsági kiképzés vezetője és tanár. Ebben a beosztásban, 1925 május hó 2-án, Legfelsőbb dicsérő elismerésben részesült.

Kormányzó Úr Öfőméltósága 1926 október 1-én az 1. honvéd gyalogezred parancsnokává nevezte ki, de 1928 szeptember 28-án újra visszahelyezték a Ludovika Akadémiára, ezúttal azonban már mint az Akadémia parancsnokát. Erre az időre

esik a 4. számú Vitézi törzsszék törzskapitányává való kinevezése is. Mint az Akadémia parancsnoka lépett elő tábornokká 1929 május 1-én, a következő évben, 1930 február hó 26-án pedig újra magas kitüntetésben részesült: a II. osztályú Magyar Érdemkeresztet kapta a kiképzés és a tiszti sardjádék nevelése körül kifejtett értékes szolgálataiért.

Mély tisztelettel köszöntjük új felügyelőnket, s bizalommal tekintünk a személyére. Üdvözöljük, mint vezetőnket, akit a Legfelsőbb bizalom élünkre állított.

A babona.

Írta: POSSZERT JAKAB százados.

A babona a régi természetimádás maradéka s titkos természetű erők működését tételezi fel. Bűnügyi szempontból annyiban bír fontossággal, hogy a gonosztevők sokszor a mások babonás hitében bízva, sokszor pedig saját balhitük következtében különféle babonás tárgyak birtokában követik el bűncselekményeiket. A csendőrre tehát előnyös, ha ismeri a különböző babonás eljárásokat. Idézek két régi esetet, mert bár azóta a helyzet javult, több bűntény még ma is babonában leli magyarázatát. 1896-ban két kis gyermeket azért öltek meg, mert „zsírjukból készült gyertyával láthatatlanul lehet bármely helyre behatolni, ott szabadon garázdálkodni”. 1879-ben pedig egy áldott állapotban levő nőt gyilkoltak meg azért, hogy a méhmagzat szívét megegyék, mert az a babona szerint természetfeletti erőt kölcsönöz.

A tapasztalat még ma is igazolja, hogy valamelyes varázsszert minden szokásos tolvaj hord magánál és ettől valamelyes bűvös hatást is vár.

Két főfaja van a babonának:

Az *omnia*: mely a természeti tüneményekben előjelet lát s abból jóslásokba bocsátkozik és

a *mágia*: mely rejtélyes cselekvésekkel akar bizonyos eredményt létrehozni, noha ezen rejtélyes cselekvések az elérendő eredménnyel semmiféle okozati összefüggésben nincsenek.

Bűnügyi szempontból bennünket főleg az utóbbi érdekel.

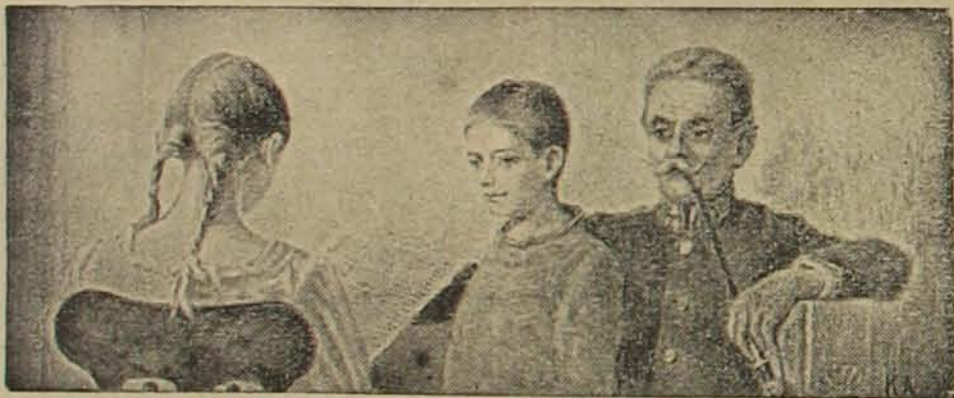
Sajnos, a babona még ma is mélyen gyökered-

zik a különféle társadalmi osztályokban. A pénteki napra berendelt tanu elmarad, egy másik a hó 13-ára tervezett utazását elejti stb. Egy leány szép opálgyűrűt kínál az ékszerésznek eladásra. Gyanus az eset, őrizetbe veszik a leányt, ki előadja, hogy gazdaasszonyától kapta. Puhatólnak s előadásának valódisága beigazolódik. Azért adta oda az asszony az egyébként igen értékes gyűrűt a leánynak, mert babonás volt s tévhite szerint „opál-gyűrűt örökölni s megtartani szerencsétlenség”.

De az ilyen babonáknál veszedelmesebbek azok, amelyek káros eredménnyel járnak. Ilyenek a fiatalító bájitalok, a számos gyógy- és kuruzslószeres babonás alkalmazása. Súlyosabb természetű babonák például az ilyenek: meleg emberi vér jó az epilepszia ellen, egy koporsó odvas fájának rágása görcsöket szüntet meg, a hulla szájában felgyülemlett hab alkoholistákat gyógyít meg. Emberzsír összekeverve saját vérünk egy cseppjével, szerelmet biztosít, ha azt a kívánt személynek beadjuk. Oszlófélben levő hulla nedve kiütést gyógyít meg stb., stb. Ezen anyagok alkalmazása természetesen súlyos egészségrontást idézhet elő, sőt halált is s a nyomozás az ily gyanus elhalálozások okainak puhatólása során joggal mérgezést gyaníthat s nem gondol a nép babonás hajlamára, vagyis az emberi könnyelműség s hiszékenység határtalanságára.

A bűnözők babonája két főcsoportra oszlik:

Az egyik csoportba tartoznak azok a babonák, amelyek a bűncselekmény elkövetéséhez stb., felhasználandó dolgokat, tárgyakat, szereket tisztességes úton szerzik meg. Ezen szerek önmagukban véve nem veszélyesek, de bűncselekmények elkövetésénél használ-

Halottak napján.

— Gyula diáknak ajánlom. —

Ki vagy Te, pajtás itt a horpadt sirban?

A korhadt fejfa árván kit sirat?

Halott apát? vagy elfelejtett hitvest?

Tán selymesszőke, nótás, hős fiat?

Hol hullt a vére meggötört szivednek,

Fagyosra dermedt kézzel hol küzdél Vitéz?

A Karszt, vagy Kárpát vont-e glóriát fejedre?

Felelj, pajtás! a cimborád idéz.

Mi már, — tudod, akik így megmaradtunk

És hitben gyengén csak teszünk, veszünk,

Csak várunk, vágyunk, kétkedőn, riadtan;

Mi már Jelent a Multban keresünk.

A hős hitével félhitünk' tetézzük,

Hisz' együtt hittünk életsakadást!

Mondom, — érted? — a mi hitünk megtépte

A ránk akasztott nagyheti palást.

Jaj! fáj a mécses koldussirra tenni!

A nagy bukást most így siratni el;

Nem fázol, pajtás, odalent a sirban?

Hát érdemes volt? — most felelj, felelj! —

Tamáshitű siránkozik a széllel!

A honvédhit az élniakarás!

Nekünk, kik küzdünk, s ott fennhagytunk

Mindent!

Nekünk fáj ez a halottsiratás! —

Nekünk de fáj a lappankodva járás

És émelygésig gyászünnep ülés,

Nekünk nem kell a fejhorgasztott sirás!

Ez... így... nekünk nem megdicsőülés!

A vérző seb se égett... akkor jobban,

Midőn rekedten szólt a kürt szava, —

Azért elbukni száanalomra méltó,

Hogy tört reménnyel éljen unoka!

A multhoz járni koldulón örökké,

Gyengék sora, nem katonavonás! —

Az árvaságod tőrjed büszke daccal,

Hoz még hajnalt a magyar Akarás!

Ne vessz reményt a temetőket járva,

Csörgős tivornyák bús magyarja, Te! ..

A nagy Célig a célokat fokozzad

És győzni fog a győzelem Hite!

vitéz NÁRAY ANTAL vkszt. őrnagy.

ják őket. Ha ily tárgyakat vagy szereket találunk valakinél, jogos lehet a feltevésünk, hogy az illető szokásos bűnöző és valamelyes bűncselekményt már elkövetett vagy annak elkövetését tervezi. A bűnözőknek ugyanis az a véleménye, hogy ha a bűncselekmény elkövetésekor bizonyos tárgyakat, szereket maguknál hordanak, őket a hatóság fel nem deríti. Folyó évi október hóban egy sikeres csendőri nyomozás egy több álnévű veszélyes betörő elfogására vezetett, ki 1926. évig visszamenően több kasszafúrást és egyéb betörést követett el. Bár vakmerő betörőnek bizonyult, fegyverét sohasem használta, de számtalan babonának hódolt és állandóan talizmánokat hordott magánál, melyek a házkutatásnál elő is kerültek.

Ilyen babonás tárgyak, melyeket a szokásos bűnözők magukkal hordanak:

1. A „Jánoskéz”, ezt főleg vadászok hordozzák maguknál azon tévhitben, hogy így biztosabb a lövésük. A „Jánoskéz” emberi kézhez hasonló kézfaragványa növényi gyökérből készül (pimradenia conopsea, orchis maculata, radix Palma Christi), melyet János éjszakáján (június 24-én) szednek ki.

2. Az „Alraune” emberalakú bábu, mely ugyan csak bizonyos növényeknek, rendszerint nadragulyának gyökereiből készül. A gyökeret megszáritják, öszszetörlik, utána vízzel tésztává gyúrnák, majd bábót formálnak belőle. Sokan selyemruhácskába is öltöztetik az így elkészített bábót, melyet babonás okokból már a régi rómaiak és görögök is alkalmaztak. A növény gyökerének a földtől való elválasztása is rejtélyes körülmények között, akként történik, hogy egy kutyát farkánál a növényhez kötnek, a kutyát pedig

addig verik, míg az a gyökeret ki nem tépi. Ezen pillanatban a kutyát agyonütik, illetve agyonlövik. Gonosztevők szerint ez a bábu zárt ajtók kinyitását megkönnyíti. Akinél ezen babonás tárgyat találjuk, indokolt a gyanu, hogy az illető szokásos betörő.

3. A „bélelt tenyér” babonájához az úgynevezett „zárnyitófü” levelét teszik a betörők belső tenyerük bőre alá azon hitben, hogy ha e tenyerükkel valamely zárhoz csak hozzáérnek is, az rögtön kinyílik. Ilyen „vasfüvel” bélelt tenyere volt Rózsa Sándornak, Sobri Jöskának és Zöld Marcinak, a híres betörőknek is.

4. „Denevérszív”-et hord magánál a hamiskártyás, hogy csalásait észre ne vegyék.

5. Alvást idéz elő „a halottól származó bal hüvelykujj”. A babona szerint ettől mély álomba esnek mindazok, kiknél a betörést elkövetik.

6. „Áldások, ráimádkozó sorok” magánálhordása azt célozza, hogy a büntett ki ne derüljön.

7. A „botáldás”. Egy közönséges botra erősített „áldásra” a bottulajdonos a megverendő egyén nevét, vagy nevének kezdőbetűjét írja s azután a bottal saját ajtófélfáját üti-veri, azon hitben, hogy minden ütést az, kinek neve „az áldásban” fel van tüntetve, megérez.

Ilyen „botáldás” megtalálása már gyakorlati eredménnyel is járt. Egy mérgezés okozta halálesetben egy bizonyos egyén volt gyanúsítva, ki azonban tagadott, sőt még azt is tagadta, hogy az elhalttal valaha is ellenséges viszonyban állott volna. Végül is a házkutatás során a gyanúsított imakönyvében feltalálták a botáldást s „az áldás”, vagyis „a verés” az elhalt nevére volt szövegezve; arra mindent beismert.

A 772-es.

Írta: LAZÁR ISTVÁN.

Piros kehely a végtelenben... a nap leáldozott a hegyek ormán, csak vérszínű korongjából látszott még egy darab, aztán az is eltűnt és meghalt a fény a földön, lassan és árván, mint az utolsó remény.

Nézte a rab, hosszan nézte cellája ablakából, a rácson keresztül s mélán fénylett a szeme, mintha visszarágyogna belőle törten a nap búcsúzó sugara. Búcsúsugár! Va'ami csendes sóhaj remegett fel a szívről: utoljára csókolta meg az ő cellája rácstát az az áldott napsugár.

A fegyház kápolnájában megkondukt a kisharang. Anzélusra szól. A rab letérdelt csendesen.

— Mi Atyánk, Üristen, ki vagy a mennyekben... hálát adok Neked, hogy kiszenvedhettem a földi büntetésemet. Szenteltesék meg a te neved: holnap reggel megnyílik a börtönöm, szabad vagyok!

Az alkony bebarult a rácsos ablakon. Térdelt a rab s lélekben imádkozott:

— Jöjjön el a te országod... hol szabadon járhat kelhet a megigazult ember. Tizenkét nehéz esztendő telt el azóta, hogy értem jöttek a csendőrök... de hála Neked, büntető Isten, hogy megadtad érnem a raboskodás utolsó estét, új életemnek a kezdetét...

Lágyan és ezüstösen bongott az estéli harangszó és a rab arca megenyhült a szürkületben. Csupa hit és áhitat, hála és megigazulás. Lélek, ki az Istennel társalog.

— Legyen meg a te akaratod, miképpen mennyben. azonképen itt a földön is... Ahogy gyilkot adtál az én kezembe azon a napon... Nézttem sokszor a te villámlásodat a fegyház ab'akából: ugyanazt a romboló tüzet érez-

tem magamban én is akkor, amikor megöltem a feleségem csábítóját, én szegény bűnös, aki vagyok...

Lehorgadt a feje alázatosan, a bünbánat szinte átvilágított rajta, mint gyolcs mögül a mécsvilág. Aztán föl emelte bünbánó arcát s az Úr imádságát tovább töredezte:

— Mindennapi kenyerünket add meg nekünk, add meg nekünk ma... és holnap... Ó, Istenem! Kimegyek most az életbe és a nehéz gond vár reám... Volt ugyan kis házam, jó, fekete, kalásztermő párlanc földem... de ki tudja, mi van velük, tán eddig dobra is kerültek, hiszen az asszonynak, meg a gyerekeknek, szegénynek élni kell...

Megállt az imájában, csak a pillája rebbent. A gyerekek! Az ő kicsi virága. Az ő csöpp kislánya. Négyéves lehetett, mikor rájuk szakadt az az átok, az a balsors... négy meg tizenkettő, az tizenhat... Virág! Rózsa már, szép, kinyílt rózsza, szépséges lilium. Ha olyan szép lesz, mint az anyja volt! Akkor látta utoljára, mikor egy husvétkor behozta édesanyja, de sírt a gyermek, vigasztalvánul zokogott s többé nem engedte be. Jobb is. Ne lássa börtönben az édesapját, ne tudja, hogy a kezéhez vér tapad...

— És bocsásd meg a mi vétkeinket, miképen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek... Lásd, Uram, én is megbocsátottam a szegény feleségemnek, akit úgy szerettem s mégis szíven ütött... megbocsátottam a börtön mélyén, a szívem mélyén, ha másért nem is, hát a gyermekéért...

Elgondolkozott. Krisztus lángocskája remegett a szemé tükre. Boldog, ki lelkéből ki tudja vetni a haragot és a gyűlölséget s ott bent a szeretet angyalának helyet ad. Csak ne fájna úgy az a csók... Azért őt! De fátyol le-

8. Hurkolások, zsinegek, hajszálak, s bizonyos növények összecsomózása a gonosztevők babonája szerint „erőlekötésre” alkalmas és sok mindent megakadályoz.

Felemlítem még azt a babonát is, mely szerint valaki:

„Szemével meg tud verni” mást, sőt betegséget és halált is okozni. Ily esetből kifolyólag Marostordában egy asszony azért ölt meg egy ilyen hírben álló not, mert azt hitte, hogy leányának hirtelen elhalálozást okozta. A babonas asszony szerint ez a nő „szemével verte meg” elhalt leányt.

A hamis eskü babonái is sokfélék, amelyek szerint a hamisan esküvő esküje „nem számít”. Megemlítek néhányat:

1. Bizonyos növény magánálhordása eskü közben (ilyen növény pl. a maszlag).

2. Balkéz hüvelykujjának meggörbítése eskü alatt.

3. Balkéz ökölbesorítása eskü alatt.

4. Balkéz csipőretétele eskü alatt.

5. Eskü alatt egy nadrággomb letétele.

6. Hét darab kiskövecskének, vagy egy darabka aranynak a nyelv alatt tartása eskü közben.

7. Eskü előtt és után háromszor kiköpés.

8. Szentelt ostya hordása.

9. Balkézzel való egyidejű eskü, lefelé tartott balkézzel.

Lehet, hogy a csendőr ilyen babonaságot igazoló cselekvést felismer a főtárgyalás során s utólag ezen adatokból kiindulva, leleplezheti a namisan esküvőt.

Ezekután felsorolom az eseteket, mikor a tette-

gyen rajta, hiszen az a bűnös, megtévedt asszony is bűnhődött, eleget bűnhődött...

— Es ne vigy minket a kísértésbe és szabadíts meg minket a gonosztól... Én Uram, én Istenem, mentsd meg a lelkemet! Fogadom, hogy a te ösvényeiden járok, a munkának és a becsületnek élek s kerülni fogok minden utat és alkalmat, mely bűnbe vihetne. Csak a családomnak fogok élni teljes törvénytiszteletben, szeretetben és erkölcsben, hogy jóvátehessem minden vétkeimet.

Csing-csing-csing... A harangszó elnémult, de a rab lelkében zengett még a áhitat; az éj leszált barnán és selymesen, de a rab szívében világított a szeretet. Holnap reggel szabad! S már délután otthon lehet...

Lefeküdt, de csak hánykolódott fekvőhelyén, nem tudott aludni, folyt lelkéből az öröm, mint az édes mézga. Szabadság! A holdvilág olyan szépen s olyan selymesen süt be az ablakon... a vaspántok fekete keresztcsék... Holnap — a kis falu — az asszony — a kislány — munka — boldogság... Gondolatfosziányok vilództak zsibbadt agyán, aztán kihunytak, mint szikrácskék az éjszakában. Az éj álomra csókolta a szegény rab szemét.

Otthon járt álmában. Hogy megnőtt a ház azóta! Kövér tehének kérődzenek az istállóban, az udvaron meg malacok grummognak s az egész kert virág, csupa fehér virág... Asszonya gyomlál a kertben, de hiába szedegeti a gyomot. Hm! De különös gyom. Virága sárga s mindeniknek kicsi emberfeje van... Nem is lehet bántani. Nem is szabad bántani. Nini, mekkora körték! Majd lehúzzák az ágat. Ül a fa alatt az ő szépséges kislánya és harapja, eszi a körtét boldogan.

Mélyen aludt, de ébredt, ahogy a hajnal beragyogott a cella ablakán. Dobogott a szíve, idegesen vert és kala-

sek a helyszínen valamely tárgyat hagynak vissza, hogy büntetlenek maradjanak.

1. Egy-két csepp vérnek, vagy véres kéz lenyomatának visszahagyása.

2. Valamilyen ruhadarabnak, avagy egy részének visszahagyása.

3. A tettes ürülékét letakarva kalappal, ruhával, azon tévhitben hagyja vissza a helyszínen, hogy addig nem fedezik őt fel, míg az ürüléke meleg, ideje lesz tehát elmenekülni. Természetes, hogy ily tárgyak, nyomok s ürülék visszahagyása már szamtalan esetben épp az ellenkezőjét eredményezte: nyomra vezetett. A cigányok gyakran nagyalfia (csudafia) magvait hagyták vissza a helyszínen, azon babonás hitben, hogy így bűncselekményük nem lesz felderíthető. Ily magvakat cigányok birtokában gyakran találunk.

Ugyancsak babonára vezethető vissza a szokásos bűnözők eljárása, hogy ha nem sikerül a betörést egy helyen végrehajtani, azt nem folytatják más helyen, hanem inkább odébb állnak.

A helyszínre való visszatérés, főleg a hullához, ugyancsak gyakori babonán, de lélektani okon is alapszik. Ezért figyelni kell egyrészt a helyszínt s azt, hogy ki jön oda vissza. Nyomravezető volt már számos esetben az áldozatot felkereső emberek viselkedésének, beszédjének megfigyelése is. Markáns példája ennek a biatorbágyi merénylet tettesének a robbantás utáni magatartása, ki már akkor érthetetlen s különös jellegű érdeklődésével, fontoskodásával stb. magára terepte a csendőrök figyelmét.

A babonák másik csoportjába tartoznak azok, melyek a tettet bűncselekmény elkövetésére kész-

pált. A szabadulás napja! Aztán megcsendesedett, a rácsnoz ment s kibámult hosszan a hajnal biborába. Eg-föld ragyog! Még a vasrózsák is fénycsókban fürödnek a börtönrácson. Ó, Istenem, de szép is az élet! Csak nyilna már a börtön ajtaja.

Az ég átfehéredik, aztán aranyba csillan és nesz támad a fegyház udvarán. Seprik a foyosókat, de hiába seprük, a bűn bentmard. A bűn! Szegény rabok. Ha tudnák, hogy ő milyen boldog! Igen, ébrednek már és átkopognak egymásnak a falakon. A titkos jelek. A bűnösök ábécéje. Ő is ismeri. De el fogja felejteni, mert ő most messze megy: visszater a Társadalomba... Szürke falak, Isten veletek!

Telt az idő, szinte hallotta a másodpercek iramát, az időszakér dübörög, viszi az emberiség örömét s bánatát. Meleg, egyre melegebb hullámok bizsergették a szívet. Ti szürke falak, börtönfalak, rabság és bánat örei, legyetek megáldva! Adjatok lelki nyugtot új lakótoknak is, aki jönni fog... Szent a börtön! A megigazulás temploma.

A toronyóra nyolcat kongatott. Nyolc! Valaki jön. A porkoláb. Recseg a hangja, szid valakit, aztán csend, a szíve összeszorul... a kulcs a zárba fut!

— 772-es, — szól be ridegen. — Az irodába.

— Igen, — rebegette boldogan.

Visszanézett mégegyszer a szürke cellára, ahol anynyi nehéz napja s gyötrelmes éjszakája telt, aztán ment a porkoláb előtt, szinte támolygott, mint az ittas. Megittasult a lelke, hogy — szabad!

Csak akkor eszmélt föl, mikor az igazgató előtt állt.

— Letelt az idő, fiam, — nézett rá jóindulatúan. — Szabadul.

A 772-es zokogásba tört.

tetik, hogy a babonás tárgyakhoz jusson. Ilyenek:

1. Öngyilkosok fegyverei erotikus érzeteket idéznek elő.

2. Akasztott ember kötele szerencsét hoz.

3. Szentelt ostya megvéd.

4. Sovány, beteges tehenet csak lopott takarmánnyal lehet felhízlatni, meggyógyítani.

5. Hullacsonkítások, hullarészek magánál hordása a bűnös javára van. Ilyen hullarablást azonban csak beteges ember követ el, bizonyos lelkikényszer alatt.

6. Altatómécés babonája, melynek alkalmazása folytán azon ház lakói, ahol betörnek, nem ébrednek fel. A mécses meg nem szült magzat avagy az újszülött zsírjából készült, melyhez ikrek születése alkalmával elhalt asszony véréből is néhány cseppet kevernek.

7. Nemibetegség megszűnik szűzleánnyal való közösülés után.

8. Tolvajlás ellen legjobban véd a lopott kutya.

A felsorolt és babonás célra használt tárgyak bűnös úton jutnak a babonás bűnöző kezébe, de ezeket nem haszonlesésből, hanem csak fenti célokból tulajdonítja el.

Ezek után áttérek a haszonlesésből üzött babonákra, melyek közül eléggé ismeretesek a jóslás, kártyavetés, tenyérolvasás és az álmofejtés.

A jóslásnak számos faja van, sajnos, még ma is igen elterjedtek és nemcsak alsóbbrendű körökben. Inkább a női nem hajlandó az ilyen babonákra. A jóslás tárgya sokszor nemcsak a jövő titkának kutatása: hogy mi lesz? hanem — és ez fontosabb is bűnügyi szempontból — hogy mi, hogyan történt

s ami történt, azt ki tette? Ilyen jóslások során már számos feljelentő téves irányban befolyásolta a nyomozást, mert itt a visszaéléseknek is tág tere van. Pár esetet hozok fel annak bizonyítására, hogy mennyire befolyásolja a babona a nyomozást.

Pl. Elkövetnek egy betörést, egy öreg özvegyasszony pénzét lopják el. Tettes tudva ezen öregasszonynak babonára való hajlamát, elmegy egy cigánynőhöz, azt megfizeti és a cigánynő alkalmat keres, hogy a bánatos öregasszonyt vigasztalja s jóslása során egy áltettezt meg is nevez. Nem ritka, hogy a tettes és a jósnő tettestársak.

Egy grófnőtől ismeretlen tettes több nagyértékű aranytárgyat lopott el. Bár a gyanú leginkább a szolga ellen irányult, a grófnő ezt a gyanut határozottan ellenezte s így, miután a szolga fiatal, jómegjelenésű fiú is volt, a nyomozás már bizalmas viszonyra gondolt. A nyomozás nem tágitott feltevésétől. Bizalmasan megfigyelte a szolgát, közben megtudta, hogy a szolga a lopott tárgyakat eladta. A grófnő erről értesülve, azzal védekezett, hogy neki egy jósnő — a szolga nagynénje — azt mondta, hogy a tettes nem házbeli s csak ezért ellenezte szolgáljának meggyanusítását.

A jóslás módjai különfélék:

1. A jós betekint a káros pénz tárcájába, szekrényébe, melyből a pénz, értéktárgy stb. eltűnt. Megérinti esetleg az ajtókilincset is, melyet a tettes letört stb. Közben varázsszavakat mormol, kérdéseket intéz a károshoz s végül megnevezi a tettezt, azaz egy áltettezt, rendszerint igen általános értelmű szavakkal. Természetes, hogy a jósló sokszor előzőleg kikutatja a panaszos viszonyait s így

— Ne sírjon, — állott fel az igazgató. — Megszentvedett becsülettel s bátran visszatérhet a dolgozó társadalomba. Föl a fejjel! Az élet várja.

Eléje állt.

— Meg kell említenem, hogy igen jó magaviseletet tanúsított az intézetben, minden munkában résztvevő tevékenyen, jó példájával előljárt s úgy az én, mint a tisztviselői kar és az örszemélyzet elismerését érdemelte ki...

— Köszönöm, — tördelte boldogan.

— Menjen, fiam, az irodába s holmiját és járandóságát vegye át. Gondoljon az itt töltött nehéz napokra s becsülje meg, amit most visszaadok: a szabadságát, mely minden kincsnél drágább és becsesebb...

Kezet nyujtott jóságosan. A rab kiszikkadt szemmel csodálkozott rá.

— Nem vagyok méltó, — suttogta megindultan.

— Csak fogadja el a jobbotmat, — mosolygott a szigorú öregúr. — Megbűnhődött és megilleti...

Lehajolt hirtelen s megcsókolta. A könnycseppje rajta maradt. Lélekbrilliáns.

— Isten vele, fiam...

Kiment. Arca boldog. Szeme sugárzó tükör, a lelke tükre. Egy félóra múlva megnyílt előtte a fegyház kapuja.

Itta a fényt, a szabadságot. És ment. Vitte a szíve. Egy kis útravaló pénzt is kapott az irodában. Haza! Ki, egyenest az állomásra. Egy óra múlva vitte a vonat.

A város elmaradt. Szép, zöld mezők, veteményes kertek, pirostetejű házak, ringó búzatáblák, köztük pipacs piroslik, ott gémeskutak, gulyák, csahos puli ugatja a vonatot. Hallgass, kutyus! Tiszta ember néz le rád. Apró falvak. Tengeri-földek. Ugyanolyan, mint tizenkét évvel ezelőtt. Éppen olyan szép, nagy, kövér csövek. És a ba-

jusza sem öszült meg a kukoricának. Csak az ő fejét lepte be a dér...

Sebaj!

...És egyszer csak feltűnt a távolban a kis alföldi falú karcsú temploma. Tanyák maradoznak és befut a vonat az állomásra. Szétnézett álmodozón. Senki sem várja, de honnan is tudnák, hogy érkezik!

Leszállt. Az állomás sem változott azóta, csak a baktere új. Az akácok is ugyanazok, csak valamivel sűrűbb a koronájuk. Minden a régi, csak éppen hogy itt-ott új arcokat lát. Hiába, fölcseperedik az ifjúság. Az ifjúság! Az ő kicsi lánya. Az ő rózsaszála. Merre is laknak? Ó, Istenem — ott a kádárok utcája mellett föl a sikátoron, egyenest...

Ment, de aggodalom környékezte. Nincs-e valami baj otthon? Lám, tizenkét esztendeje alig gondo't erre, csak ült a börtön homályában, mint valami csendes tó fenekén, s most, hogy süti az Isten napja, rögtön arra gondol, rögtön édesapa lett, ki félti a kis családját. Ime, az első kötelesség visszatért! Aztán jön a többi. Hadd jöjjenek. Ez az élet törvénye és a szív parancsa. Előre csak!

Fölment a kádárok utcája mellett, a sikátoron, bekanyarodott az uraság szilvaskertje mellett s hát egyszer csak megpillantja kicsi házát! Megállott. A szívét alig bírta. Itthon van! Még száz lépés. Ötven. Csak oldalalva ment. Helyben van. Benézett a ház udvarára.

Csupa gyom. Ahogy álmában látta. A ház nem nőtt meg, inkább megroskadt s düledezik, a fa'a kopott, tetejéről meg a zsindelet elvitte a szél. Nyomorúság. A kút kávája beszakadt, a kerítés bedőlt és omlik minden. Lát-szik, hogy nincs férfi a háznál. De most van! Belépett emelt fővel, kiáradt szívvel, barátságosan.

a jóslás sokszor igaz adatokat is közöl, ezzel még csak fokozva a káros bizalmát.

Másik mód a varázslószekrény. Káros ezen szekrénykébe való betekintéskor a bűncselekmény tette-sét megláthatja. A szekrényke egyik oldalán kis lyuk van, ezen néz be a káros. Ugyancsak kis lyuk van a szekrényke másik oldalán is, melyen át a jós csak annyi világosságot enged behatolni, amennyi éppen szükséges, hogy a betekintő valami keveset lásson.

A szekrény belsejében tükör van, mely szög alatt akként van elhelyezve, hogy a betekintési lyukon át a szekrénykébe néző nem látja a saját szemét, hanem egy a szekrényben elhelyezett s a jósnő által kívülről forgatható hengert, melyre több arckép van felragasztva (fiatalember, öregember, asszony, leány, gyermek, ördög stb. stb.). Ha tehát a káros a kis lyukon át a szekrénykébe betekint, úgy a szekrényke tükrében a hiányos világítás dacára meglátja az előbb említett, eléggé kopott és rossz rajzú képek valamelyikét: — a tettest. Természetes, hogy a szekrénykébe sokáig benézni nem szabad, így ezért is, de bizonyosfokú befolyásolás hatása alatt a káros a meglátott tükörképben tényleg felismerni véli a tettest. A káros panaszát ezután a hatósághoz bejelenti, — csak azt nem mondja meg, hogy mire alapítja a gyanúsítását.

3. Egy másik mód: a „csodadob”. Ez széles farkarika, melyre dobszerűen állati bőr van húzva. Ez a bőr csak lopott állattól eredhet, amely bizonyos rejtélves körülmények között lett levágva. A bőrön vonaljelzések vannak. Ezekre a jós több apró szemet helyez s utána a karikát megüti. Az így előidézett rez-

gés következtében elmozdult szemek újbóli elhelyezéséből következtet a tettes kilétére.

A bíróságnál egy öregasszony feljelentést tett, hogy 30 év előtt ellopott takaréketjének tolvaját immár ismeri s ez bátyja, ki jelenleg a falu bírása. Hosszú faggatás után az anyóka elmondta gyanúsításának titkát: a jósnő szentenciáját, mely szerint „a tettes egy igen magasrangú rokona” s miután csak a bátyja, kivel haragos viszonyban is van, az egyedüli „ily magasrangú rokona”, tehát csak ez lehetett pénzének egykori tolvaja. A káros nő s annak bátyja közötti haragos viszonyt ugyanis megtudta előzőleg a jósnő is s így terelte reá a gyanut.

4. Az „örökségzsita”. A káros a szitába lopott babszemot dob egyenként s közben valamelyik gyanúsítottnak nevét mondja. Ha a babszem kiugrik, ártatlanságot igazol, ha a szitában marad, bűnösséget.

A jóslás leggyakoribb alakja a majdnem mindennapi „kártyavetés”.

Az emberi természetben rejlik, hogy kutatja a jövőt, embertársainak viszonyait, így bizony tág tere nyílik a kártyajósnő működésének.

Számos szívügy nyer ezúton befolyásolást, irányítást, de — és ez érdekel minket elsősorban — a nyomozás is nem egy esetben kártyajóslás folytán jut holtvágányra. Gyakori, hogy a sértett, avagy a káros először a jósnőhöz fut s csak azután az örsre. Természetes, hogy a panaszos a kártyavetés eredményének hatása alatt szinte mereven ragaszkodik a kártyavetés folytán alkotott képzetéhez s szándékosan elhallgat sok olyan adatot, mely a jóslással ellenkezik, pedig ezen adatok az igazi tettes kilétének kikutatására vezethetnének. A nyomozást az ilyen szán-

Ott áll egy öregasszony, majdhogy töpörödött anyóka s három csirkéjét etetgeti. Ki az? Homloka csupa ránc, ruhája rongy.

— Kit keres? — nézett az idegenre.

Szemben állottak egymással.

— Nem ismeresz meg? — rezdült a csendbe fájdalomosan.

— Péter! — sikoltott föl az asszony.

És az ura meléire omlott csendes zokogással.

— Hazajöttem, — cirógatta meg ősz haját.

Az asszony összerezett.

— Mi ujság?

— Semmi...

A 772-es szétpillantott.

— Hol a lányom?

— Bent van, — horgadt le az asszony feje.

Bementek. Ott ült a lány a hátsó ablak mellett s varrogatott magában. Mi az? Kicsi babaköntös. Se hall, se lát, csak tépelődve mered sápadt arcával a fehér köntös-kére. Az apa lába gyökeret veri.

— Rozál...

A leány fölrezzent.

— Itt van édesapád...

Tágranyilt Rozál szeme, fekete tó, egy pillanatig rémület örvénylett benne, aztán mozdult és ott térdel már az édesapja előtt, de hangja sincs, csak kókadt fejével sirdogál.

— Mi van véled? — hörrent fel a szabadult fegyenc.

Fény hömpölygött be az ablakon, napliliomok omlottak a leány fejére

Az ispán úr... — mondta az asszony remegve.

Az ember kisápadt. A néma kétségbeesés emelte öklét, hogy lesujtson, hogy egy ütéssel szétrombolja lelke hótiszta álmát, a megtévedt leányt...

— Öljön meg! — suttogta Rozál.

Lehanyatlott a karja erőtlenül s a keze sötét hajára tévedt remegőn.

— Te szegény...

Aztán az anyjára nézett komoran.

— Hol lakik az az ispán?

— Az urasági udvarban, — nyeldeste a szót. — De mit akar tőle?

— Semmit, — felelte szeliden. — Csak rendbehozom a dolgot...

— Az Isten áldja meg, — siránkozott az asszony.

Az ember lecsendesedett.

Meg se pihent, csak ledobta condráját s ment is már az urasági udvarház felé.

— Itthon van-e az ispán úr? — kérdezte a kapuban

— Ott ül a tornácon, — mutatott egy béres hátrafelé.

Ott ült. Jó barnaszeg-ember. Szép, kunkori bajuszkája van. Lovaglónadrág, keskeny rámáscsizma, szárában ezüsfogantyús nádpálca, fején rigótollas vadászkalap, előtte borosüveg, oldalt meg egy-két ásó, kapa. Hátra-dölvé szivarozgatott a fonott székében.

— Jónapot kívánok, tekintetes úr...

Az ispán rápillantott.

— Kicsoda? — kérdezte hanyagul.

— Én a Rozál apja...

Az ispán meghökken.

— A Rozál apja? Mit akar?

— A tekintetes úrral szeretnék beszélni...

dékos félrevezetés megnehezíti, alaposság hiányában pedig teljes csődbe juttatja.

Maga a kártyavetési mód sokféle s vidékenként változik. Jellemző azonban mindenütt az, hogy bizonyos kártyalapoknak bizonyos értelme s kapcsolata van, melyeknek legfontosabbjait, tarokkártyát alapul véve, itt felsorolom:

Herz ász (piros ász) minden siker jele.

Herz király: jóindulatú személy.

Herz királynő: mint az alsó, csak nőre vonatkoztatva.

Herz alsó: a szerelmes, a panaszos, illetve a kártyavető maga.

Herz X: szerelemben szerencse, egészség, egyéb jó.

Herz IX: szerencse a legközelebbi vállalkozásban, de vigyázat.

Herz VIII: egyetértés, béke, házasság, születés, szerencse.

Herz VII: jó, biztos hír.

Carreau ász (tök ász) szomorúság, bánat, civalkodás, veszteség.

Carreau király: öregebb személy, ki árt.

Carreau királynő: hamis barátnő.

Carreau alsó: hamis barát.

Carreau X: kevés kilátás szerelemre, szerencsére.

Carreau IX: pletyka.

Carreau VII: kétes barátok társasága.

Carreau VIII: elválás.

Treff ász (makk ász) betegség, halál, fogság.

Treff király: pap, bíró.

Treff királynő: ellenséges, veszélyes személy.

Treff alsó: mint az előbbi.

Treff X: szerencsétlenség összes vállalkozásaiban.

Treff IX: üldözésben lesz része.

Treff VIII: becsület-, értékvesztés, lopás.

Treff VII: rossz hír.

Pique ász (zöld ász): remény, utazás.

Pique király: jó barát.

Pique királynő és alsó: jóindulatú személyek, de pletykázásuk és ügyetlenségük miatt szerencsétlenséget okoznak.

Pique X: jó házasság, vagy házasságtörés, vagy elválás.

Pique IX: magas megtiszteltetésben lesz része.

Pique VIII: kibékülés haragossal.

Pique VII: víg társaság, kocsma.

Nyomozás szempontjából természetesen csak egyes lapok jelentősége érdekelhet minket s nem lesz kárára a csendőrnek, ha a kártyajóslás lényegét s az egyes kártyák jelentését illetőleg valamelyes tájékozást nyer. Egy bünesetben az előkelő károsnő ragaszkodott az általa megjelölt egyén tetteségéhez, noha minden adat más feltevést indokolt. Végül is a nyomozást vezető azon megjegyzésére, hogy „csak nem a Herz VII” (piros hetes) folytán veszi biztosra állítását, vagyis a megjelölt egyén meggyanúsítását, az úrnő elpirult és beismerte, hogy gyanúsításának forrása tényleg csak a „Herz — piros — VII-es”, mely kártya a biztos hírszerzésnek alapja.

Az álomfejtők is téves képzeteket alkothatnak hiszékeny emberekben. Egy asszony az álomjóstól azt a hírt kapta, hogy rövid időn belül megmérgezik. Rövidesen ezután a nő „tenyérolvasás” eredményében is

— Nem érek rá, — kalangyálta föl a lábát s fölvette a fröccsös poharat. — Majd máskor...

— De most szeretnék, — kérlette alázatosan.

Az ispán végignézte.

Nem szólt, csak ivott a szódásborból, kiitta félig, a többi meg végigloccsintotta oldalt, éppen a Rozál apja előtt, kevélyen és kihívóan.

— Nekem szólt ez a megalázás, tekintetes úr? — nézett rá szomorúan.

— Hallja! — fordult meg az ispán. — Menjen már, ha mondom...

De nem mozdult.

— Tekintetes úr, én most jövök a börtönből egyenest, sokat renyödtem-szenvedtem, megismertem a fájdalmat is, nem veszekedni jöttem én ide...

— Mit akar? — csattant föl az ispán élesen.

— A leányom becsületét.

Nézték egymást.

— Keresse, — fújta szivarjából a füstöt. — De ne rajtam...

— Hát kin?

— Akin akarja.

— De tönkretette...

— Azért virág! — mosolygott cinikusan. — De most aztán menjen...

Nem mozdult.

— A virágot szeretni kell, nem pedig letépni, — forgatta kalapját csüggedten. — Ne haragudjék, tekintetes úr, de apa vagyok...

Az ispán vörösödni kezdett.

— És?

— Meg kell, hogy védjem...

— És hogy akarja megvédeni? — táncoltatta lábát idegesen.

— Nem civódással, csak békességgel, — csendült ki hangjából a lélek. — Nem haragszom már, csak szíven ütött, amikor megláttam szegényt...

Az ispán a zsebébe nyult.

— Pénzt akar?

— Nem! — lépett hátra büszkén.

— Hát mit akar?

— Vegye feleségül, — nézett a szemébe jóindulatúan.

Az ispán elképedt.

— Nem hányt-vetett leány, szépnek is szép, rossznak se rossz, szegénynek se éppen szegény, hiszen megvan még a kicsi házunk, meg egypár lánc földünk s Isten segédelmével magam is talpraállok valahogy...

Az ispán fölkacagott, aztán meg kikelt a képéből. Kirúgta maga alól a széket hirtelen.

— Hallja, kotródjék innen nyavalyás parasztja. eb-adta börtöntöltelék.

Farkasszemet néztek.

— Az voltam, — horgasztotta le a fejét —, de megigazultam és ismét becsületes ember vagyok, tekintetes úr.

— Ehe! — kacagott az ispán hegyesen.

— De igen, — bólintott őszintén. — Még az igazgató úr is kezét fogott velem, amikor...

— Elég!

És a kapu felé mutatott.

— Térjen a lelkéhez, tekintetes úr... A lányom varrja már a kicsi köntöst... Ha Istent ismer, könyö-

igazolva látta, hogy egy férfi veszélybe sodorja. Ezek hatása alatt a nő a vele szemben elhidegült férjét kezdte gyanúsítani, míg végül is mindinkább fokozódó gyomorfájdalmakat érzett. Orvost hivatott, kivel közölte, hogy érzése szerint gyomormérgezése van. Panaszos nő befolyása alatt az orvos sem tartotta a mérgezést kizártnak. A megindult nyomozás során a panaszos nő férjét őrizetbe is vették. A magát betegnek érző asszonyt a klinikán megvizsgálták és ideges gyomorbántalmakat és gyomorrontást állapítottak meg. Mérgezésről szó sem volt. Csak ezután mondta el az asszony álmát s az ezen alapuló jóslást, utána pedig mindjárt jól érezte magát.

A „kézolvadás, tenyérolvasás” (Chiromantia) is a babona körébe tartozik. Ezt főleg cigányasszonyok üzik, kiknek, sajnos, igen sok hívük akad még ma is, főleg asszonyi körökben.

A tenyérolvasás lényege az, hogy bizonyos tenyérvonalak, jövőt jósló jelentőséggel bírnak. Ezek közül a legfontosabbakat a rajz alapján vázolom.

„A” vonal, a csuklóban ráncok: szerencse, becsület, gazdagság.

Ha „B” vonal „A” vonalba fut: szerencse, házasság vagy valamely másnemű rokon útján gazdagság.

Ha a hüvelykujj alatti — C — igen ráncos: betegség, nyomor, korai halál, szerencsétlen házasság.

Ha a hüvelykujj ízületei igen ráncosak: szerencsétlenség.

Ha a hüvelykujj izomzata síma és gömbölyű: szerencse.

rüljön... úgyis össze van a szívem törve... Vegye el szegényt!

Az ispán dühre lobbant.

— No nézd, a szemtelen parasztját.

Kikapta nádpálcáját s keresztülhúzott az arcán teljes erejéből.

— Börtönvirág! Hogy a leányát vegyem el... Ki innen, aki istene van, mert megemlegeti.

A Rozál apja kövülten állt. Vére nagy, meleg, piros cseppekben kopogott a tornác pádimentumára. Ujjnyi csík a homlokától lefelé, keresztül az arcán, a szája csücskéig.

— Miért? — kérdezte könnybelábadt szemmel.

— Mars... Gyilkos!

Valahol kutya vonított...

— Gyilkos?!

Megrázkódott, mintha villámütés érte volna.

— Igen, — lihegte sötéten. — Ölttem... de akkor is a becsületért... — rágadt föl egy ásót. — És most is!

Eldőlt az ispán, csak egyet jajdult.

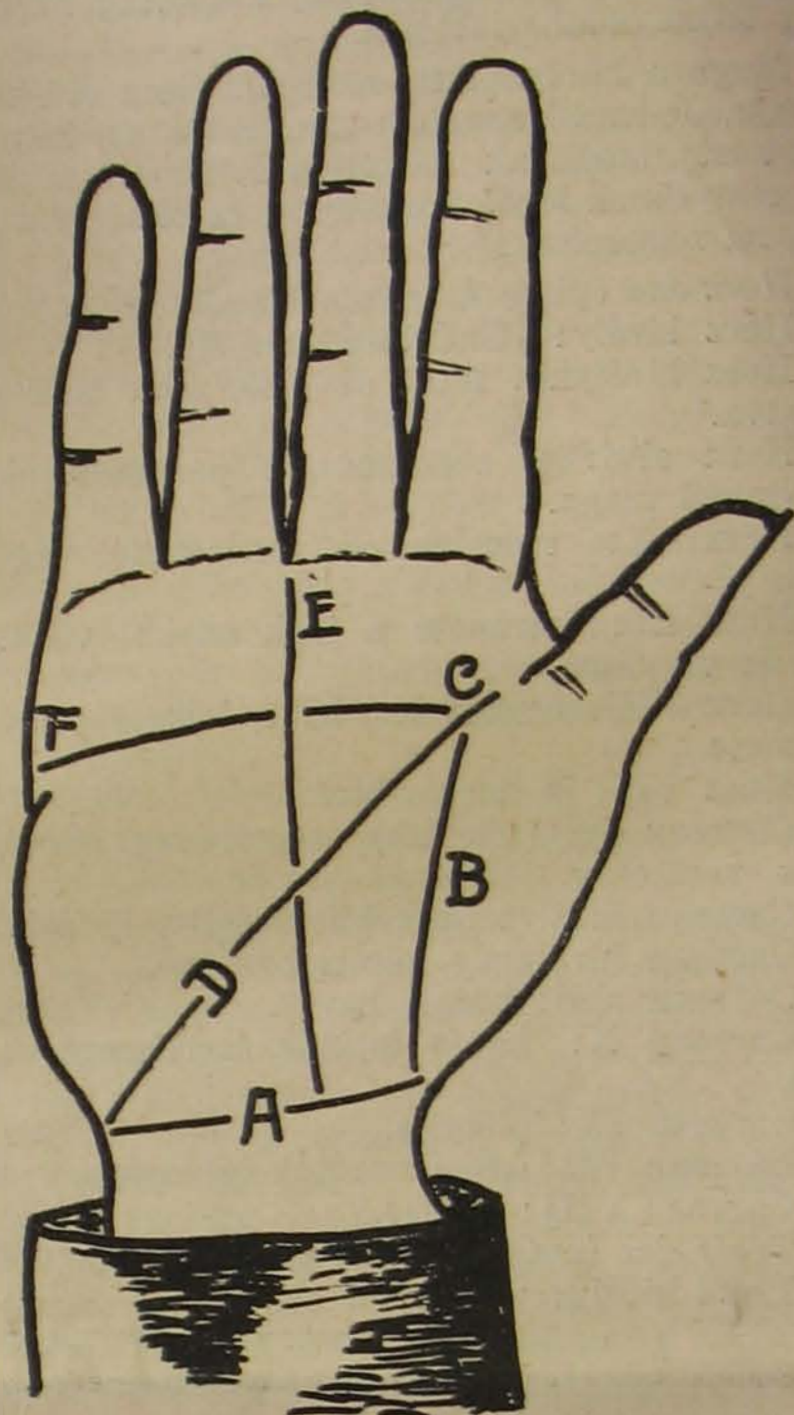
— Megölte! — rohantak elő a béresek.

Rozál apja letette az ásót.

— A leányom becsületét... Ne bántsatok, tudom én a törvényt...

Alakja félelmetes. A szeme égő fáklya. Az egész ember az élő akarat és öntudat. Utat engedtek neki.

És megindult a leszálló alkonyatban a csendőrlaktanya felé... Némán nézte a földet. Ősz haján piros fény reszketett. Angeluszra kondult a harang. És összehajoltak feje fölött az akácok a keskeny sugárúton, mint valami koporsófödő...

Ha a „B” vonal „D” vonallal van összeköttetésben: nagy szerencse.

Ha „E” vonal „D” vonalat keresztezi: irigyek a szerencsét aláássák.

Ha „E” vonal hiányzik: hosszú élet, jó szerencse, boldog házasság.

Ha az „F”, „B”, „D” vonalak egymást keresztezik: önmaga okozta szükség, nyomor.

Ha „F” összeesik „E” vonallal s nem érinti „D” vonalat: nem természetes halált jelent.

Hosszú, vékony ujjak: sok betegségre, rövid, jól párnázott ujjak: jó egészségre mutatnak.

Szerencsés ember, a tenyérjósok szerint az, kinél: „A” vonal éri „B” vonalat és utóbbi vonal érinti „D” vonalat, „E” vonal teljesen hiányzik, „F” vonal éri „D” vonalat, hüvelykujj izomzata domborodott, síma.

Hogy a csendőr a babona által okozott különféle félrevezetésektől mentes maradjon, nem lehet eléggé figyelembe ajánlani, hogy minden érthetetlen feljelentés alkalmával okvetlenül vallassa ki a feljelentőt, honnan meríti állításait, különösen, ha az állításra komoly indokot előadni nem tud.

Távol áll tőlem, mintha a cikk megírásánál az az elgondolás vezetett volna, hogy a babona ismerete közkinccse legyen a csendőrnek, csupán a babona kriminalisztikai multjára és jelentőségére akartam rávilágítani, hogy ezáltal is bővítsük ismeretkörünket, mert nem árt, ha némi tájékozottsággal bírnak az emberi hiszékenység és gyarlóság terén is.

A Budapesten állomásozó csendőrtisztikar — élén vitéz nemes Szinay Béla tábornokkal, a m. kir. csendőrség új felügyelőjével — a Böszörményi-úti csendőrlaktanya udvarán.

KATONAI ISMERETEK.

A polgári lakosság védelme légi gáztámadásokkal szemben.

Írta: HAZAI IMRE százados.

A közelmúltban sűrűn jelentek meg cikkek nemcsak az itthoni, de főleg a nagy világújakban az aerokémiai háború várható borzalmairól.

Ezek a többnyire nagy fantáziával megírt közlemények a mindennapi érdeklődés középpontjába állították a légi háborút. Ez végeredményben nem volna baj, mert hiszen a széles néprétegeknek tájékoztatása és felvilágosítása hatalmas propagandát jelent honvédelmi szempontból. A le nem becsülhető tömeghangulatot szem előtt tartva, azonban határozottan károsnak kell tartanunk a

túlzást, mely a technikai fejlődés várható eredményeit már a jelenlegi viszonyok közé ülteti, vagyis oly tényezőkkel számol, melyeknek kialakulása még csak most van folyamatban.

Az említett közlemények legtöbbje abba a hibába esik bele még, hogy a légi gázháború legkedvezőbb viszonyok között elérhető maximális teljesítményével oly beállításban foglalkozik, hogy a védelem és az elhárítás lehetősége és hatásossága szinte semmivé törpül. Ezt kézzel foghatóbban még úgy is fejezhetnénk ki, hogy ezek a közlemények a laikus olvasók zömét abba a tudatba helyezik, hogy egy gócpont elleni légi támadáshoz nem kell más, mint néhány tucat repülőgép, melyeknek nyomán pusztulás és romhalmaz marad a védelem lehetőségének minden reménye nélkül. Hogy a megtámadott természetesen védekezni is fog s tud. arról igen keveset olvashatunk.

Az elmondottakat szem előtt tartva, egy rövid ismeretetés keretében foglalkozunk azokkal a tényezőkkel és eszközökkel, melyeknek alkalmazása a légi gáztámadás elhárításához, vagy hatásának csökkentéséhez vezet. (Itt meg kell jegyeznünk, hogy a gázharccal kapcsolatosan ma már hatalmas szakirodalom foglalkozik s a megjelent munkák száma több száz kötetre tehető.)

Hogy a gázvédelem lényegét és főbb rendszabályait áttekinthessük, nagy vonásokban ki kell térnünk a harc-gázok harcászati jelentőségére. Gázvédelmi utasításunk erre vonatkozólag a következőket mondja: „A gázveszély túlbecsülése éppen olyan kevésbé indokolt, mint annak figyelembe nem vétele. Mind a túlzásba vitt óvatosság,

mind a harcágazatokban rejlő veszély lekiesinylése következményeiben végzetes kihatású lehet.”

A harcászati jelentőséget legjobban mutatja a hatás, melyet az ellenségnek elérhetünk. A gázveszély miatt a lakosság és a hivatalos szervek tevékenységükben erősen zavarva lesznek a szükséges óvatossági és biztonsági rendszabályok betartása miatt.

Súlyos zavarokat támaszt egy gáztámadás azáltal is, hogy a lakosság nyugtalanságát idézi elő. Különösen akkor áll elő ez a helyzet, ha a légi gáztámadás többször egymásután ismétlődik, vagy pedig, — amint ezt a világháborúban láttuk —, ha az ellenséges propaganda mesterségesen növeli a nyugtalanság érzetét. Az úgynevezett maradógázok (igen lassan párolognak, mérgező hatásukat még napok múlva sem vesztik el) alkalmazása a megfertőzött területeket teljesen kikapcsolhatja a forgalomból.

A legtöbb esetben a légi gáztámadás éjjel folyik le, vagyis ezzel jár az éjjeli nyugalom teljes megzavarása.

Amint látjuk, sok vonatkozásban oly hatást érhetünk el a légi gáztámadással, mint egyéb harceszközzel soha vagy csak lényegesen nagyobb anyagi áldozat árán.

Éppen ezért sohasem számolhatunk azzal, hogy a hadviselő államok bármelyike is lemondjon ezen hatásos harceszköz alkalmazásáról.

A légi gáztámadás hatásossága mindenekelőtt erősen függ az időjárási viszonyoktól. Eltekintve attól, hogy ma még a repülés nagy szélben és ködben csak a kivételes esetek közé fog sorolni:

- a szél a gázt szétesztatja és csökkenti sűrűségét;
- tartós eső gáznyelő és vegybontó hatással bír;
- nagy melegben és erős napsütésben megritkul és felszáll a gáz;
- a havazás vegyileg átalakítja és elnyeli a gázt.

Amint látjuk, bizonyos időjárási viszonyok között a gáztámadás hatásossága erősen csökkenhet. Az időjárásnak eme befolyása, sajnos, csak esetenként érvényesül, tehát azzal mint állandó tényezővel nem számolhatunk.

Egyedül a védelem tervszerű megszervezése biztosítja a légi gáztámadás hatásosságának csökkentését, illetve teljes meggátolását.

A tervszerű védelem rendszabályait a következőképpen csoportosíthatjuk:

- aktív légvédelem;
- passzív légvédelem;
- gázvédelem;
- műszaki rendszabályok.

Az *aktív légvédelem* feladata az ellenséget támadási szándékának végrehajtásában tüzzel megakadályozni. Ennek az elérésére a vezetés elsősorban arra törekszik, hogy légi harccal a légi fölényt kieroszakolja, illetve, hogy az anyaország fontosabb pontjait erre a célra alkalmazott repülővel megvédje. Ezek a repülők azonban nem állanak mindig rendelkezésre, vagy ha kéznél is vannak, eredményes alkalmazásuk sok tényezőtől függ.

Ezen okból a megvédendő tárgyakat, vagy területeket a földön alkalmazott légvédelmi rendszabályokkal is biztosítani kell. Ezek a rendszabályok:

- a légi figyelő- és jelentőszolgálat megszervezése;
- tűzeszközök beállítása a segédeszközök alkalmazásával;
- a rejtőzés.

A jelentő- és figyelőszolgálat tevékenysége úgy a hadműveleti területre, mint az anyaországra kiterjed. Feladata ellenséges repülők közeledését a szaklégvédelmi tűzeszközöknek, a parancsnokságoknak, a saját repülőknek, valamint a veszélyeztetett helyeknek idejében jelenteni.

A figyelő őrsök különleges figyelő- és fűlelőkészülékekkel vannak felszerelve, melyeknek segítségével már nagy távolságról tudják észlelni repülők közeledését. Észleleteiket (hány repülő, mily magasságban, mily irányban repül) távbeszélőn jelentik az őket kiküldő légvédelmi központnak.

A szakvédelem tűzeszközei:

- légvédelmi ágyúk (5000 m magasságig);
- légvédelmi gépágyúk (3000 m magasságig);
- légvédelmi géppuskák (1500 m magasságig).

Feladatuk sikeres megoldása a következő eredményekben mutatkozik:

- az ellenséges repülők elövése;
- az ellenséges repülők leszállásra kényszerítése;
- az ellenséges repülők elűzése;
- az ellenséges repülők szétugrasztása.

A *passzív légvédelem* különleges rendszabályaival és eszközeivel az aktív légvédelmi tűzeszközök hatását növeli. Így például a ellenséges repülők éjjeli támadásánál a légvédelmi tűzeszközök nem nélkülözhetik a légvédelmi fényszórók (110—200 cm) munkáját. A fényszórókkal együtt dolgoznak a bemérő osztagok, melyek műszerekkel állapítják meg a repülők pontos helyét.

A rejtés szempontjából a védelem leghatásosabb eszköze a mesterséges elködösítés. E tekintetben nagyszabású és tökéletesen kiértékelt angol, amerikai és német kísérletekre hivatkozhatunk. Ezen kísérletek bevezetésére az említett hatalmakat az az elgondolás készítette, hogy a mesterséges ködnek, mintegy hatásához képest aránylag igen olcsó eszköznek értékét kipróbálják.

A mesterséges köd (füst)

- a támadót megfosztja tájékozódó képességétől;
- akadályozza a figyelésben;
- megnehezíti, sőt sok esetben lehetetlenné teszi a célzott bombavetést.

Különös jelentőséget nyer az elködösítés oly államoknál, melyek légi erőket nem tarthatnak és légvédelmi tűzeszközök tekintetében is korlátok közé vannak szorítva.

Ezeknél a kísérleteknél nemcsak a megvédendő területekre terjed ki az elködösítés, hanem annak méreteit úgy növelték, hogy a megvédendő területet övező környék is tekintélyes mélységben köd alá került.

Általában az elködösítendő terület minden km²-re kb. 4—6 q ködanyagot számítanak. Ez a mennyiség kb. 2 órai elködösítést tesz lehetővé. (Erős szélben ez az időtartam lényegesen kisebb lesz.)

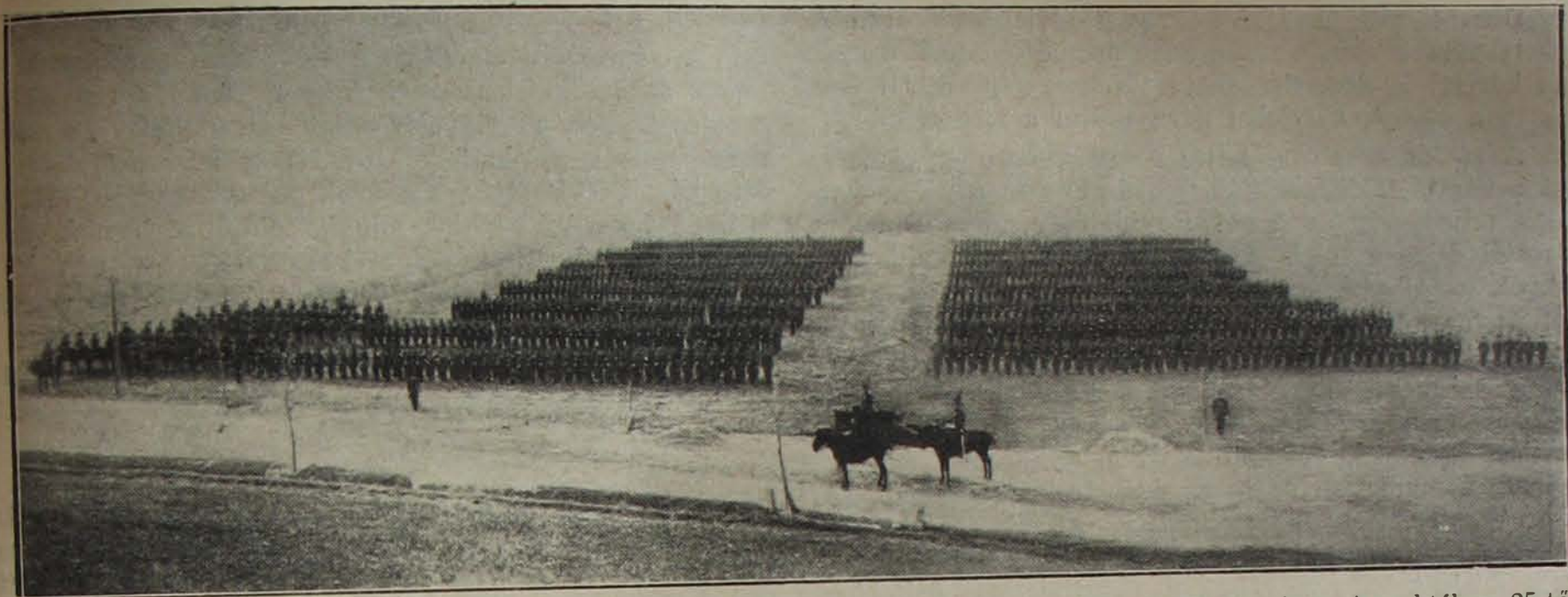
Megállapítást nyert, hogy ily mérvű elködösítés mellett a kísérletet ellenőrző alacsonyan szálló repülők a megvédendő terület egyetlen pontját sem tudták felismerni.

Figyelembe véve még azt a körülményt, hogy egy km² elködösítéshez kb. 3—4 készülék és 5 kiképzett em-

KI TUDJA?

Honnan került Európába a selyemhernyó?

II. Rákóczi Ferenc fejedelem hamvait 25 évvel ezelőtt, 1906-ban hozták haza Rodostóból Kassára. Az október 25-től november 2-ig lezajlott ünnepélyek katonai díszét egy összpontosított csendőrezred adta meg.

ber kell, azt látjuk, hogy az elködösítéssel a védelem nemcsak hatásos, de olcsó eszköz birtokában van.

*

Azzal mindig számolni kell, hogy az aktív és passzív légvédelem nem fogja tudni minden időben és minden helyen az ellenséges repülők bombavetését megakadályozni.

Az ellenséges repülők gázbombáinak hatását a gázvédelmi rendszabályokkal csökkentjük. Ezeket a rendszabályokat a legtöbb államban a katonai és polgári hatóságok közösen állapítják meg. A legfontosabb alapelv, hogy a gáztámadás ne érhesse meglepésszerűen a lakosságot (a meglepetés esetén beálló fejetlenség kiszámíthatatlan következményekkel jár).

A lakosságnak már előzetesen tájékozva kell lenni arról, hogy mi a gázriadó-jel és hogy egyénenként mit kell tenni gázriadó esetén.

A lakosságot gázvédelmi szempontból két csoportra osztják:

a) akik a lakosság biztonságát és egyéni szükségleteit szolgálják (csendőrség, rendőrség, tűzoltók, orvosok, mentők, közüzemek alkalmazottai stb.).

b) A lakosság többi része.

Az „a” csoportbelieket tökéletes hatású gázálarccal látják el. A lakosság többi részének gázálarccal való ellátására még gondolni sem lehet a kérdés megoldásának anyagi nehézségei miatt (egy gázálarc kb. 15–20 P-be kerül).

Erre még a gazdag Franciaország sem képes és meg kellett elégednie azzal, hogy csak a keleti és északkeleti megyék lakosait látta el több millió darab gázálarccal.

Sokkal könnyebben valósítható meg az a terv, mely a polgári lakosságot már békében csak a fontosabb ipari és egyéb gócpontokon látná el gázálarccal, a megtámadás szempontjából még számításba jövő helyek lakosait csak a mozgósításkor szerelné fel, míg a kis mezővárosok és falvak lakosait gázálarc nélkül hagyná.

Míg a legtöbb államban a gázvédelem a katonaság kezében összpontosul, addig azt például Lengyelországban társadalmi úton szervezték meg. A szervezést intéző szövetség különösen jelentős sikert ért el a propaganda révén. Számos városban a védelem végrehajtása is bemutatásra került, ami nagy mértékben növelte a lakos-

ságnál a gázvédelmi rendszabályok iránti bizalmat. Mint már előbb említettük, a tökéletes egyéni gázvédelem megvalósítására (vagyis, hogy mindenki el legyen látva tökéletes és jó gázálarccal) a nagy kiadások miatt gondolni sem lehet. Ezt a célt oly műszaki berendezésekkel és előírásokkal érjük el, melyek a városrendezés és az építkezés körébe vágnak. Ez részben abból áll, hogy a már kiépített városrészekben bombaálló, gázmentes óvóhelyeket rendeznek be (pincékben, úttestek alatt stb.) pontosan megállapítva a lakosok beosztását az egyes óvóhelyekre.

Ilyen építési rendszabályok újonnan épülő városrészeknél:

- 30–50 m széles utcák, az uralkodó szél irányába vezetve;
- sok és nagykiterjedésű parkok, sétányok és terek;
- minden ház lakói részére külön épített óvóhely.

*

Az elmondottak világosabb áttekintése végett nézzük meg, hogyan folyik le egy város védelme, melyet légi gáztámadás ér.

Vegyük példának „K” várost, melyben több hadiüzemmé átalakult gyár van, s mint vasúti gócpont is elsőrendű fontosságú. Távolsága a határtól 35 km. (A háború az északi szomszéd állammal hat napja tart, saját csapataink a várostól É-ra 60 km-re harcolnak már ellenséges területen.)

A sötétség beálltával már észrevehető a különleges rendelkezések hatása, amit a határ közelsége és a város állandó légi veszélyeztettsége tesz indokolttá. A közvilágítást kivéve fényt sehol nem lehet látni.

23 órakor a légvédelmi központ távbeszélő-értesítést kap a határon túl harcban álló I. hadsereg parancsnokságától, hogy 22 óra 58 p.-kor egy több gépből álló ellenséges repülőcsoport az arcvonalat déli irányban átrepülte. 22 óra 12 p.-kor a várostól északra 35 km-re felállított 2. számú figyelő őr jelent, hogy egy többmotoros repülőgép álláspontja fölött nagy magasságban déli irányban átrepült. A 2. számú figyelő őr ezután még 3 gép déli irányba való repülését jelent, melyek egymást 3–5 percenként követték.

A jelentés vétele után a város légvédelmi parancs-

noka távbeszélőn azonnal utasítja a légvédelmi sziréna kezelőszemélyzetét a légi- és gázriadójel leadására. A jel elhangzása után a riadó előre megbeszélt jelét a gyárak kürtjei is átveszik, majd tűzoltók gépkocsival futják be a várost, kürtjellel adva tudtul a riadót.

A riadót követően teljes sötétség borul a városra, a közvilágítást kikapcsolják, a gyárakra és a pályaudvarokra teljes sötétség borul. Egyidejűleg kigyulladnak a várostól délre a folyó környékén elhelyezett villamoslámpák az ellenség megtévesztésére.

A tűzoltóság, rendőrség laktanyáiban elrendelik a riadót. A légvédelmi tüzeszközök tüzelésre készen várják a parancsot. A gyárakban a legszükségesebb műszaki személyzet (mérnökök, gépészek, fűtők, motorkezelők, tűzoltók), felöltött álarccal az üzemekben maradnak, a munkások pedig az óvóhelyekre vonulnak. A lakosság pillanatok alatt elfoglalja a számára kijelölt óvóhelyeket, a házakban arányos számú gázálarcos, fegyveres őrséget hagyva vissza a magánvagyon őrzetére. (A riadó most elmondott végrehajtása pillanatok alatt történik és a legszigorúbb fegyelmet kívánja meg, hogy a végrehajtás tényleg gyors legyen. Erre szükség is van, mert az ellenséges repülők kb. 9 perc alatt a határtól a város felett vannak).

Mikor a repülők a várostól északra kb. 4 km-re vannak, a 200 cm-es kutató fényszóró működésbe lép, hogy azokat megtalálja és fénykévéjével lefogja.

Abban a pillanatban, midőn az első bombázó gép feltűnik a kutatófényszóró fénycsóvjában, a felfedezett repülő megvilágítását a célvilágító fényszóró veszi át és lefogva tartja, hogy a légvédelmi ágyúk célzott tüzet lehetővé tegye. Ezalatt a kutatófényszóró hangjelző készülékeinek segítségével a közeledő második bombázó gép keresésébe kezd. A légvédelmi ütegek megnyitják a tüzet, a kb. 4000 m magasan repülő bombázógépre, mely elrepül a pályaudvar felett s a folyón túl megfordulva, a várost hosszirányba újból átrepüli s bombáinak ledobása után ÉK-i irányban eltűnik. Közben beérkezik még két repülő egymást 5 percnél követve, a város fölé érve több bombát dobnak, majd a tűzérési tűz által erősen zavarva K-i irányba elrepülnek. A robbanó bombák nagy része a pályaudvart és az „a”-gyárat érte, a gyújtóbombák a város közepén támasztottak tüzet. A gázbombák közül (kb. 100 kg-osak) egy a város közepén esett le, kb. 8 drb pedig a pályaudvar környékén.

A bombavetés nyomán támadt tüzhöz a gázálarccal felszerelt tűzoltók kivonulnak. Percek alatt megjelennek a pályaudvaron és a város főterén, a teljes gázvédő ruházattal és gázálarccal felszerelt gépkocsin szállított fertőtlenítő járőrök.

Ezek megállapítják, hogy az ellenséges gázbombák nagy része illanó hatású gázzal volt töltve, s hogy a támadt gázfelhő az erős szélben pár perc alatt hatástalanra ritkult. Maradó hatású gázbombával csupán a pályaudvar lett megfertőzve. A fertőtlenítő járőr, miután megállapította a fertőzött terület határait, a magával hozott vegyszerekkel megkezdi a pályaudvar fertőtlenítését.

A járőrök 24 órakor jelentik a légvédelmi parancsnoknak, hogy a város területén, a pályaudvart kivéve, a

gázveszély elmúlt, a pályaudvar fertőtlenítése kb. délre elkészül, a fertőzött gördülő anyag félre van állítva.

A gázveszély elmúltát a légvédelmi parancsnok — mikor az őrsök jelentései befutnak, hogy a repülők elrepülés közben a figyelővonalat átrepülték — előre megállapított szirénajellel tudatja a lakossággal, mely erre házaiba visszatér, a gyárak pedig folytatják üzemüket. (A bombázó repülők mindig többfajta bombát visznek magukkal. Ezek súlya különböző. Így például a gyújtó- és világítóbombák 20—25 kg súlyúak, a robbanó- és gázbombák pedig 50—1000 kg súlyúak.)

Egy 1000 kg-os gázbomba 700 kg gázt tartalmaz. 14 ilyen gázbomba szükséges egy km² terület elgázosításához.

*

A légitámadás és az ezzel kapcsolatos gáztámadás, amint látjuk, a védelem részéről számos tényező és eszköz ellenhatásával kénytelen számolni. Bizvást állíthatjuk, hogy a tüzgépekre felépített ellenállás és a műszaki rendszabályok, párosulva a lakosság fegyelmezettségével és a katonai rendszabályokba vetett bizalmával, mindenkor oly erőt jelentenek, mely indokolatlanná teszi a légi gáztámadás hatásának túlzott értékelését.

A tüzesetek kérdéséhez.

Írta: KRISTON GYÖRGY őrnagy.

Arra, hogy tüzvész esetén mik a csendőr tennivalói, határozott útmutatást ad a Szut., részletesebb tájékoztatást pedig bőven nyújtottak a Csendőrségi Lapok közleményei és régebbi oktatóparancsok, de a tapasztalat is termel újabb tanulságokat, amelyek közzététele haszonnal járhat.

Feltűnhetett, hogy az utóbbi években — bár a közbiztonság általában javult és a legtöbb bűncselekmény száma apadt — a tüzesetek száma emelkedett. Szembetűnően bizonyítja ezt a kaposvári III. osztály tevékenységi kimutatása is, amelynek az utolsó 3 évben a tüzesetek szempontjából kritikussabb hónapokra vonatkozó adatai a következők:

Előfordult:	1929	1930	1931
Áprilisban	12	16	36
Májusban	11	19	35
Júniusban	11	22	27
Júliusban	22	23	41
Augusztusban	20	20	29

tüzeset.

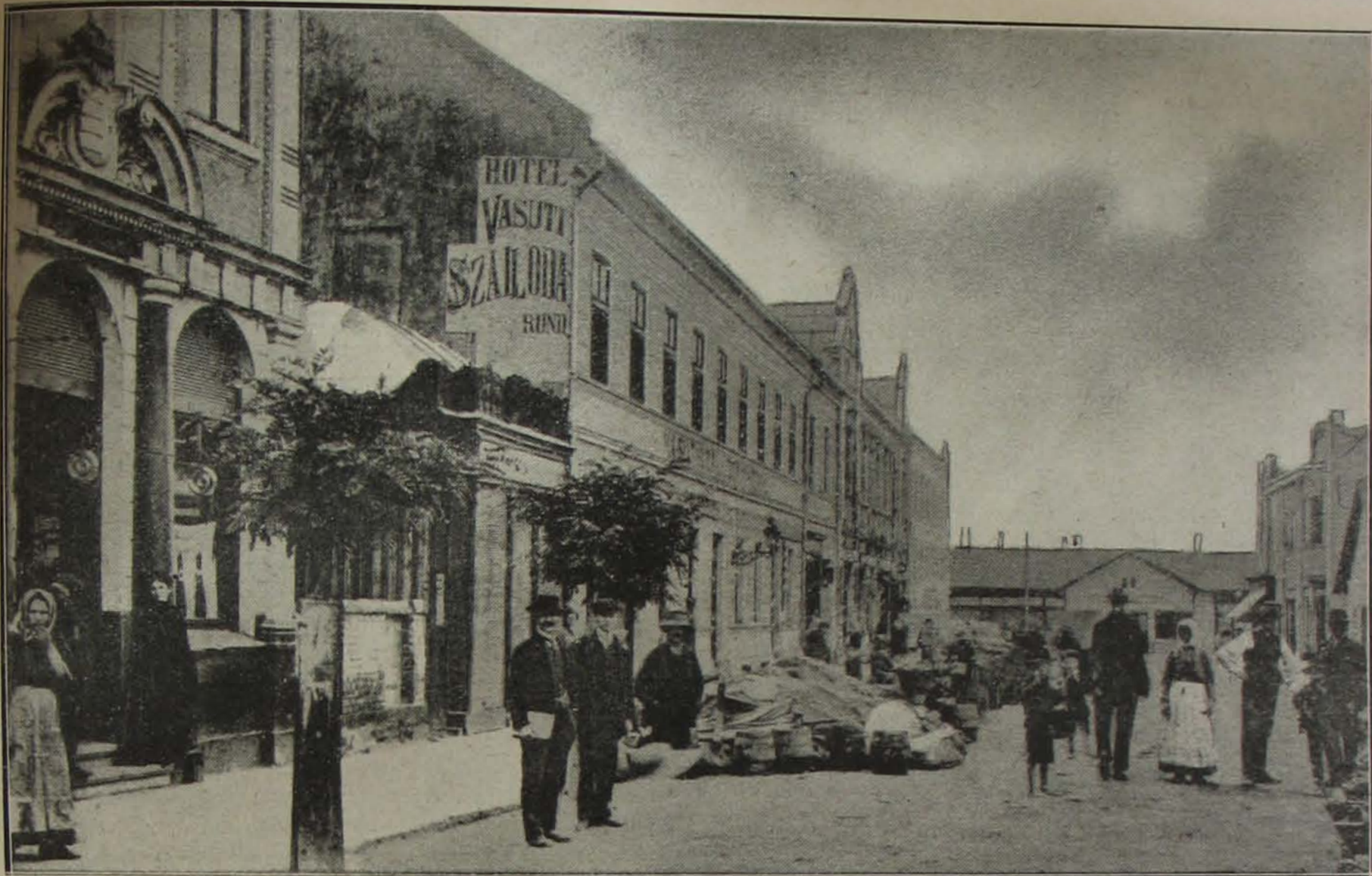
Ennek az emelkedésnek nem az az oka, hogy több a tüzet előidéző elemi csapás, vagy gyakoribb, nagyobb a gondatlanság, mint ezelőtt, hiszen az elemi csapások elleni védekezés az építkezési technika fejlődése folytán napról napra tökéletesedik, a gondatlanságok kiküszöbölésére pedig újabb és újabb, messzebbmenően gondoskodó szabályok és rendeletek kötelezők. Arra kell tehát következtetni, hogy a szándékos előidézés esetei szaporodtak, még pedig nem a bosszúvágy, vagy a károkozásra való törekvés nagyobb elharapózása, hanem az ilyen módon anyagi haszonszerzésre törekvés elterjedése miatt.

Az előforduló tüzesetek nagy részét egyéni és anyagi haszonszerzés céljából, szándékosan idézik elő. Ennek gyanújában eddig majdnem kizárólag az anyagilag leginkább érdekelt tulajdonos vonta ma-

KI TUDJA?

Hogy hívják Északamerika jellegzetes, mélyen bevájt, igen szűk és hosszú völgyeit?

Amit vissza kell szereznünk: Ruttká.

gára a csendőr figyelmét. Annak feltételezése mellett, hogy elsősorban a tulajdonosnak állhatott érdekében jól bebiztosított vagyontárgyát elégetni, hogy ennek következtében a biztosítási összeghez juthasson, más anyagi érdekeltséget alig vettünk észre. Pedig van. Mert a tüzesetből nemcsak a tulajdonos, hanem más is meríthet anyagi előnyt, tehát ez a más is rávetemedhetik a tűz szándékos előidézésében való közreműködésre.

A tűzkár ellen biztosított épület, vagy tárgy elégeése folytán a tulajdonoson kívül anyagi haszonhoz juthat a biztosító ügynök is, aki amellet, hogy a biztosítás létrehozásáért, valamint a tűzkár felbecsléséért és bejelentéséért jutalékot kap a biztosító társaságtól, titokban a biztosító tulajdonostól is sápot húzhat, hogy minél nagyobb kárösszeg megtérítését eszközölje ki. Az ugyanazon községben lakó biztosító ügynöknek sok alkalma nyílik a féllal való érintkezésre és megegyezésre. Ha meg a biztosító ügynök egyúttal esetleg még kéményseprő, vagy tűzoltó is, akkor meg éppen jó alkalom kínálkozik a számára, hogy a tűzkár szándékos előidézésében közreműködjen, vagy hogy annak mértékét a tűz oltásakor befolyásolhassa.

Amikor kevés a munkaalkalom, előfordulhat, hogy iparosok — tetőfedők, ácsok, asztalosok — arra számítva, hogy a tűz által elpusztított épület vagy tárgy helyett újat kell készíteni, vagyontárgyak szándékos elégetésével akarnak munkaalkalmakat szerezni. Ha ezek az építőiparosok egyúttal tűzoltók is, tűzoltás közben módjukban van irányítani, hogy mi égjen el.

Akadhat megszorult, mindenre elszánt ember, aki csak azért okoz szándékosan tüzet, hogy a tűzvész zűrzavarában lophasson.

A tüzesetek megelőzésére és kinyomozására hivatott csendőrnek jó tehát ezeket az újabb lehetőségeket is figyelemre méltatni. A tűzrendészeti szabályrendelet betartásának fokozottabb ellenőrzése mellett ajánlatos a tűzkár elleni biztosítások adatait és azoknak ebből a szempontból fontos körülményeit is kipuhatolni, sőt előre is megállapítani, hogy ki, mit, mikor, milyen összegre, ki által (ügynök) és melyik biztosító társaságnál biztosított, melyik kéményseprőnek, tűzoltónak, ácsnak, asztalosnak vagy egyéb iparosnak állhat érdekében tűzkárok okozása. A gyanuba vehető egyéneket, épületeket, vagy tárgyakat célszerű megfigyelni és ebből a célból alkalmas helyen és időben lest tartani. A megelőzésnek mindenesetre leghathatósabb módja a szándékosan okozott tüzesetek részletes és erélyes kinyomozása.

Nem mindig véletlen a véletlen.

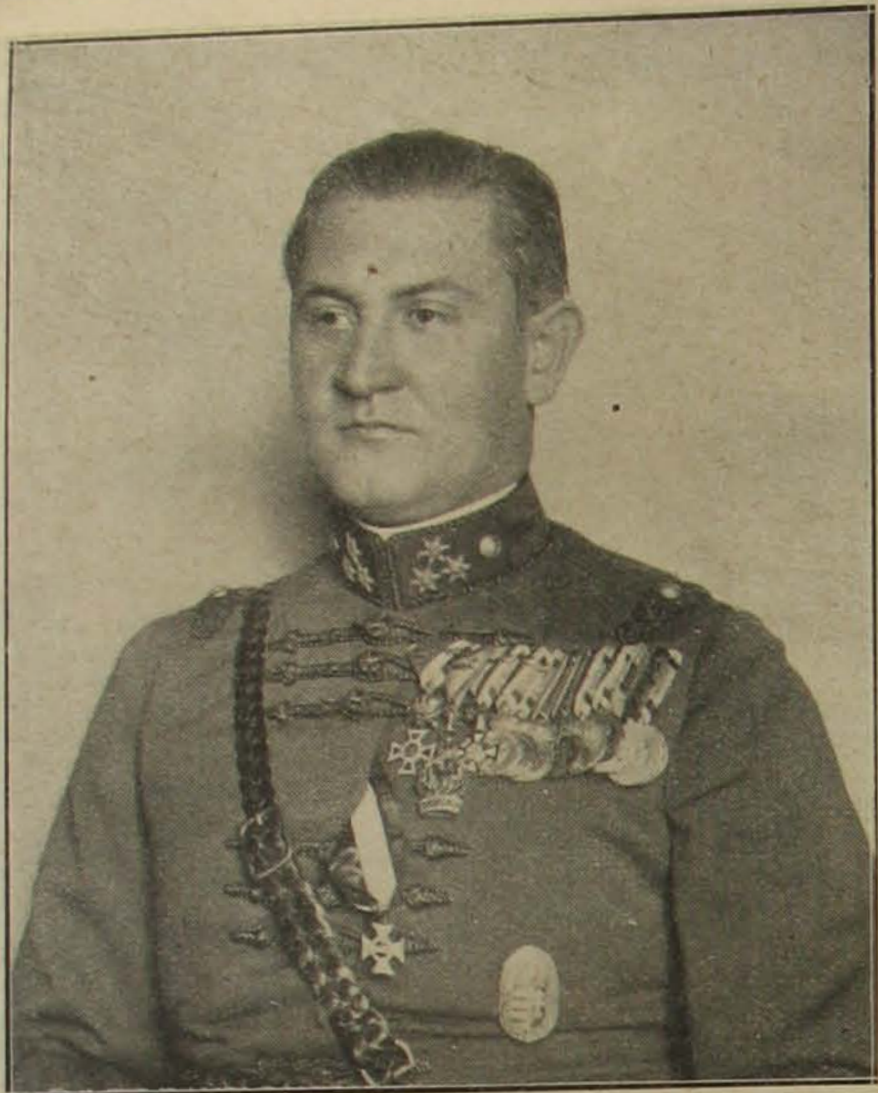
Írta: KAMONDI ANTAL tiszthelyettes (Zalaszentgrót).

A sors váratlan és kiszámíthatatlan megnyilvánulásait véletlennek nevezik az emberek s ezeknek a kisebb-nagyobb sorsintézkedéseknek minden ember életében megvan a maguk szerepe, jelentősége.

A csendőr életében pedig különösen nagy a véletlen befolyása, mert nemcsak a magunk egyéni életében, hanem a hivatásunk teljesítésében is lépten-nyomon érezhetjük hol hasznos, hol káros közbejöttét, megnyilvánulását. Érezzük ezt a megelőző szolgálatban s érezzük különösen sokszor a nyomozásainkban.

Hiba volna azonban, ha az ember nem várt dolgok.

Vitéz Taby Árpád testőrszázados, a Mária Terézia-rend új lovagja.

előre nem számított jelenségek, események stb. közbejöttét maga is nem kutatná, ha gondolatnélküli bábként járva-kelve a világban, kiszolgáltatná magát a véletlenek játéknak s nem igyekeznék azokat a szolgálat hasznára annyira hasznosítani, amennyire csak lehet. Szinte azt mondhatnám, hogy a véletlenek is elébe kell menni, abból sem szabad sült galambot csinálni s ha egyszer rá-találtunk, teljesen ki kell használni.

Elsősorban is arra kell törekednünk, hogy a véletlen-adta lehetőségek mellett ne menjünk el figyelmetlenül, érdeklődés nélkül. Nyitott szemmel kell járnunk. A figyelmes, körültekintő csendőr legalább kétszerannyi véletlenel találkozik, mint a figyelmetlen. Az egyik egészen kicsi apróságokat is észrevesz, amelyeknek aztán komoly hasznát tudja venni az események kialakulása során, a másik viszont egészen kirívó jelenségek, „véletlenek” mellett is vakon megy el, mint az éhező világtalan ember a rogyásig rakott almafa mellett.

Meggyőződésem tehát az, hogy a használható véletlen nem mindig véletlen. Egyik csendőrnek az, mert meglátja és kihasználja, a másiknak nem, mert érdektelenül, közömbösen megy el mellette. Amikor tehát valakinek a munkáját azzal igyekszik valaki kisebbíteni, hogy hiszen a véletlen jött a segítségére, sokszor igazságtalan a másik érdemeivel szemben, mert éppen arra nem gondol, ami a legtöbb esetben döntő tényező: vajjon azt a bizonyos véletlent a másik, harmadik, mindenki éppen úgy észrevette és felhasználta volna-e, mint az, aki az eredményt ezen a réven elérte?

Mindezek igazolására egy jelentéktelen esetet mon-dok alább el, amivel természetesen egyáltalában nem azt akarom bizonyítani, hogy én csak úgy füttyentgetek a véletleneknek s azok jönnek a szolgálatomra, mint juhász füttyére a pulikutya. Mindössze csak az a szándékom vele, hogy a sokezer példa közül egyet én is bajtársaim elé vi-gyek s ezzel a példával is rámutassak arra, hogy a vélet-

len jóformán mindenütt jelen van, csak ki kell érte nyuj-tani a kezünket.

A kiskundorozsmai örsön teljesítettem szolgálatot 1920-ban. Idősebb bajtársaimtól sok érdekes adatot, ese-tet és legendás elbeszélést hallottam a régi betyárvilágról, amelyiknek Dorozsma is egyik fészke volt. Ezekből az el-beszélésekből tudtam, hogy Szeged környékén minden idő-ben nagyon divatos bűncselekmény volt a lólopás. A ló-lopások nagymestereiről hallottak annyira feltűzték a képzeletemet, hogy szinte minden emberben lótolvajt szí-matoltam, akit csak úton-útfélen lovat hajtani láttam.

Egy alkalommal Pénzes István tiszthelyettessel por-tyáztam a kiskundorozsmai határt. Hazafelé lépegettek a lovaink, de még vagy 18 km-nyire voltunk az örsállomás-tól, amikor egy csárda közelében kiértünk a Kiskunmaj-sárról Dorozsmára vezető országútra. A csárda környéke néptelen, kihalt, csupán egy kocsiba fogott szép szürke eszegette a déli takarmányát, gazdája eközben bent iszogatótt.

Megszokott kép ez az első pillantásra, nem találhat azon senki feltűnőt, hogy a csárda előtt kocsiba fogott ló áldogál s várja a korhely gazdáját.

Nekünk mégis megragadta a figyelmünket valami, egészen jelentéktelen apró körülmény. Különösnek találtuk, hogy a n. n. éppen kellemes időjárásban ezt a láthatólag gondosan tartott lovat a gazdája kicsapja az út mellé, holott a csárdának van istállója is, meg kocsiszínje is. Azt sugta a folyton érdeklődő csendőrösztönünk, hogy itt va-lami nem lehet rendjén, mert aki a lovat ilyen jókarban tartja, az valami különös ok nélkül nem hagyja figyelmen-kívül a csárda istállóját, ha oda a lovat bekötheti. Alátá-masztotta ezt a megfigyelésünket az a tapasztalat is, hogy egy barátságos csárda ivójából nem egykönnyen szokott az alföldi magyar kikeveredni, ha egyszer oda bekevere-dett, nem tartottuk tehát valószínűnek azt, hogy a ló gaz-dája csak néhány percre tért be a csárdába s ezért nem kötötte be a lovat az istállóba.

Száz közül ötven, vagy talán több esetben is meg-cáfolhatták volna a tények ezt a feltevést s akkor legfel-jebb folytattuk volna az útunkat, azzal, hogy nem történt semmi. De másként alakultak a dolgok.

Kihivattuk a ló gazdáját, aki Trója István kiskun-majsai lakosnak nevezte meg magát. A szokásos kanyargós beszédmodorban mondotta el, hogy gyakran jár be Sze-gedre a hetipiacra, most is onnan jön. Jómódú gazda s ezt — ha vele megyünk — hajlandó Kiskunmajsán be is bi-zonyítani.

A járlatot kértük tőle. Azt mondotta, hogy otthon tartja, nem hordja magánál, mert a ló nem eladó, de szí-vesen lát bennünket Majsán, ott megmutatja.

Úgy voltunk most vele, hogy kételkedtünk is a szavai-ban, meg nem is. Nem tudnám megmondani, hogy mi dön-tötte el a továbbiakat vele szemben, tény azonban, hogy kiadtuk neki az utasítást: velünk jön Dorozsmára, ahol — mint mondotta — szintén vannak ismerősei s így ott is igazolhatja a lóhoz való tulajdonjogát.

Kitünően játszotta a készséggel engedelmeskedő, de a zaklatás miatt mégis méltatlankodó tisztességes, jóhiszemű embert. Már-már azon a ponton voltunk, hogy néhány szó-val elintézzük a dolgot s útjára hagyjuk a szürkét a gaz-dájával együtt, de az az első benyomás és ösztön, ami bennünk a ló megpillantásakor gyökeret vert, erősebb volt, mint a Trója színésztehetsége által okozott tétovázás és így bekísértük Kiskundorozsmára.

Most jött azután a második véletlen, amelyik az előbbire rátette a koronát s amely igazolta azt, hogy ahol

Balbo olasz légügyi miniszter Budapesten. Tőle balra: vitéz Gömbös Gyula honvédelmi miniszter és Arlotta Mario budapesti olasz nagykövét, jobbra: Bárczy István miniszterelnökségi államtitkár és vitéz Nánássy-Megay Ernő altábornagy, a budapesti vegyesdandár parancsnoka.

csak szikrája is felmerül a gyanúnak és kétekedésnek, ott a csendőr soha ne válassza a könnyebbik utat, hanem járjon a dolognak gyökeresen a végére.

Beállítottuk a szürkét a laktanya hátsó udvarába, elláttuk takarmánnyal s éppen nekiültünk, hogy a Trójával való foglalkozás előtt együnk valamit a fárasztó szolgálat után, amikor nagy sírással robogott be a laktanyába Hegedüs Györgyné kiskundorozsmai lakos és elpanaszolta, hogy a szegedi vásáron valami istentelen ember ellopta a lovát s kocsiját, az Isten szerelmére kért bennünket, hogy kapjunk nyomban lóhátra és keressük meg a betyárt, ha a föld alá bújt, akkor is.

Megkérdeztük a panaszostól: nem szürke-e a lova? Azt felelte, hogy de bizony az szürke s olyan jó húsban van, hogy messze környéken kell a párját keresni.

Ki sem mondhatom, mennyire páholyban éreztük most magunkat, de ez könnyen elképzelhető. Ha mi a csárda előtt elsiklottunk volna a szemünkkel a szürke fölött, most mehetnénk neki a határnak s ki tudja, még hány község határának, hogy a lovat előkerítsük, ha ugyan a bugaci buckák közül valaha is előkerült volna. Így azonban megelőztük a panaszost, most egyszerűen átadjuk neki a lovat, kocsit, a tettest pedig kényelmesen kikérdezzük és ezzel kész a nyomozás.

Így is történt. Kivezettük a panaszos asszonyt az udvarra, aki nem akart hinni a szemének, amikor meglátta a lovát. Annyi dícséretet hordott össze hirtelenében a csendőrségre s úgy hálálkodott, hogy szinte karhatalommal

kellett más irányba terelni a beszédet s megértetni vele, hogy mihelyt a lóhoz való tulajdonjogát igazolja, nyomban haza is viheti a szürkéjét.

Az igazolás annak rendje-módja szerint megtörtént. A lovat Hegedüs né boldogan hajkurászta hazafelé, mi pedig sorjában feltettük a kérdéseket Trójának.

Ilyen megátalkodott lókötővel sem azelőtt, sem azóta nem volt dolgom. Azt mondta, hogy ha már a lovat elvettük tőle és Hegedüs nének sincsen semmi panasza, legalább engedjük hát el őt, hadd menjen haza szépen Majsára. Vágtig tagadta, hogy a lovat lopta. Ragaszkodott ahhoz, hogy övé a ló, de — mint mondotta — nem törődik ő már semmivel, csak hagyjuk békében.

Ebből természetesen semmi sem lett. Elkísértük Kis-kunmajsára. Első dolgunk volt, hogy azon melegiben házkutatást tartsunk nála, mert a szürkelopás mellett egyebet is kinéztünk belőle. Lószerszámokat s egyéb dolgokat találtunk a padlásán s aztán a nyomozás során kialakult a teljes kép: öccsével együtt ők követték el jóformán az egész környék kiderítetlen lólopásait s a szegedi határbeliek notórius lókötőktől szabadultak meg, amikor a két Tróját a szegedi kir. ügyészségnek átadtuk. Egyformán 3 és félévi fegyházat kaptak.

Annak, hogy Trója a szürkét nem kötötte be a csárda istállójába, megszívlelésre érdemes magyarázata van. Az volt az „elve”, hogy minél nyiltabban csinál valamit, annál könnyebben elkerüli a gyanút. Sokszor beválik ez a taktika, néha azonban nem. Trója rajtavesztett.

CSENDŐR LEKSZIKON.

179. kérdés. *Egy lakatosmester oly járásban, ahol az elsőfokú iparhatóságtól iparigazolványt nem kért, bár ilyenell állandó lakhelyén rendelkezik, az üzletfél meghívására ipara körébe eső munkát végez el. Büntetés alá eső megszegése-e ez az eljárás az iparügyi szabályoknak?*

Válasz. Igaz ugyan, hogy az iparigazolványért folyamodó az iparhatóságokhoz intézett beadványában egyebek közt azt is tartozik feltüntetni, mely községben, mely utcában és hány szám alatt kívánja gyakorolni az ipart, ámde a fennálló jogszabályok mégsem tartalmazzak olyan jogszabályt, amely eltiltaná az iparigazolványos iparost attól, hogy alkalmilag és szórványosan bárhol másutt ipari munkát végezzen. A törvény ugyanis csak abban az esetben kötelezi az iparost új iparigazolvány váltására, ha áthelyezi az üzletét más iparhatóság hatásköre alá eső területre. Minthogy az esetenként és alkalmilag megrendelésre végzett munka sem üzletáthelyezésnek, sem fióküzlet nyitásának nem tekinthető, nézetünk szerint az ilyen iparhatóság területén szórványosan s egyes megrendelések alkalmából végzett iparüzés nem tilos. Lényegében véve ugyanis az iparos az ilyen munkát is állandó munkahelyén vállalja fel, ami nem jár sem üzleti székhelyének, sem üzlethelyiségének megváltoztatásával. Hogy a törvényhozó az ilyen eljárást nem tiltotta meg, annak kétségkívül az a megfontolás volt az oka, hogy az ilyen tilalom a gyakorlatban értelmetlen és célszerűtlen megkötöttséghez vezetne, mert adott esetben szó lehet összefüggő s egységes tervszerűséget és szakavatottságot igénylő munkáról, amelynek csak kisebb részét kell végeznie az iparosnak más iparhatóság területén. Méltánytalan és célszerűtlen dolog lenne ily esetben arra kényszeríteni az iparost, hogy vagy váltson valamely kisebb munkát miatt az idegen iparhatóság területén új iparigazolványt, vagy alvállalatba adja a felvállalt munka egy részét. A törvénynek egyik főcélja az iparszabadság korlátozásával az idevágó kérdéseket tekintve az, hogy a hatóság mindig biztosan tudja, hány üzlethelyisége van egy üzlettulajdonosnak, melyik helyiségből irányítja többi üzlethelyiségét s ennek megfelelőleg hova kell a hivatalos felhívásokat, határozatokat stb. intézni. Ezt a közérdeket az itt-ott alkalmilag vállalt ipari munka nem érinti.

180. kérdés. *Milyen közegészségügyi szabályok érvényesek a borbélyüzletekre vonatkozólag s mely hatóságok járnak el e szabályok megtartásának ellenőrzésében?*

Válasz. Országos érvényű különleges jogszabályok ezen a téren nincsenek, mert a kérdés szabályozása az egyes törvényhatóságok köztisztasági és közegészségügyi szabályrendeleteiben történik. A közönség használatára rendelt mindenmü helyiségben, tehát az üzletek helyiségeiben a köztisztaság és közegészségügy követelményeinek eleget kell tenni, mert minden tisztátalanság a ragadós betegségeknek (tüdő-sorvadás, hagymáz, kolera stb.) melegágya. Való, hogy például az olyan üzleteknek tisztaságához, mint aminő a borbélyüzlet is, nagy közérdek fűződik s ezért nagyon is megokolt, hogy ezeket az üzleteket a közegészségügyi szabályok végrehajtásáért felelős hatóságok megfelelően ellenőrizzék.

A járásokban egészségügyi szakközegével, a járásorvossal közvetlen felügyeletet a főszolgabíró gyakorol az egészségügyi rendszet terén és közvetlenül intézkedik a rendeletek végrehajtásában.

A község (megyei város) a közegészségügyi közigazgatás végrehajtó szerve. Egészségügyi szakértője a községi, a kör-orvos, a városi tisztiorvos, véleményező- és tanácsadószerve az egészségügyi bizottság. Feladatai közé tartozik többek közt az egészségügyi rendszet terén előforduló hiányoknak, kihágásoknak bejelentése a közegészségügyi hatóságnak (főszolgabíró, megyei város polgármestere törvényhatósági jog-

gal felruházott városban a tanács megbízta tisztviselő). A községekben a községi bíró és jegyző végzi az egészségügyi rendszet tennivalóit, kötelesek meghallgatni a községi orvosnak véleményét, ha ez a késedelem nem jár veszedelemmel.

181. kérdés. *Helyes eljárás-e, ha a csendőr az egyesületi élet megfigyelése és ellenőrzése szempontjából valamely egyesület gyűlésén szolgálaton kívül megjelenik?*

Válasz. Nagyon naiv csendőr lenne az, aki úgy akarná valamely egyesület életét megfigyelni, ha akár szolgálatban, akár azon kívül megjelenik az illető egyesület helyiségében vagy résztvesz gyülekezéseiben. Először is a Szut. 65. h) pontja tiltja azt, hogy a csendőr a hatóság képviselőjeként ellenőrzés végett jelenjék meg valamely politikai gyűlésen. Másodsorban pedig az egyesületnek a csendőr szemeláttára és fülehallatára megnyilvánuló élete mutathat bizonyos tüneteket, amelyeket a hatóságnak tudni hasznos, de az esetek többségében az egyesület tagjai kétszeres óvatossággal fognak viselkedni, hogy a hatóság gyanuját magukra ne vonják. Más módszert kell tehát választania a csendőrnek, hogy az egyesületi élet megfigyelésében eredményt érhessen el és a Szut. 64. 5) és 6) pontjában megszabott köteletségének megfelelhessen. Ez a módszer elsősorban az, hogy a csendőr nyitott szemmel járjon az örskörletében s így maga is sok olyan dolgot fog megtudni, amit az egyesületek közvetlen ellenőrzésével nem tudhatna meg soha, másodsorban pedig akár bizalmi emberei útján, akár megfelelő módon végrehajtott, tapintatos puhatolással, ahol érdektelenséget kell mutatni, juthat értékes adatok birtokába.

182. kérdés. *A Szut. 379. pontja szerint az orvvadászoktól, azoktól, akiknek vadászjegyük egyáltalában nincsen, a tiltott időben és tiltott vadra vadászóktól a vadászfegyvert őrizetbe kell venni. A Szut. 380. pontja szerint pedig a vadászjegyek és fegyverigazolványok illetékei miatt elkövetett egyéb kihágások esetében a vadászfegyvert többek közt csak akkor kell őrizetbe venni, ha közbiztonsági okból szükséges. Mily kihágásokat ért itt a Szut. idézett pontja egyéb kihágásokon?*

Válasz. A Szut. 379. pontja az 1883:XX. t.-cikkben (a vadászati törvényben) meghatározott két kihágást említi fel (tiltott időben és tiltott vadra vadászás), továbbá a vadászjegyet ki nem váltó egyén vadászását, amely utóbbi vadászatjövédéki kihágás. A Szut. 380. pontja általában a vadászjeggyel kapcsolatosan elkövetett vadászatjövédéki kihágásokra utal. Ezek a kihágások az 5007. P. M. 1924. sz. rendeletben vannak felsorolva. Megjegyzendő, hogy a fegyverigazolvány a vadászjegy szerves része, tehát ha vadászjegyről beszélünk, szükségképpen a fegyverigazolványról is szólnunk. Egy esetben nem tartalmaz a vadászjegy fegyverigazolványt, ha a vadászatot a vadászjegyet kiváltó nem löfegyverrel, hanem lóháton, ebekkel kívánja gyakorolni.

A vadászjegy illetékén felül a fegyverigazolványba felvett löfegyver után külön illetéket kell fizetni. Visszaélés legtöbbszörre úgy fordul elő ezen a téren, hogy a fegyverigazolványba fel nem vett olyan fegyverrel vadásznak, amely után illetéket senki sem fizetett.

183. kérdés. *Határszéli községben a járőr előtt gyanússá válik két asszony, akiknek megmotosása után kiderült, hogy mindegyiknél több liter bor és pálinka van. Magyarázatul azt adják elő, hogy a községben tojásért cserébe szándékoztak kínálni a náluk levő italmenyiséget. Mily büntetendő cselekmény gyanúja terheli ezek alapján a két asszonyt?*

Válasz. A nyomozásnak ily esetben ki kell derítenie, mi a két asszonynak foglalkozása tulajdonképpen? Mily életmódot folytatnak s miből élnek? Ha megállapítható, hogy rendszeres foglalkozásuk nincs, ipar üzésére sincs semmiféle jogosítványuk, mint közveszélyes munkakerülőket kell őket kezelni s az 1913:XXI. t.-c. 3. §-ának 2. pontjába ütköző vétség miatt fel kell őket jelenteni az illetékes kir. járásbírósnál, ha pedig erre a Szut. 313. pontjának valamelyik rendelkezése alapot nyújt, ami ily esetekben nagyon is valószínű, a nyomozás eredménye után el is kell őket fogni. Azt, hogy a bort és pálinkát házról-házra járva megvételle kínálják, nézetünk szerint szeszitalal házalásnak lehet minősíteni; mindegy, hogy készpénzért árusítják-e vagy tojásért, a lényeg, hogy t. i. házalva italt áru ítanak, kétségtelen. A házalási rendszabály 12. §. a) pontjában foglalt tilalomnak, amely a „szeszárúk”-kal való házalást tiltja, nemcsak az a célja, hogy a jövédéki törvények kijátszását meggátolja, hanem az is, hogy nem ellenőrzött minőségű és összetételű, piszkosan kezelt, tehát az egészségre ártalmas étel- és italneműekkel senki se házalhasson. Erre a célzatra

vall ugyanennek a §-nak a további b) és c) pontja is. Ha pedig az illetők cselekményét ebből a szempontból tekintjük, mindegy, hogy a bort meg a pálinkát pénzért árusították-e vagy tojásért. Feljelentést azonban csak akkor lehet ellenük tenni, ha a járőr őket ezen tettenéri vagy ha bizonyítani lehet, hogy az italt árusították. Az a körülmény, hogy a járőr náluk az italt megtalálta, feljelentésre még akkor sem szolgáltat okot, ha a házalási szándékukat beismerték is, mert a szándék nem büntethető. Sőt, ha a házalást megkísérelték volna is, akkor sem lehetne őket feljelenteni, mert a kihágás kísérlete nem büntethető. Nézetünk szerint elég tehát, ha a járőr figyelmezteti őket, hogy tiltott dolgot szándékoznak cselekedni s esetleg a pénzügyőrök figyelmét is felhívják rájuk.

Németh Ferenc őrmester.

Németh Ferenc őrmester 1918 őszén az etyeki őrsön teljesített szolgálatot. A forradalom kitörésekor a népfelkelők megszöktek s az őrsparancsnokon kívül csupán a két tényleges csendőr maradt az őrsön.

Október 31-én délelőtt az egyik csendőrt — a postáról jövet — fegyveres tömeg támadta meg s rendfokozat

tát letépte. Az eset jelentése után az őrsparancsnok Németh Ferenc csendőrrel felszerelt s a már üzleteket fosztogató 50—60 főnyi fegyveres tömeget rövid harc után szétszórta. A menekülők között többen voltak, akik Németh őrmester fegyverének nyomát vitték magukon. Másnap cédulákat dobtak a laktanyába, amelyekben megfenyegették Németh őrmestert, hogy nemsokára Sós-kútról is jönnek fegyveres forradalmárok s ő lesz az első, aki puskavégre kerül. Időközben a forradalmi mozgólódások hírére több család a laktanyába menekült.

November 3-án az őrs megbízható értesülést kapott arról, hogy a fenyegetés igaz és az etyeki rendbontók támogatására Sós-kúton már szervezkednek s nagyobb fegyveres tömeg érkezésével kell számolni. Az őrsparancsnok, tekintettel az őrs csekély létszámára, s a laktanyába menekült sok gyermekes családra, Budaörsre fordult támogatásért. A Budaörsön állomásozó karhatalmi alakulatokból az állomásparancsnokság báró Horváth Béla főhadnagyot küldte 25 emberrel Etyekre. A karhatalom november 4-én délután 4 órakor érkezett meg.

A karhatalom megérkezésekor az őrsparancsnok két emberével jelentkezett a parancsnoknál. A karhatalmi parancsnok a helyi viszonyokkal nem volt ismerős. Németh őrmester a másik csendőrrel önként jelentkezett vezetőnek. Horváth főhadnagy 4-én este 8 óra körül Ödönpuszta felé menetelt, hogy a fosztogatók bevonulását megakadályozza. Németh őrmester járőrtársával felderítésre előre ment. Menetközben több fosztogatóval találkoztak, akik székereen indultak kikémleni, hogy szabad-e az út Etyek felé. Németh őrmester megtámadta őket s azok a kocsik és lovak hátrahagyásával elmenekültek. A gazdátlan kocsival aztán Ödönpuszta keleti bejáratához mentek s az úton lesállást foglaltak. A les eredményeképp egy 16 éves sós-kúti suhancot fogtak el, aki közölte, hogy másnap, azaz 5-én virradóra Sós-kútról mintegy 80—90 főnyi fegyveres csoport indul Ödönpuszta felé s őt azért küldték, hogy megfigyelje, vajjon vannak-e csendőrök a környéken.

Németh őrmester erről a körülményről azonnal jelentést tett.

A karhatalmi parancsnok megtette a szükséges intézkedéseket. A tervük az volt, hogy a fosztogatókat bekerítik s úgy támadják meg. Németh őrmester járőrtársával még az éjjel visszatért oda, ahol a suhancot elfogták. A fosztogatók másnap, november 5-én 5 óra tájban érkeztek meg. Amint a csendőrrjárőr közelébe értek, Németh őrmester és társa tüzzel raituk ütött, majd rövid tüzelés után felugrott s hurrá kiáltással a forradalmárok felé rohant. Futásközben is állandóan tüzelt. A fosztogatók viszonozták a tüzelést s Németh őrmester egy golyótól találva hősi halált halt. A karhatalom a sűrű köd miatt pár perccel később avatkozott a harcba s rövid idő alatt sikerült a fosztogatókat, akik két halottat s több súlyos sebesültet vesztek, szétszórnia.

Etyek község Németh őrmestert saját halottjának tekintette s díszes temetést rendezett részére, bajtársai pedig díszes síremléket emeltek hősi emlékének.

A boldog élet lehetetlen; a legnagyobb, amit ember elérhet, a hősi (heroikus) élet. Ilyent él az, aki egy vagy más módon és ügyben, azért, ami az összességnek valamiképp javára válik, túlságos nehézségekkel harcol, végzetre győz, de amellettt vagy silány jutalmat nyer vagy éppen semmit.

SCHOPENHAUER.

MAGYAROSAN, KATONÁSAN.

„Lead egy lövést“.

Olyan sokszor halljuk, olvassuk az újmódi „le” igekötős alakokat, hogy szinte már meg is szoktuk őket, sőt sokan kardoskodnak is a helyességükért. Nem lesz tehát haszontalan, ha lerántjuk a leplet ezekről a nyelvi kalandor-hódítókról. Igen, hódítók, mert alig tűnik fel egy-egy ilyen új szólás a pesti kávéházakban vagy a hírlapokban, mint pl. legújabban: *lefogad*, *leépít*, *leállít* (autót) stb., máris derűre-borúra használja mindenki. Vagyis egykettőre polgárjogot adunk a jött-ment idegennek — a magunké rovására, amint ez nálunk már olyan régen divat...

De vegyük csak sorra ezeket a kócos jövevényeket, nézzünk szembe velük bátran s mindjárt látjuk: fölöslegesen kártékonyak.

Lövést leadni csak a németeknél szokás (einen Schuss abgeben), a magyar ember csak egyszerűen *lő*, *egy-kettőt lő*, vagy hát legfeljebb néhány *lövést tesz*. De hová is adná *le* a lövést, hiszen legtöbbször vízszintesen lő, néha pedig fölfelé s csak nagyon ritkán lefelé... Hasonlóképp nem *adja le az esetet* sem, hanem *elmondja*. Ha pedig valamilyen nagyon biztos és mégis kötődnek vele, akkor hát *fogad*, vagy *fogad rá*, de semmiesetre sem *fogadja le*, amint ezt a jó pestiek mondják. A magyar csendőr se szokott valakit *leigazoltatni*, vagy valamit *lenyomozni*, úgy-e, hanem csak *igazoltatni* vagy *nyomozni*, esetleg *kinyomozni*. Némely pesti szerkesztő azonban *leközli* a beküldött cikket, pedig jobban tenné, ha csak egyszerűen *közölné*, mert így is érthető, sőt valójában csak így az. Hasonlóképp nem kell a színészt *leszerződtetni*, elég az is, ha *szerződtetik*, sőt a „háztartási alkalmazott” se szokott *leszerződni*, hanem (ha mostanság mégis tud) hát *elszerződik*, valamint a magyar pusztai fia is „elszegődik Tarnócára bojtárnak”.

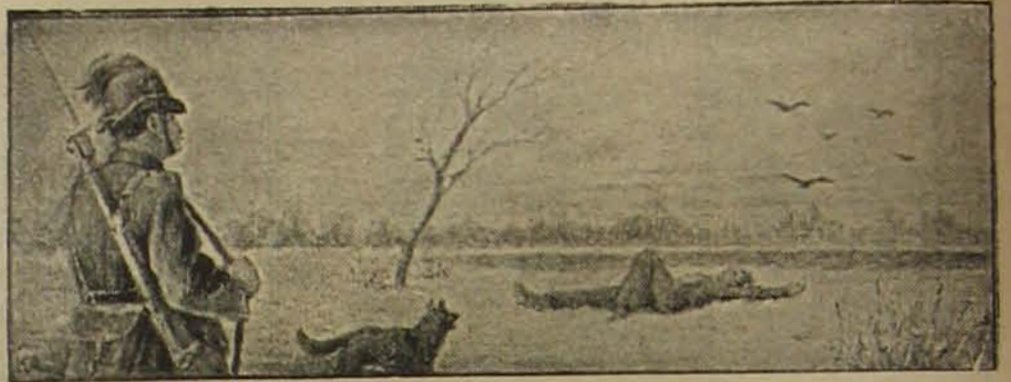
De a legmulatságosabb az az eset, ha a hivatalos távbeszélőn „*leadják a távmondatot*”. S ha *leadják*, akkor *le* is kellene *venni*, hiszen a magyar ember csak azt veszi *föl*, ami leesett, vagy azt se... (Valahol megtörtént, hogy az újdonsült, de becsületes nyelvérzékű küldönc, egyéb „irodaszemélyzet” hiányában, ezt a parancsot kapta másvalakkal elfoglalt főnökétől: „János, menjen csak a telefonhoz és vegye föl azt a távmondatot!” Szegény jó ember, miután hiába kereste a „távmondatot” az asztal alatt és az asztal mellett, végre is ezt jelentette: „Nem találom, instálom, seholve...”) Mert hát így is van. A távmondatot magyarán *közöljük*, vagy *adjuk*, legfeljebb *kiadjuk*, de nem *adjuk le* és nem is *vesszük föl*, hanem *feljegyezzük*, vagy csak egyszerűen *vesszük*. Aminthogy a rádiónál is teljesen fölösleges a *leadó* és *felvevő* állomás, mert elég, ha *adó* és *vevő* állomást mondunk.

Mindezekből kiviláglik, hogy ezek az újsütetű „le” igekötős alakok az idegen (legtöbbször német) minta szolgai majmolása következtében terjedtek és terjednek el. Te-

hát vigyázat! A pesti zagyvaléknyelv újdonságait ne fogadjuk nagy bizalommal. Valami mindig van az ilyen kalandor-hódítók füle mögött...

S ha már nekünk csak az angol posztó, a francia parfüm meg a német gép stb. az igazi, — legalább a nyelvünket (fajiságunknak ezt az ősi pompás templomát) ne engedjük rontani-bontani, mert bizony még idegen lesz az úr rajtunk ebben is...

vitéz Rózsás József ny. százados,
a m. kir. honvéd Ludovika Akadémia tanára.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Lopás kiderítése.

Írta: BATÁR ANTAL tiszthelyettes (Budapest).

Olyan lopási esetet fogok ismertetni, mely községekben igen gyakori, s éppen ezért azzal nekünk csendőröknek sokszor van dolgunk.

Özvegy Szabó Zoltánné földbirtokos, Hont megye, Deménd községi lakos, maga kezelte több ezer holdas birtokát, megfelelő számú cselédség és egy ispán segédkezése mellett. Gondos, körültekintő gazda volt, aki nem hagyta magát félrevezetni senkitől. Személyesen szokott mindennek utánanézni. Rendet és fegyelmet tartott. A gazdaságában sok hadifogoly is volt munkára kiadva, ezekkel sem volt több baj, mint máshol.

Nekünk csendőröknek sem okozott sok gondot ez a gazdaság. Szabóné, amit csak lehetett, háziilag intézett el munkásai és cselédjei között. Egy alkalommal mégis panaszt emelt. 1917. év december havában ugyanis észrevette, hogy a község melletti szérűskertjébe berakott szén- és lóherekazlaiból úgyszólván napirenden lopják a takarmányt. Ispánja és megbízhatóbb cselédjei éjjel és nappal több ízben lesték a tolvajokat, de nem tudták sem megfogni, sem a kilétüket megállapítani. A lopások pedig egyre ismétlődtek, a kár már körülbelül 700 korona lehetett. Kérte, hogy a nyomozást az örs vezetné be. Eddig azért nem emelt panaszt, mert ő és alkalmazottjai akartak arról meggyőződni, hogy ki lehet a tolvaj.

Panaszát feljegyeztem és megkértem, hogy arról ne szóljon azoknak sem, akikkel eddig a tolvajt figyeltette, mert nincs az se kizárva, hogy a legmeghittebb cselédjei között kell keresni a bűnöst. Mivel még nem lehetett tudni, hogy a bűncselekmény hivatalból, avagy magánindítványra üldözendő-e, biztosság okáért kellő magyarázat után aláírtam vele az előírt nyilatkozatot, hogy annak hiánya a nyomozás szabad folyását ne gátolja. Mégegy-szer titokbantartásra kértem a sértettet, s magam fogtam hozzá a nyomozáshoz. Nyomban kikérdeztem, mint sértettet, hogy a feltűnést ezzel is elkerüljem. A tolvajra, az ellopott sok takarmányra vonatkozólag semmi felvilágosítást adni nem tudott. Megjegyezte, hogy mivel szérűskertje a községen kívül fekszik, onnan esetleg vidékiek is ellophatják a takarmányt. A községbeliek és cselédjei

közül nem tudott senkit gyanúsítottként megjelölni. Érdeklődött, hogy az ügyben kiket fogok kikérdezni. Azt válaszoltam, hogy a nyomozás érdekében terveimet még ő neki sem árulhatom el. Azt akartam ugyanis elérni, hogy a csendőrség beavatkozásáról senki se tudjon. Megigérttem neki, hogy pár nap múlva esetleg már többet tudok mondani. Még arra is megkértem, hogy a tettesek megfigyeltetését úgy mint eddig, továbbra is szorgalmasan végeztesse, nehogy annak elmaradása gyanut keltsen s megnehezítse a mi munkánkat.

A nyomozás eredményét nem akarván kockára tenni, nem lehetett nyíltan nekünk sem a helyszínére menni, mert hátha figyel már valaki. Sohsem lehet tudni, mert a bűnözők is úgyszólván lépten-nyomon figyelik a csendőrök mozgását úgy szolgálatban, mint szolgálaton kívül. Sok esetben azután ehhez mérten cselekednek.

A helyszínéhez közel lakók szemügyre vételét fontosnak tartottam, de nem tudtam, hogy milyen ürügy alatt néztek széjjel náluk. A sok törvény, szabály stb. a csendőrnek tág teret nyújt ahhoz, hogy ellenőrzést gyakoroljon örskörletében, ezt használtam én is fel. Téli idő volt, s így az ellenőrzést is meg kellett választani az évszaknak legmegfelelőbbben. A községben sok volt az olyan kémény, melyeket úgy építettek, hogy karókat vesszővel körülfontak s ezt aztán sárral betapasztották. Idővel, ha a sár lehullott s nem javították ki a hiányokat idejében, ezek a kémények tűzveszélyesek voltak. Télen sokat tüzelnek s így a kémények ellenőrzése időszerű volt. Az ellenőrzést a helyszínétől távol kezdtük meg. Itt bő alkalom nyílt a megfigyelésre, hogy hol hány darab ló és szarvasmarha van, s azok részére gazdájuk mennyi és milyen takarmányt takarított be télire.

Így haladva, sok udvarban megfordultunk, de gyanús körülményt sehol sem észleltünk. A község széléhez közel eső egyik utcában mégis feltűnt nekem, hogy Pintér* János csizmadiamesternél egy boglya széna volt szépen összerakva, melyből még semmi sem hiányzott. Másról beszélve, bekerültünk az istállójába is, hol 3 darab szarvasmarha volt a jászol mellé bekötve. Érdeklődtem, hol és mikor vette azokat, drágák voltak-e, stb. — közben jól szemügyre vettem, hogy mit esznek a marhák. — Széna volt előttük a jászolban is és a ketrecben is. A ketrec szélén pár üres zsák volt odadobva. A kéményt a padláson s a kamrát is sorjában megnéztük, de szénát nem láttunk sem a padláson, sem a kamrában. Csak az udvaron volt az érintetlen boglyába rakott széna, máshol nyomát sem találtuk. Gondolkodóban estem, hogy ennek az embernek 3 tehené van. Az istállóban a jászolban és a ketrecben is széna van, az udvarán levő boglya mégis érintetlen. Hol vette tehát a szénát, amit etet? Mikor elköszöntünk, rendben levőnek jelentettük ki a házatáját. Kerülő úton elmentünk ki a határba, s onnan néztünk észrevétlenül vissza a Pintér házához. A ház a szérűskerttől kb. 400 lépésre lehetett. Éjjeli időben könnyen elvihette a mindennapi szénát onnan. Így gondoltam én. De hátra volt ennek a bizonyítása. De hogyan? Ha nyíltan fellépek vele szemben, ki tudja, mit fog védekezésül kieszelni. Elhatároztam tehát, hogy figyelni fogjuk, s úgy igyekszünk ellene adatokat beszerezni, mert arról meg voltam győződve, hogy 3 tehenét a sértett szérűskertjéből tartja el takarmánnyal.

Lesállást lesállás után tartottunk, de ezek nem jártak eredménnyel. Nagy kerülővel más község felől észrevétlenül közelítettük meg a szérűskertet, elfoglaltuk a lesre legalkalmasabbnak látszó helyet. Lestünk éjjel előtt, éjjel után, kora este, hajnalban, egész éjjel,

féléjjel, de a tettet megcsípni nem sikerült. Közben a sértetthez is belátogattam. Ez nem volt feltűnő, mert ez megtörtént máskor is, így senki sem sejtette, hogy ott akkor miért jelentem meg. A sértettnek elmondtam azt, amit a szolgálat érdekében elmondani lehetett. Ő pedig közölte, hogy még mindig nem szűnt meg a s énalopás. Biztattam, hogy már jó nyomon haladunk, pár napon belül megtudhatjuk, hogy ki a tolvaj.

Újra szolgálatba vezényeltem magamat egy népfelkelővel, s most már a les helyét áttetem a szérűskertből a Pintér háza közelébe, egyik szomszédjának istállójába, hová észrevétlenül mentünk be. A kutyák nem ugattak meg, mert a hidegben gazdájuk becsukta őket a szobába, így nem vehettek bennünket észre. Figyelés közben a hajnali órákban egyszer csak észrevettük, hogy Pintérről többen óvatosan kimennek az udvarból. Gondoltam, jó lenne utánuk menni s tettenérni a lopáson. Viszont arra is kellett gondolni, hogy valaki figyelni is fog, s ha észrevesznek, elmenekülnek, vagy letagadnak mindent. Én pedig most már kézzelfogható bizonyosságot akartam arról, hogy Pintér-e a tolvaj vagy sem?

Maradtunk tehát. Mintegy negyedóra múlva felkeltem a ház gazdáját, akinek az istállójában a lest az ő tudta nélkül tartottuk, s kihívtam, hogy az istállójában zajt hallottam, nézze meg, nincsen-e ott valami baj. Megnézte. Mindent rendbenlevőnek talált. Beszélgetésbe elegyedünk vele, miközben tőle igyekeztem megtudni egyetmást Pintérről vonatkozólag. Így tudtam meg, hogy annak második felesége és 5 gyermeke van. Csizmadiamester, de kocsmázni szeret, malacokkal is kereskedett már, de nem igen boldogul, mert mindenét elissza. A tehenekre tereltem a szót, mit etet a okkal, ha olyan rosszul megy neki, stb. Közben a népfelkelővel figyeltem a Pintér portáját, nehogy közben hazaérkezzenek és észre ne vegyék őket. Nemsokára jelentette a népfelkelő, hogy valakik közelednek a Pintér portája felé.

Felkérésemre a szomszéd, mint bízami egyén — bár vonakodva — eljött velünk a gyanúsított udvarába, kit két fiatalkorú fiával együtt tettenértünk, amint három zsákból szénát igyekeztek kirakni a ketrecbe. Nyomban eléje tártam, hogy láttuk, midőn elmentek hazulról és azt is, midőn a zsákokkal megrakodva hazajöttek, hiába minden tagadása, mondja meg, honnan hozták a 3 zsák szénát. Beismerte, hogy sértett szérűjéből hozták. Beismerte azt is, hogy ősz óta hozott onnan két fiatalkorú fiával együtt mindennap 3 zsákkal. Így tartotta szarvasmarháját. Hajlandónak nyilatkozott a kár megtérítésére Természetesen felvilágosítottam, hogy ez az ő és a sértett magánügye. A szénát vele és a fiaival együtt nyomban a községi bíróságra vittem, őrizetbe vettem és a községi elöljáróságnak mint bűnjelet átadtam. De előbb lemértük a súlyát s ebből igyekeztünk megállapítani, hogy ősz óta a tettenérésig milyen mennyiségű szénát lophattak el, mivel mindennap 3 zsákban kb. annyit vittek el, mint amennyit a tettenéréskor találtunk náluk. Hogy a naponta tartott lesállások dacára miért nem lehetett tettenérni Pintéréket, azt ő sem tudta megmondani, vagy nem akarta. Előadása szerint egyszer éjjel előtt, máskor éjjel után indultak el lopni. Soha senkivel nem találkoztak. Sejtelve sem volt, hogy őt valaki gyanúsítja a lopással. Mikor a teheneket megvette, már akkor úgy gondolta, hogy azokat sértett szérűjéből fogja eltartani. Vett ugyan egy boglya szénát, hogy valami mégis legyen az udvarában, arra azonban nem is gondolt, hogy az árulója is lehet, ha meg nem kezd.

Fiait segítségül azért vitte magával, mert így naponta csak egyszer kellett szénát hozni, másrészt fiait hozzá akarta szoktatni a megélhetés ilyen elősegítéséhez.

* A neveket megváltoztattuk. (A szerk.)

A nyomozás befejezése után Pintért és két fiát az ipolysági kir. ügyészséghez 1918 január 26-án kelt 58—1918. szám alatt feljelentettem.

Az ipolysági kir. törvényszék a főtárgyalásra a járőr tagjait is megidézte, hol a nyomozás menetére nézve kérdeztek ki bennünket. Pintér nem tagadta cselekményét s öt 4 havi fogházra, két fiát pedig javító-nevelésre ítélte a bíróság.

*

A nyomozás első feladata a tárgyi tényálladék tisztázása, vagyis annak az eldöntése, hogy voltaképpen mi történt. Ez ennél az esetnél nem ütközött nehézségbe. A második lépés annak megállapítása, hogy az eikövetett cselekménnyel ki vagy kik gyanúsíthatók. Ha ilyen személyt már sikerült kikutatni, úgy hátra van még a tettességének bizonyítása. Ezeket a feladatokat a nyomozó járőr igen ötletesen és ügyesen oldotta meg. A legjobb bizonyíték a tettenérés, mit sikerült is megszerezni. Véleményünk szerint a lesállításokat már eredetileg is két helyen kellett volna megtartani: a szérűskertnél és gyanúsított házánál is. Valószínű, hogy az eredményt rövidebb idő alatt lehetett volna elérni.

Vitéz Szinay Béla tábornok fogadtatása a budapesti csendőrlaktanyában. Mult hó 29-én 9 órakor fogadta a diszbe öltözött budapesti csendőrtiszti kar vitéz Szinay Béla tábornokot, a m. kir. csendőrség újonnan kinevezett felügyelőjét a budapesti csendőrlaktanya tiszti kaszinójában. Vitéz Szinay tábornokot a tisztikar nevében monostori Erreth Aladár tábornok, a m. kir. csendőrség felügyelőjének helyettese üdvözölte meleg szavakkal, mint a csendőrség legmagasabb parancsnokát. Az üdvözlésre vitéz Szinay tábornok hosszasan válaszolt. „A m. kir. csendőrség, melynek élére Kormányzó Úr Ö Főméltósága legmagasabb parancsa állított — mondotta —, a jövő évben ünnepli ötvenéves évfordulóját. Váratlanul ért a kinevezés, de örömmel és büszkeséggel jöttem ennek az európai hírű, nemes testületnek az élére, amelynek eddig nem voltam ugyan tagja, de nagybecsülője és tisztelője voltam, úgy, mint minden igaz és becsületes magyar ember. A csendőrség ötvenéves fejlődése és dicső elődeink munkája megmutatta az utat, amelyen haladnunk kell. Ez az út a számomra is mértékadó. A tradíciók hive vagyok, mert meggyőződésem, hogy tradíció nélkül nincs jövő és sivár a jelen. A tradíciók ápolása mellett örködjünk a testületi szellem felett is, mind egymás között befelé, mind pedig — és különösen — a testület érdekeinek képviselőjében kifelé. Ezután a bajtársiasság szükségességét hangoztatta. Egy olyan testület, amely annyira egyéni életet él, mint a csendőrség, nem lehet meg a legszorosabb és legmelegebb bajtársiasság nélkül. Ez azonban ne csak jelszó legyen, hanem nyilvánuljon meg mindig az egymás megsegítésére irányuló önzetlen és baráti készségben. A mai gazdasági helyzet nehézségei — folytatta — nehéz feladat elé állítják a csendőrséget, e feladatnak azonban nem lehet más végcélja, mint az állam

rendjének minden körülmények között biztosítása, mert csak így lehet reményünk arra, hogy a mai nehéz helyzetben nagyobb baj nélkül átjutunk hazánk jobb jövője felé. A csendőrség tagjainak csak egy politikája lehet: izzó hazaszeretet, törhetetlen hűség Legfelsőbb Hadurunk, Kormányzó Úr Ö Főméltósága iránt s becsületes kitartás a nemzet nagy érdekeiért vívott küzdelmekben. A nemzet jövőjét illető tennivalóinkat pedig Trianon szabja meg.” Beszéde végén biztosította a csendőrtisztikart és a csendőrség minden tagját, hogy jóakaró, a szolgálat érdekeinek képviselőjében szigorú, de mindig igazságos előjárójuk lesz, a maga részére pedig bizalmat, fegyelmet és őszinte ragaszkodást kért. A beszéd végeztével a jelenvoit tisztik egyenként bemutatkoztak.

Vitéz Taby Árpád százados a Mária Terézia-rend lovagja. Székelyföldön, a marosvásárhelyi alreáliskolában hallotta az első katonás szavakat vitéz Taby Árpád százados s amikor 17 éves korában a kassai hadapródiskolát elvégezte, az egri 60. gyalogezred zászlósaként kiment a harctérre. Minden ellenség ellen való harcban résztvett s hogy miként állotta meg a helyét, azt 12 hadikitüntetése megmutatja. Ezekhez a kitüntetésekhez méltó maradt az összeomlás után is: egyike volt a legelsőeknek, akik Szegeden a nemzeti hadseregbe tömörültek, de résztvett a nyugatmagyarországi felkelő-harcokban is. Jutalmul a háborút követő időkben teljesített szolgálataiért a bronz és ezüst magyar érdeméremet kapta, míg a háborús elismerések koronájaként most a Mária Terézia-rend lovagjai sorába lépett. Erre a legnagyobb háborús kitüntetésre 22 éves korában, az olasz harctéren szolgált rá, ahol akkoriban géppuskás századparancsnok volt. Asiagonál az olaszok áttörtek, az ellentámadásra Taby főhadnagy kapott parancsot s ehhez egy zászlóaljot adtak a parancsnoksága alá. A híres-neves olasz tüzérség összemorzsolta a zászlóaljot s ha akkor Taby főhadnagy személyes példaadás keretében nem adja ki a parancsot: Előre!, akkor a zászlóalj is, az ellentámadás is elveszett volna. A vakmerő roham azonban meglepte az olaszokat, menekültek s Taby főhadnagy szörnyű harc árán elfoglalta az 1312 méteres Monte di Val Bellát. Az erősítéseket nyert olaszok újra támadnak, az irtózatos harcban megint Taby főhadnagy személyes fellépése menti meg a helyzetet s ezzel olyan győzelmet arat az ellenségen, amelynek nagyvonalú eredményei a Mária Terézia-rend lovagjai közé tették méltóvá őt. A teljes férfi, a halálig bátor katona a mi eszményképünk s ezt becsüljük meg most vitéz Taby Árpád századosban, amikor ehhez a gyönyörű kitüntetéséhez is szívből gratulálunk. Csak fokozott örömeinknek akarunk kifejezést adni annak megemlékezésével, hogy vitéz Taby Árpád százados, mielőtt a testőrséghez osztották be, a csendőrség tagja volt.

Balbo olasz légügyi miniszter Budapesten. Balbo tábornok, olasz légügyi miniszter kíséretével együtt október 17-én Budapestre érkezett. Fogadtatására megjelent a pályaudvaron Gömbös Gyula honvédelmi miniszter és Arlotta budapesti olasz követ is. Balbo minisztert 11 órakor a Kormányzó Úr Ö Főméltósága fogadta kihallgatáson. A légügyi miniszter október 18-án délelőtt magyar katonai előkelőségek jelenlétében koszorút helyezett el a hősök emlékművére. A kegyeletos aktusnál megjelent a budapesti olasz követ és kivonultak a budapesti olasz fascio tagjai is.

A 71. hadosztály erdélyi hadműveletei. Vitéz Dési Bajnóczy József vkszt. ezredes megírta és kiadta a volt cs. és kir. 71. hadosztály 50 napos mozgó hadműveleteinek történetét a román betöréstől Erdély felszabadításáig. Mint a címlap tömör összefoglalása mondja, „a mindkét oldalon felmerült hadászati és harcászati kérdések megvilágításával, az ellenséggel érintkezésben végrehajtott megszervezés, rögtönzések, a híradás és anyagi ellátás vázlatos ismertetésével” tárja az olvasó elé a szerző ennek az ötven napnak változatos és tanulságokban bővelkedő eseményeit. A 200 oldal és 17 mellékletet kitevő mű tartalmának egyszerű számokban kifejezett tükre: a hadosztály 50 nap alatt kereken 400 kilométeres mozgással, 23 harcnapon át állandóan harcban állott, öt nagy ütközetet vívott, ezekből az ütközetekből az utolsó csak a 13. napon kulminált. Erdély akkori általános katonai helyzete pedig a következő volt: kereken 700 km. hosszú határ védelmére 35.000 puskánk, 70 ágyunk volt, a románok ereje ezzel szemben 250.000 puskát és 680 ágyút tett ki. S hogy mégis kitakarodtak Erdélyből a nyolcszoros túlerő-

ben levő románok, annak okát azonkívül, amit amúgy is mindannyian tudunk, tárgyilagos és biztos szakszerűséggel írja meg a szerző. A múlt eseményeit elfogulatlanul, a harcász és hadász semleges szakértelmével nézi s elénk tár egy aránylag rövid, de kerek egységet alkotó hadműveletet, amelyben a tanulni és okulni akarok a harctér minden lényeges kérdésére, feladatára tanulságos anyagot találunk. Erdély 1916. évi megpróbáltatása és dicsőséges felszabadulása egy magyar katona művében összefoglalva, tárul elénk s ebben a műben magyar bakákat — 82-es székelyeket és másokat —, magyar tüzéreket és huszárokat, de nemcsak őket, hanem magyar csendőröket is látunk nyolcszoros túlerővel szemben harcolni és győzni, míg csak a betolakodott ellenség ki nem takarodott Erdély földjéről. Katonai pontossággal, eseményhűséggel és vázlatokkal bizonyított, vaóságga váit hős eposz ez a mű, dicsőségére és bátorítására mindenkor magyar nemzedékeknek. Mint a szerző mondja, a hadosztály már harcban született. Ma még csend van Erdélyben, a 71. hadosztálynak még a gondolata sincs meg, holnapra már tűzben áll egy teljes román hadsereggel — a másodikkal — szemben, harcban szervezi és kerekíti ki önmagát olyan harcegységgé, amelyekkel máskor vezérkarok térképen előre szoktak számolni és diszponálni. A magyar csendőrség háborús történetének legszebb fejezete az, hogy ennek a hadosztálynak a keretében vehetett részt Erdély felszabadításában. A határvon csendőrsége *Imreh* alezredes — később ezredes — parancsnoksága alatt Sepsiszentgyörgyön csoportosult, a hadosztályparancsnokság ezredbe szervezte, ellátta felszereléssel, csapatvonattal s ezt az erőt a kezdeti leplező harcokban éppen úgy sikeresen alkalmazta, mint később a támadásokban s végig a felderítő szolgálatban. *Spalla* ezredes Fogaras és Olt környéki csendőrei a hadosztályt állandóan pontosan tájékoztatták a hadosztály oldalában és hátában történtekről, a csendőrök hidakat, műtárgyakat romboltak, felderítettek és harcoltak. *Sikorszky* százados csendőrzászlóalját nyolcszoros túlerővel szemben látjuk harcban. A csendőrezredket zászlóalját ekkor az egész román 22. hadosztály támadta. A románok 12 tisztet és 630 embert veszítettek, de súlyosak voltak a mi veszteségeink is. Megtaláljuk a műben a Moha község melletti Pusztahegyén vívott harcokat, amelyekben 2000 magyar, köztük a *Sikorszky* csendőrzászlóalj, 8000 románnal, tehát egy egész román dandárral szemben állta a sarat, miközben *Sikorszky* százados is hősi halált halt. Nem részletezhetjük a hadosztálynak ezt a ragyogó ötven napját és nem részletezhetjük hely hiányában a csendőrség erdélyi harcait sem, amelyek ebben a műben méltó és maradandó, összefoglaló emléket nyertek. Köszönjük az illusztris írónak, hogy a hatalmas anyagból a csendőrséget illető események részletes beállításának is helyet adott művében. A könyvet *Heinrich József* nyomdaüzemében nyomták, Budapesten, IV., Veres Pálné-utca 1. sz. alatt. Megrendelhető postaköltséggel együtt 8 P 80 fill. árban (kéthavi egyenlő részletre is) a honvédelmi minisztérium VI. 3. osztályában a szerzőnél (Budapest, Vár, Színház-u. 7.). Megrendelés küldhető levélben is, a könyvhöz a szerző csekklapot mellékel.

Ünnepély a Mária Terézia-rend alapításának évfordulóján. A katonai Mária Terézia-rend alapításának évfordulóján, Teréz napján emlékünnepekre gyűltek össze a rend magyarországi tagjai. Az ünnepély reggel 9 órakor kezdődött, amikor a rend tagjai *Mária Terézia* városligeti szobrát megkoszorúzták. Utána a Vár-kápolnában szentmise volt, melyet *Hász István* tábori püspök mondott. A misén megjelent a *Kormányzó Úr Ő Főméltósága, József kir. herceg*, a kormány képviselői és a rend összes Budapesten időző tagja. Az ünnepély második része a várban folyt le, mely alkalommal a *Kormányzó Úr Ő Főméltósága* feldíszítette *vitész Taby Árpád testőrszázadost*, a neki odafélt *Katonai Mária Terézia-rend lovagkeresztjével. Ő Főméltósága* beszédében kiemelte az 1757. évi kollini csatában döntő eredménnyel részt vett magyar vezéreket és csapatoknak azokat a hőstetteit, amelyekhez a rend megalapítása fűződik.

A szombathelyi csendőraltiszti olvasókör társaskirándulása. A szombathelyi csendőraltiszti olvasókör olgálatmentes tagjai *Rohonci Imre* őrnagy, elnök vezetése alatt október 4-én Kőszeg és környékére kirándulást rendeztek. A kirándulás alkalmával megtett út Kőszegen és az „Irott-kő”-n keresztül a 726. magassági pontig, majd vissza, a Szabóhegyen át, a Cádi-úton a kőszegi vasútállomásig vezetett. A kirándulók megtekintették Kőszeg nevezetességeit. Közben a kőszegi vár nyugati fokán *Benedek Mihály* százados, az őrsparancsnokképző tanfolyam oktatótisztje, Kőszeg város és a vár történelmi jelentőségét és *Jurisch* hőstetteit ismertette.

— Az altiszti olvasókör október 6-án gyűlés keretében ünnepelte meg az „Aradi vértanúk” halálának évfordulóját, mely alkalommal *Rohonci Imre* őrnagy, az olvasókör elnöke, a nap jelentőségét méltatta. Az ünnepély a „Magyar Hiszekegy” elmondása után befejezést nyert.

Török miniszterek látogatása Mezőhegyesen. Október 13-án *Izmet* török miniszterelnök és *Terfik* török külügyminiszter és *Ivány Béla* földművelésügyi miniszter kíséretében megtekintette a mezőhegyesi m. kir. állami ménésbirtokot. A török miniszterelnök a mezőhegyesi őrs egyik lovasjárórét magához kérte, megtekintette és lefényképeztette. A miniszterelnök a járórnek köszönetét és legnagyobb elismerését fejezte ki. A magas vendégek elítávozásakor *Förstner Pál* külügyminiszteri fogalmazó úg a török kormányférfiak, mint a magyar kormány tagjai nevében a lovasjárórök példaadó magatartásáért elismerését tolmácsolta a nála jelentkező mezőhegyesi szakasparancsnoknak azzal, hogy a m. kir. csendőrség a külföld előtt újból nagy elismerésre tett szert.

Utmutató az új Szolgálati Szabályzat I. részhez. Az új „Szolgálati Szabályzat I. rész”, amely 1931 augusztus 1-én lépett életbe, úgy tartalmi beosztását, mint elvi rendelkezéseit illetőleg, fontos változtatásokat és többlet módosítást tartalmaz. A szabályzat tanulmányozásának és használatának megkönnyítésére, a fenti címen kb. 200 oldal terjedelmű könyvet állított össze *Sáray Albert*, ny. m. kir. százados, a szabályzat formájában, fűzve, a következő tartalommal: I. rész, 1. fejezet: Az új szolgálati szabályzat I. rész tartalmi beosztása, nyelviemmel az új fejezetbeosztásokra, kiemelve egyes változásait, az új §-okat, valamint a kihagyott §-okat. I. rész, 2. fejezet: Az egyes változtatások és módosítások a §-ok sorrendjében részletezve, a szabályzatpont és bekezdés pontos megadásával. II. rész tartalma: Betűrendes tárgymutató közel tízezer címszóval, melyek segítségével az egyes szabályok, melyek egy tárgykörrel sokszor különféle helyeken fordulnak elő, könnyen megtalálhatók. A könyv ára 3 pengő és a postaköltség. A nagy gonddal összeállított könyvvel úgy a tisztikarnak, mint a szabályzatot tanulmányozó altisztesnek olyan segédlet áll rendelkezésére, mely az új szabályzatra való áttérést és általában annak használatát rendkívül megkönnyíti. Megrendelhető — kéthavi részletre is — a szerzőnél, Budapest, I., Lágymányosi-út 17-b. szám.

A volt aradi gyalogezred emléktáblájának leleplezése. Kegyeletes ünnepség színhelye volt október 18-án a m. kir. Hadimúzeum. A hősök kultuszának szant hajlékban nyolcadik helyet kapta a románok általi megszállott Arad házi-ezrede, a volt cs. és kir. 33. gyalogezred.

Az ünnepség a budapesti helyorségi Kapisztrán-templomban kezdődött délelőtt 10 órakor, ahol *Foiba János* tábori főesperes szentmisét és magasszárnyalású emlékbeszédet mondott. Istentisztelet után a volt ezredbajtársak átvonultak a hadimúzeumba, a világháborúban hősi halált halt 4200 bajtársuk emlékét megőrkítő emléktáblához. Itt a *Délvidéki Egyetemi és Főiskolai Hallgatók Aradi Bársága* nyitotta meg az ünnepélyt a *Hiszekegy-gyel*, mely után *Hantó Sándor* volt tartalékos százados mondott emlékbeszédet a 190 éves ezred multjáról, világháborús dicsőségéről s a bajtársak szeretetéről, akiket meg ma is egybeforraszt a dicső napok emlékezete. A beszéd után az emléktábla leleplezése és megkoszorúzása következett. A volt ezred koszorúját *vitész Papp Sándor* alezredes helyezte az emléktáblára azzal, hogy nincs messze már az idő, amikor Aradon fogják a hős harminchármasok emlékművét megkoszorúzni. *Kovrig Ilonka* az özvegyek és árvák nevében, *Szilágyi Arthúr Károly* dr. udv. tanácsos az *Aradi Szövetség* nevében, *Rubinek István* dr. országgyűlési képviselő pedig az eleki választókerület nevében mondott nagyhatású emlékbeszédet. *Vitész Zsákmandy Miksa* tábornok adta át az emlékművet a Hadimúzeum igazgatóságának, amelynek nevében azt *Thurner Géza* őrnagy, az igazgató helyettese vette át azzal az ígérettel, hogy mindig szent ereklyeként fogják megőrizni. Az ünnepségen megjelent az *Aradi Szövetség*, a volt 28-as vadászzászlóalj bajtársi szövetségének küldöttsége, *Schmidt Gyula* tábornok, a volt 3. huszárezred parancsnoka és sokan mások. A szép ünnepség Himnusszal ért véget.

Előfizetőinkhez. Azon előfizetőink részére, kiknek előfizetése október 31-én lejárt, mai számunkhoz csekklapot mellékelünk. Kérjük, hogy az előfizetést idejében megújítani szíveskedjenek, hogy a lapot zavartalanul küldhessük. Külön felszólítást senkinek sem küldünk.

Kelet-Galiciában felrobbantottak egy hősi tömegsír. Rejtélyes bombamerénylet történt október 14-én virradóra a keletgalíciai Uwsie városkában. Ismeretlen tettesek felrobbantották a városka temetőjének tömegsírját, amelyben több száz osztrák és magyar katona holtteste nyugodott. A robbanás ereje oly nagy volt, hogy a hatalmas tömegsír teljesen elpusztult. A temető körül széttört csontdarabok heverne. A nyomozás eddig még nem tudta megállapítani, hogy a szörnyű halottgyalázást kik követték el, valószínűnek tartják azonban, hogy a tettesek a kommunisták soraiban keresendők.

A szanálás az életben cím alatt *Horváth Kálmán* ny. min. számvevőségi főtanácsos szerkesztésében megjelenik a felhatalmazási törvény és a szükségrendeletek teljes gyűjteménye. A gondosan szerkesztett, gyakorlati célokat szolgáló munka első része, amely a felhatalmazási törvényt és a július 14-től augusztus 14-ig kiadott szükségrendeleteket tartalmazza, most hagyta el a sajtót és 50 fillérért kapható. Vidékre 60 fillér postabélyeg ellenében bérmentve küldi a szerkesztő. (Budapest, I., Várfook-u. 12. sz.) — Itt említjük meg, hogy *Horváth Kálmán*nak a tanulóifjúság mindennemű anyagi támogatási ügyével beatóan foglalkozó *Magyar Diákkalauza*, amelyet annak idején lapunkban már méltatunk, három pengő helyett egy pengőért kapható. A megmaradt példányok nagymérvű árleszállításával azt kívánja elérni a szerző, hogy a sikerekben gazdag munkát azok is megszerezhessék, akik leginkább rászorulnak, de mostoha anyagi viszonyaik miatt eddig nem juthattak hozzá. A Kalauz a vételár és postai szállításhoz 22 fillér portóköltés befizetése mellett megrendelhető a szerzőnél.

Kérelem. Felkérjük a tiszt urakat, akik a háború alatt tábori csendőri szolgálatot teljesítettek, szíveskedjenek ezt a szerkesztőséggel közölni. Kérjük megírni, hogy a levélíró mettől meddig, hol, milyen parancsnokságnál, milyen minőségben, milyen szolgálatot végzett s hogy vannak-e arra vonatkozó feljegyzései.

Dicséretok. A m. kir. csendőrség felügyelője dicsérő okirattal látta el dr. *Wéber György* ezredes-hadbíró, dr. *Papp Vilmos* I. oszt. főtörzsorvost, *Preyer László*, *Vadász István*, *Schrédl Vilmos* őrnagyokat, dr. *Cziáky Ferenc* őrnagy-hadbíró, *Mácsek Ferenc* századost, vitéz *Karsay Jenő* századost, dr. *Papp Ferenc* százados-hadbíró, továbbá a szombathelyi III. kerület állományába tartozó *Somogyi Mihály* őrnagyot osztályparancsnoki minőségben hosszabb időn át kifejtett eredményes és hasznos szolgálataiért, *Freiszberger József* századost szárnyparancsnoki és oktatótiszti minőségben a közbiztonsági szolgálat és a legénység kiképzése körül hosszabb időn át kifejtett igen eredményes és hasznos tevékenységéért, vitéz *Joórend Gyula* századost különböző beosztásokban hosszabb időn át kifejtett igen eredményes és hasznos tevékenységéért, *Fasching Gyula* századost különböző beosztásokban a közbiztonsági szolgálat és a legénység kiképzése körül hosszabb időn át kifejtett igen eredményes és hasznos tevékenységéért és *Prettenhoffer András* századost különböző beosztásokban, a közbiztonsági szolgálat és a legénység oktatása körül hosszabb időn át kifejtett igen eredményes és hasznos tevékenységéért; — a legénységi állományból: *Hegyi Ernő* alhadnagyot, 32 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt, különböző beosztásokban, a közbiztonsági szolgálat terén, különösen az utóbbi időben rétsági szakasparancsnoki minőségben, alárendeltjeinek helyes vezetése és hazafias szellemben való nevelése körül kifejtett eredményes tevékenységéért, *Kovács József* IV. tiszthelyettes 10 év óta, segédoktatói minőségben a próbacsendőrök elméleti és gyakorlati kiképzése körül kiváló buzgalommal, fáradhatatlan szorgalommal és kitartással igen eredményes működéséért és mert példás magatartásával, fegyelmezetttségével bajtársainak és alárendeltjeinek követendő példát mutat, *Zormann János* tiszthelyettes, mert hosszús csendőrségi szolgálati ideje alatt mindenkor, különösen pedig mint az eszterházai őrs parancsnoka, úgy a közbiztonsági szolgálat, mint alárendeltjei kiképzése, oktatása és fegyelmezése terén fáradságot nem ismerő buzgalommal, lelkiismeretes odaadással és igen jó eredménnyel működött, *Biró Győző* tiszthelyettes, mert hosszús csendőrségi szolgálati ideje alatt mindenkor, különösen mint a nagyon mozgalmas iváni őrs parancsnoka, úgy a közbiztonsági szolgálat, mint alárendeltjeinek kiképzése, oktatása, fegyelmezése és hazafias szellemben való nevelése és befolyásolása terén fáradságot nem ismerő szorgalommal, lelkiismeretes odaadással és igen jó eredménnyel működik, *Nagy Károly* tiszthelyettes, mert 27 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálatot fáradhatatlan buzgalommal, eredményesen teljesítette, mint őrsparancsnok alárendeltjeit jól befolyásolta s most mint irodai segédmunkás ügybuzgóan és pontosan mű-

ködik, *Szalai Sándor* g. tiszthelyettes, mert hosszús csendőrségi szolgálati ideje alatt mindenkor kifogástalanul működött, különösen mint törzsgazdasági hivatali beosztott segédmunkás szolgálatát alapos szaktudással, ernyedetlen szorgalommal, igen lelkiismeretes és eredményesen látja el, *Székely János* g. tiszthelyettes, mert hosszús csendőrségi szolgálati ideje alatt mindenkor kifogástalanul működött, különösen mint törzsgazdasági hivatalba beosztott segédmunkás szolgálatát nemcsak alapos szaktudással, hanem fáradhatatlan buzgalommal, ernyedetlen szorgalommal, igen lelkiismeretes és eredményesen látja el, *Harang Dénes* g. tiszthelyettes, mert hosszús csendőrségi szolgálati ideje alatt mindenkor kifogástalanul működött, különösen mint osztály-gazdasági hivatalba beosztott segédmunkás, szolgálatát alapos szaktudással, ernyedetlen szorgalommal, igen pontosan és eredményesen látja el, mint raktárkezelő a kincstári javakat példás szaktudással párosult lelkiismeretességgel gondozza.

A szombathelyi III. csendőrkerület parancsnoka a kerület állományába tartozó *Ungerpek János* és *Rutich József* századosoknak szárnyparancsnoki, továbbá vitéz *Ugray Gábor* századosnak szárnyparancsnokhelyettesi minőségben kifejtett igen hasznos és eredményes tevékenységükért, valamint dr. *Birkholz Tivadar* főorvosnak a csendőrségi egészségügyi szolgálat terén kifejtett hasznos és eredményes teljesítményeiért a legfelsőbb szolgálat nevében elismerését fejezte ki.

A budapesti I. csendőrkerület parancsnoka dicsérő okirattal látta el: *Herczeg Ferenc* törzsormestert, mert 10 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt főként járőrvezetői minőségben, a közbiztonsági szolgálat terén odaadó buzgalommal, leleményességgel, szép sikerrel működött és őrsparancsnokát hathatósan támogatta, vitéz *Tajthy Gáspár* törzsormestert, mert 12 évet, *Daniel Ferenc* törzsormestert, mert 10 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt, főként járőrvezetői minőségben a közbiztonsági szolgálat terén odaadó buzgalommal, leleményességgel, szép sikerrel működött és igen példás magaviseletet tanúsított, *Győri János* tiszthelyettes, mert 23 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt, a közbiztonsági szolgálat terén, lelkiismeretes odaadással és alapos körültekintéssel működik, 4 év óta őrsparancsnoki minőségben alárendeltjeit helyesen befolyásolja, oktatja, vezeti s általában őrsét példás rendben tartja.

A szombathelyi III. csendőrkerület parancsnoka dicsérő okirattal látta el: *Kraft József* tiszthelyettes, csepregi őrsparancsnokot hosszús csendőrségi szolgálati ideje alatt, a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett eredményes működéséért, különösen pedig őrsparancsnoki minőségben alárendeltjeinek helyes vezetése és hazafias szellemben való neveléséért; *Berkes János* törzsormestert, hosszús csendőrségi szolgálati ideje alatt hivatásbeli kötelességeinek teljesítésében tanúsított buzgalmaért és főleg a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett eredményes működéséért, valamint minder irányú dicséretes magatartásáért; *Lup István*, vitéz *Németi Pál*, *Csippán József* tiszthelyetteseket, hosszús csendőrségi szolgálati ideje alatt hivatásbeli kötelességeinek teljesítésében tanúsított buzgalmaért és különösen pedig őrsparancsnoki minőségben alárendeltjeinek helyes vezetése és hazafias szellemben való neveléséért; *Bertók Pál*, *Hubay Márton* törzsormestereket hosszús csendőrségi szolgálati ideje alatt hivatásbeli kötelességeinek teljesítésében tanúsított buzgalmaért és főleg a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett eredményes működésükért; *Ritlop Miklós* alhadnagyot, mert 1930 november 12-ére virradó éjjel Egervár és Déneslak községekben, a m. kir. posta és magánosok sérelmére, fegyveres cigányok által elkövetett sorozatos betöréses lopások tettesének elfogása és a bűnjelek kézrekerítésében, mint szakasparancsnok több napon át, nagy körültekintéssel, leleményességgel és fáradhatatlan buzgalommal a nyomozást sikeresen irányította; *Gallai József* tiszthelyettes, *Ihász Lajos* és *Horváth János* I. törzsormestereket, mert 1930 november 12-ére virradó éjjel, Egervár és Déneslak községekben, a m. kir. posta és magánosok sérelmére fegyveres cigányok által elkövetett sorozatos betöréses lopások tettesének elfogása és a bűnjelek kézrekerítésében mint járőrvezetők több napon át, nagy körültekintéssel és fáradhatatlan buzgalommal a nyomozást vezető szakasparancsnokot sikeresen támogatták; *Nobik József* tiszthelyettes, ideiglenes szakasparancsnokot hosszús csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett eredményes működéséért, különösen pedig mint őrs- és ideiglenes szakasparancsnoki minőségben alárendeltjeinek helyes vezetése és hazafias szellemben való neveléséért; *Németh János* IV. törzsormestert azért, mert Nemesvita községben az igen nagy mérvben elharapódzott orvvadászat megszüntetésében és fegyverek felkutatásában mint járőrvezető fáradhatatlan szorgalommal, igen eredményesen járt el, valamint minden frányú dicséretes magatartásáért; *Török Ferenc* és *Dervalics István* törzsormeste-

reket azért, mert Zala, Veszprém és Tolna vármegyék területén elkövetett többrendbeli sorozatos betöréses lopások tetteit veszprémmegyei kőborcigányok személyében kiderítették és azokat a bűnjelekkel együtt az igazságszolgáltatás kezére juttatták, valamint minden irányú dicséretes magatartásukért.

Nyilvánosan megdicsérte: Mosovics Sándor, Rédei Mihály, Czink Károly őrmestereket, Kálmán Imre II., Baráth Ferenc, Földnagyt Sándor törzsőrmestereket többévi csendőrségi szolgálatuk alatt a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett buzgalmukért és eredményes tevékenységükért; Harmath Jenő, Egyed László törzsőrmestereket, Farkas Péter, Gécseg Lajos és Stubán Dániel őrmestereket, mert 1930 november 12-ére virradó éjjel, Egervár és Déneslak községekben, a m. kir. posta és magánosok sérelmére fegyveres cigányok által elkövetett sorozatos betöréses lopások tetteinek elfogása és bűnjelek kézrekerítésében mint járőrtársak, járőrvezetőket több napon át, nagy körültekintéssel, leleményességgel és fáradhatatlan buzgalommal sikeresen támogatták; Járfás Ágoston, Gorza Márton, Molnár Vendel, Nádas János, Kiss János I., Kiss Imre, Horváth György II. törzsőrmestereket és Horváth József XI. őrmestert hosszas csendőrségi szolgálati idejük alatt hivatásbéli köteleiknek teljesítésében tanúsított buzgalmukért és főleg a közbiztonság terén kifejtett eredményes működésükért; Tuba Ferenc és Falusi Antal tiszthelyetteseket, mert a dombóvári képviselőválasztásokból folyóan a választási visszaélések felderítésében nehéz és különös tapintatot követelő, fáradhatatlan és öntevékeny közreműködésükkel igen értékes és használható adatokat gyűjtöttek.

A debreceni VI. csendőrkerület parancsnoka nyilvánosan megdicsérte Mészáros János őrmestert hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálatban kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységéért, valamint példás magaviseletéért.

A Magyar Anyák Naptára 1932. évfolyama az Országos Stefánia Szövetség kiadásában, Keller Lajos ügyvezető igazgató szerkesztésében, 200 oldalon megjelent. A naptár évről évre értékes közleményekkel, ismeretekkel fegyverzi fel a csecsemő- és gyermeknevelés terén főleg azokat, akik nagy kultúrgőpöntöktől távol, ezen a téren is sokszor a maguk tudására vannak ráutalva. A gazdag, szép illusztrációkkal színessé és szépirodalmi közleményekkel szórakoztatóvá is tett munka 80 fillérért kapható az Országos Stefánia Szövetség budapesti központjában és az ország bármelyik csecsemővédelmi intézetében. A Szövetség budapesti címe: VIII., Vas-utca 8—10. sz.

Elöléptek. A budapesti I. kerületben törzsőrmesterré: Szilágyi András, Ecséri István, Gál Béla, Csapó Nándor, Dedő Márton, Hosszú János, Kupi Imre és Prommer Mihály őrmesterek; őrmesterré: Mágóri Sándor, Juhász József, Révész Dénes, Ács István, Csapó Sándor I., Horváth Imre és Bognár László csendőrök; a székesfehérvári II. kerületben törzsör-

mesterré: Katona Imre, Szalai Mihály, Bódis Pál és Bartha Lajos őrmesterek; őrmesterré: Urfi János és Nagy Lajos II. csendőrök a szombathelyi III. kerületben törzsőrmesterré: Farkas Péter, Bödöcs Antal, Kiss Ferenc II., Odor Kálmán, Botka József és Kiss Gyula II. őrmesterek; őrmesterré: Kiss Sándor, Tóth Sándor III., Belső Ferenc és Horváth István VIII. csendőrök; a pécsi IV. kerületben törzsőrmesterré: Igali Ferenc, Bognár János, Teplán Ferenc, Karika János és Majdli József őrmesterek; őrmesterré: Bordás József csendőr; a szegedi V. kerületben törzsőrmesterré: Hankó András, Bacsa Antal, Kovács Pál III., Faragó Mátyás és Tóth Ferenc III. őrmesterek; őrmesterré: Tápai István, Ungvári József és Kiss Sándor csendőrök; a debreceni VI. kerületben törzsőrmesterré: Balogh József II., Ádám Ferenc, Gábor Gyula, Ecsedi Lajos és Varga Sándor őrmesterek; a miskolci VII. kerületben törzsőrmesterré: Kádár János, Kövi László, Molnár Péter, Smidróczki József és Técsy Dezső őrmesterek; őrmesterré: Nagy Károly I., Simon József és Szajlai Miklós csendőrök.

Házasságot kötöttek: a budapesti I. kerületben Szabó Károly II. tiszthelyettes Grits Emerencia Juliannával Káloz községben, Ferenczi Mihály törzsőrmester Kiszél Erzsébettel Cibakházán, Kecskés István törzsőrmester Prekácza Juliannával Köröshegyen, Vig Rezső tiszthelyettes özv. Vénig Sándorné, sz. Balogh Máriával Szajolon, Gergely Béla törzsőrmester Kovács Eszterrel Nagykörűn; a székesfehérvári II. kerületben Somogyi István I. törzsőrmester Balog Juliannával Aba községben; a szombathelyi III. kerületben Péter Jenő tiszthelyettes Ferenczy Irénnel Na yalásony községben, Baranyai V. József tiszthelyettes Salamon Karolinával Barabászeg községben, Takács József II. tiszthelyettes Háklár Juliannával Szentgotthárdon; a debreceni VI. kerületben Pető Boldizsár törzsőrmester Böszörményi Gizellával Debrecenben, Barkasz Miklós törzsőrmester Kövári Ilonával Demecserben, Kerekes András törzsőrmester Tudja Eszterrel Piricsén; a miskolci VII. kerületben Kiss József I. őrmester Jobbágy Veronikával Tiszaörs községben.

Szakasparancsnoki teendőket megbízott: a pécsi IV. kerületben Szücs Imre és Baranyai János II. tiszthelyettes.

Őrsparancsnokká kineveztetett: a budapesti I. kerületben Péter János tiszthelyettes; a székesfehérvári II. kerületben Németh Sándor, Tóth János IX. és Lupán József tiszthelyettes.

Véglegesített: a pécsi IV. kerületben Kremó Mihály próbacsendőrk.

Csendőrségi Közlöny 20. szám. Személyes ügyek. Kormányzói elhatározás. A Kormányzó Úr Ö Főméltósága f. évi október hó 9-én kelt magas elhatározásával Schönherr Károly m. kir. csendőrezredest, a m. kir. belügyminisztérium VI—b. osztályának vezetőjét ezen szolgálati állása alól felmenteni méltóztatott. — Miniszteri rendeletek. A csendőri gazdasági zászlósok rangmegállapítása: „1928 november 1.”-ben:

CSENDŐRTISZTEK, ALTISZTEK ÉS AZOK CSALÁDTAGJAI RÉSZÉRE 62 ÉV ÓTA FENNÁLLÓ CÉGÜNK A GAZDASÁGI NEHÉZSÉGEK DACÁRA IS VÁLTOZATLANUL 10 HAVI RÉSZLETFIZETÉST NYUJT!!!

Az Urak részére:

Kész öltönyök, felöltők
Hubertus-kabátok és trench-coatok
Télikabátok, bundák
Öltöny- és felöltőszövetek
A H. M. új előírásának megfelelő katonai szövetek

Egyéb egyenruhászövetek nagy választékban
Férfi fehérneműek
Pullóverek, kötött mellények
Fehérneműanyagok méterszámra
Úszóruhák, fürdőköpenyek

Öltönyöket, felöltőket és egyenruhákat mérték szerint készítünk saját műhelyünkben

A Hölgyek részére:

Kész női felöltők és kosztümök
Kész női szövet és selyem, délutáni és estélyi ruhák
Pongyolák, blúzok, aljak
Pullóverek, kötött mellények és kötött kosztümök
Köpeny- és ruhaszövetek
Selymek és műselymek méterszámra
Vászonárúk, silón stb.

Úszóruhák, fürdőköpenyek
Menyasszonyi kelengyék
Ágygarnitúrák
Kész női fehérneműek
Damasztáru
Asztali készlet
Sezlóntakarók, díszpárnák, szoba- és futószőnyegek

Felöltőket, kosztümöket és ruhákat mérték szerint készítünk saját műhelyünkben

WEISS GYULA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG ÁRUHÁZA, BUDAPEST
IV. KERÜLET, KOSSUTH LAJOS-UTCA 18. SZÁM — TELEFON: 895—41. — FENNÁLL 62 ÉVE!

Klemm Nándor (1), Argay Ferenc (2), Hartner László (3), Horváth Károly (4), Engelmann Andor (5), Podhrádszky-Butyri Aurél (6), Fangler Gábor (7). — Seeberg, helyesen Wanckel József százados magyar nemessége és a „Seebergi” nemesi előnév használatához való joga igazolva van. — Kriston György István őrnagy magyar nemessége igazolva van. — Reviczky Zsigmond Ignác Mária Anna százados magyar nemessége és a „Revisznyi” nemesi előnév használatához való joga igazolva van. — Végleges nyugállományba helyeztetett: Pauló Mátyás szegedi V. kerületbeli tiszthelyettes. — Ideiglenes nyugállományba helyeztetett: Zsizsek János szombathelyi III. Ruzicska Márton pécsi IV., Budás György, Kinczel József, Bérczi György (Jánosé) debreceni VI. és Sós András, Czirbesz András, valamint Szabó János miskolci VII. kerületbeli tiszthelyettesek. — Szabályrendelet: Istálló és kocsi-színbér illetmények folyósítását a belügyminiszter beszűntette. A pusztaszabolcsi őrs felállott és működését szeptember 15-én megkezdte. Általános forgalmi adó (adóváltság) felemelése. A budapesti gyógyfürdő kórházi kérvények beadásának szabályozása. — Dolmány és társasági zubbony beszerzési idejét a belügyminiszter 1932 július 1-ig meghosszabbította. Őrsök tananyagbeosztásának helyesbítése. Családtagoknak a családi útlevélbe útításként való bejegyzése és az ily családi útvevelekkel való utazás. A belügyminisztérium VI—c. osztály telefonszámainak helyesbítése.

Eladó egy barna báránynutria béléssű, alig használt kaj garn tiszttimete, 176 cm magas, középerős termetre. Ára 160 pengő, mely összeg részletekben is fizethető. Megtekinthető a m. kir. csendőrség állandó tanulmányi bizottságánál (Budapest, I., Böszörményi-út 21).

Eladó első díjat nyert szülőktől származott, 11 hónapos, barnaszínű pedigreés dobermann szukakölyök. Ára: 70 pengő. (Részletre is.) „Csendőr dobermannos” Szentendre, Királyutca 18. szám.

Őrsfőzőnek ajánlkozik nyugdíjas csendőrtörzsörmeister özvegye. Fizetés meggyezés szerint. Olyan őrsre szeretne menni, ahol hosszú ideig megmaradhat. Címét meg lehet tudni a szerkesztőségben.

Olvassa el, mielőtt ír nekünk!

Közleményt nemesak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk. — A megjelent közleményeket tiszteletdíjban részesítjük, de tulajdonjogunkat fenntartjuk, azokat tebát beleegyezésünk nélkül nem szabad utánnyomatni. — Kéziratot csak akkor küldünk vissza, ha a szerző megcímezett és válasz-bélyeggel ellátott borítékot mellékel. — A közleményeket kérjük a papírnak csak egyik oldalára, félhasábosan, írógéppel vagy jól olvasható kézírással írni; olvashatatlan kézírattal nem foglalkozunk. — Tizenöt gép- vagy kézírásos hasábnál hosszabb kéziratot csak előzetes megegyezés után fogadunk el. — A cikkeket mi korigáljuk, korrektúralevonatot csak kivé-

teles esetekben adunk. — Szerzőink különnyomataikat közvetlenül a Stádnm-nyomda igazgatóságától (Budapest, VI., Rózsa-utca 111.) sziveskedjenek megrendelni, amely azt velünk kötött szerződésének árszába szerint köteles elkészíteni. — Szerkesztől üzenetben mindenkinek válaszolunk, de a kérdező teljes nevét, rendfokozatát és állomáshelyét tüntesse fel. — Névtelen levélre nem válaszolunk. — Kéziratok sorsáról csak szerkesztői üzenetben adunk választ. — Aki levelet ír, vagy közleményt küld be nekünk, kísérvje figyelemmel a szerkesztői üzeneteket. — Levelet nem írunk, bélyeget tehát felesleges beküldeni. — Jeligéül legcélszerűbb kisebb helység nevét vagy ötjegyű számot választani. Annak, aki jeligét nem jelöl meg, nevének kezdőbetűi és állomáshelye alatt válaszolunk. — Közérdekű kérdésekre a „Csendőr Lekszikon” rovatban adunk választ. — Előfizetni csak legalább félévre lehet. — Előfizetést csak a csendőrség, honvédség és az állami rendőrség, továbbá a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges vagy nyugállományú tagjaitól fogadunk el, mástól nem. — Az előfizetéseket kérjük pontosan megújítani, mert a felszólítás költségét külön felszámítjuk. — A nekünk szánt pénzküldeményeket kérjük a Csendőrségi Lapok 25.342. számú postatakarékpénztári csekkszámájára befizetni. — A szerkesztők a szerkesztőségben ünnepnepok kivételével 15—18 óráig találhatók. Szolgálati beosztási helyeiken a lap ügyeivel nem foglalkoznak. — A lap részére szánt közleményeket, leveleket stb. nem a szerkesztők nevére, hanem a szerkesztőségnek kell címezni, így: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest, I., Böszörményi-út 21. szám.”

Zala folyó. Az évenként engedélyezhető szabadságok kiszabását a folyó évi 5. számunkban „Tiszapart” jeligére adott üzenetünkben ismertettük, de ezzel az utalással még nem intéztük el az ön levelét. Önt ez év szeptember 1-én véglegesítették s egyik legelső véglegesített csendőri „tevékenysége” az, hogy a — szabadságok iránt érdeklődik. Azt kérdezi, hogy mennyi szabadság illetékes még önnek ebben az évben, ha mint próbacsendő 14 napi szabadságot már élvezett. Meg kell mondanunk elsősorban azt, hogy szabadság senkinek sem „illetékes”. Szabadságot csak a megszabott időtartamok keretében kérni és ha a szolgálat érdekei nem ellenzik, engedélyezni lehet, míg ezzel szemben például a havi zsoldja — illetékes, a kettő között tehát nagy a különbség. Azután: örüljön, hogy mint próbacsendő, az e te intetben fennálló korlátozás mellett 14 napi szabadságot kapott, mert akárhány csendőr, őrmester, törzsörmeister és magasabb rendfokozatú bajtársa még ennyi szabadságot

Hegedű-Harmonika-Trombiták,

Citera, Tambora, mindenfajta zenekari fa- és fémfuvós hangszer és Harmonikákat csakis megbízható, jó gyártmányokat hozunk forgalomba. Rakóczi-tárogató saját találmány. Óvakodjunk álgyárosok által felajánlott, külföldön készült utánzatoktól. Hibás hangszereket szakszerűen javítunk. **Árjegyzéket ingyen küld az**

ELSŐ MAGYAR HANGSZERGYÁR
STOWASSER kir. udvari szállító

Budapest, II., Lánchíd u. 5. (Budán).
Az egyedüli hangszergyár az országban
Több ilyen gyár nincs!

REFORM Ruházati Rt. Budapest, VI, Vilmos császár út 5. (TELEFON: Automata 130-96, 132-96)

T. CÍM! Szíves tudomására hozzuk, hogy a megváltozott pénzügyi és gazdasági viszonyok dacára is rendelkezésére állunk, **KEDVEZŐ FIZETÉSI FELTÉTELEK MELLEIT!**

ÁLLANDÓ DÚS VÁLASZTÉK: Kész női, férfi és gyermek átmeneti és téllkabátokban, öltönyökben, női ruhákban, női és férfi fehérneműkben, selyem-, bársony- és divatárúkban, szőnyegekben, paplanokban, takarókban, kötött- és szövöttárúkban, stb., stb. **VIDÉKI RENDELÉSEKET AZNAP ELINTÉZÜNK!** Kérje legújabb árjegyzékünket! Árumintákat és egyes ruhadarabokat megtekintésre készséggel küldünk.

Ha írógépet vásárol, javított, vagy cserél, keressen fel bennünket!

REMINGTON

Írógép Részvénytársaság, Budapest, VI. kerület, Andrassy-út 12. szám.

sem vehetett igénybe, pedig ezeket a bajtársait nem most, hanem számos évvel ezelőtt véglegesítették. Mindezeket csak útravalóul mondjuk önnek, mint egészen fiatal csendőrnek, mert hiszen azzal tisztában vagyunk, hogy ön voltaképpen jóhiszeműen adta fel nekünk a kérdést. Higyje el s tartsa magát ehhez, ha boldogulni akar: ne kezdje szabadságon s hasonló „illetékes” dolgokon a csendőreléte, hanem mutasson fel előbb valami érdemet, kitartó és hasznos munkát s szabadságra csak akkor gondoljon, amikor már van miért pihennie.

Baka-J. K. 1. Szó sincs róla, hogy a leszerelt csendőröket, akik leszerelésük után megnősültek, visszavegyék. Mindenki tudja, hogy ez a nősülési tilalom kijátszásának egyedüli módja volna, az ilyen híreszteléseknek tehát ne ugorjanak be. 2. A jegyesség jogilag nem kötelez a házasságkötésre, tisztán a felbontott jegyesség címén tehát semmiféle jogos polgári peres eljárást megindítani nem lehet s nincsen bünvádi eljárásnak sem helye. Más eset az, ha a mátkaság nem komoly dolog, amikor a „völegény” házassági ígérettel anyagi javakat csal ki a menyasszonytól, vagy pedig más vonatkozásban okoz neki szándékosan károkat. Ilyenkor bünvádi eljárásnak és anyagi kártérítésnek is helye lehet. A bevált közmondáshoz gratulálunk, bár csak mindenki idejében jöjjön rá erre a közmondásra, akkor legalább felével kevesebb volna az elhamarkodott házasságkötés.

Jó hazafi. Félreértett bennünket. Véletlen dolga, hogy a körülmények a többszöri hivatkozást elkerülhetetlenné tették, ebben azonban nem volt semmiféle célzatosság. Mi tiszteletben tartjuk mindenkinek a magánszemponyjait s legkevésbé sem esünk abba a túlzásba, hogy ilyen szempontokkal szemben követelők vagy neheztelők legyünk. A kérdést különben legalább is erre az évre lezártuk s így nincs meg az ok és alkalom, hogy a közlésre irányuló kívánságának eleget tegyünk. Ha mégis kihirdetnénk, amit kíván, hosszú magyarázat nélkül senki sem értene meg, miért tesszük? De mi sem látjuk most már az értelmét.

Páros élet. 1. A tényleges állományban történt nősülés után 3 hónapi együttélés elegendő arra, hogy az özvegyi nyugdíjra az igényjogosultság meglegyen. Megállapítható ez az igényjogosultság előbb is, ha a halált heveny betegség (pl. influenza) okozta s ezt orvosi bizonyítvánnyal az özvegy igazolja. 2. Nyugállományú legénységi egyének minden tisztességes foglalkozást üzhetnek mellékkeresetül. 3. Megengedhető-e, hogy a csendőr felesége a vagyona felét a férjére irathassa? Hogyne, ennek senmi akadály. 4. Nyugállományú csendőregénységi egyének a törvényes feltételek betartása mellett éppen úgy vadászhatnak, mint

akárki más. 5. Olvassa el lapunk múltévi 14. számában „Orgonanyílás” jellegére küldött üzenetünk 2. pontját. Az ott felsorolt okmányokon kívül csatolniok kell még az első férj halotti anyakönyvi kivonatát és a gyermek születési anyakönyvi kivonatát is. A nősülési kérvényben a családi pótlék folyósítását nem kérheti, mert erre csak akkor kerül a sor, ha a házasságkötés megtörtént. A házasságkötéstől számított 30 napon belül szolgálati úton kell a kérvényt beadni s a kérvényhez csatolni kell a feleség és gyermek születési anyakönyvi kivonatát, helyhatósági igazolványt arról, hogy a házastársak együttélnek s egy másik helyhatósági igazolványt arról, hogy a gyermek ellátatlan, vagyis havonkint 32 P-t meghaladó önálló keresete vagy jövedelme nincsen. 6. Közalkalmazottak gyermekei 10 éves koruk betöltéséig utazhatnak a családfő személyére kiállított félárú igazolvány alapján félárú jeggyel, ezen a korhatáron túl külön igazolványt kell a számukra kiváltani, ami összesen 26 P-be kerül (a 4 éven aluli gyermekek ingyen utazhatnak). 7. Dehogy nem írja elő, csak hogy nem ezt, hanem az ellenkezőjét. A Cs.—20. utasítás III. fejezetének 13. pont első bekezdése kimondja, hogy a külszolgálatban távollévők a napi-tétből hónap közben semmit sem kaphatnak ki, ami egyértelmű azzal, hogy úgynevezett „leírásnak” nincs helye. Hogy mit kell tenni a szolgálat miatt el nem fogyasztott étkezésekkel kapcsolatban, azt az említett utasításhely 2. és 3. bekezdése írja elő. Más eset az, amikor a szoros értelemben vett ideiglenes vezénylésről van szó, ilyen esetekre az említett pont 4. bekezdése intézkedik.

Döntés. Amit a kincstár kiutalt, azt az érdekeltnek fel kell vennie, de mert közben visszajött, nyomban visszautalhatja. Ebben benne van az, hogy a végkielégítés összegéről lemond s ezzel szemben a megelőző szolgálati ideje a nyugdíjába beszámít. Az az összeg, amit meg kell tartania, a távol töltött időre eső végkielégítés. Ezt azért kapja, mert erre az időre nyugdíjat nem fog kapni. Teljesen rendben van az ügye, az anyakönyvi lapjában átvezetik s nem kell sem most, sem később külön kérnie, hogy az első ízben teljesített szolgálati idejét nyugdíjába beszámítsák.

F. őrm., Tata. Folyó évi december 31-én.

Vágy. A csendőrtisztikarba csak a Ludovika Akadémia elvégzése után lehet bejutni, ahonnan mint hadnagyot közvetlenül a csendőrséghez avatják fel. A Ludovika Akadémiába felvételhez középiskolai érettségi szükséges, de csak jeles bizonyítvánnyal lehet kilátása arra, hogy felveszik. Volt karpaszományosok csak a legénységi állományban szolgálhatnak, tisztii előléptetésre nincs kilátásuk. A csendőr gázdászati tisztikar kiegészítése szünetel, mert a létszám teljes. Két-három éven belül aligha lesz felvétel.

JÓ IDŐBEN, ROSSZ IDŐBEN FÉNYKÉPEZHET!

A legolcsóbb és legszebb szórakozás. Kérje az új nagy képes árjegyzéket, mely díjtalan. Látszóvekre külön árjegyzék. Írjon még ma! **Vogya igénybe a megkönnyített fizetési rendszerünket!** Kérjen ajánlatot.

HATSCHKE ÉS FARKAS

OPTIKAI- ÉS FOTÓSZAKÜZLET

Budapest, IV., Károly-körút 28. (A közp. városháza épületében)

Fiók: VI., Anprássy-út 31.

Használjon

Agfa

füteikket, mert mindig a legjobb!

Kütlönlegességei

ISOCHROM FILMEK ÉS LEMEZEK

Négy évtizede vásárolnak

legjobb megelégedésre kiváló

hangszereket

REMÉNYI MIHÁLY

Ötensége dr. József Ferenc kir. herceg és a n. kir. Zeneművészeti Főiskola szállítójánál.

Budapest, VI., Király-utca 58-60. sz.

Kérjen árjegyzéket!

BÜTOR

tartós, modern kivitelben, kényelmes részlet-fizetésre kapható:

KISIPARI TERMÉKEK BÜTORCSARNOKA RT.
Budapest, VII., Dohány-utca 66. sz.

Lelesz. 1. Amíg az előirt feltételeknek meg nem felel, az igényjogosultsági igazolványra vonatkozó kérelmét nem adhatja elő, a hatévi szolgálati idejének a betöltését tehát meg kell várnia. Ha egy kicsit gondolkozik a dolgon, magyarázat nélkül rájön, hogy ez így van rendjén s másként nem is lehet. 2. Amíg tényleges csendőrségi szolgálatot teljesít, más állás elnyerésére vonatkozó kérelmét szolgálati úton kell az illetékes helyre eljuttatnia. Ha az igényjogosultsági igazolvány a kérvény felterjesztése idején még nincs a kezében, juttassa kifejezésre a kérvényében, hogy ennek mi az oka s milyenek a kilátásai az igazolvány elnyerése és utólagos benyújtása tekintetében. 3. Arról senki sem biztosíthatja, hogy más állás kilátásba helyezése esetén kötelezőjének a letelte előtt leszerelhet, de mert ilyen esetek már előfordultak, nem tartjuk kizártnak, hogy önnek is sikerülni fog. 4. Volt rá eset, hogy haditörvényszéki ítélet ellenére is megadták, viszont egyszerű fenytés miatt is megtagadták az igényjogosultsági igazolványt, ez tehát az ítélet vagy fenytés alapját képező cselekmény természetétől, körülményeitől függ. Amit nekünk megírt, önmagában elvileg nem akadály a odaítélésnek, ez is a részletektől függ, amelyeket mi nem ismerünk s amelyeket különben sem bírálhatnánk el az előjárók helyett. 5. Csakis egyéni érdeklődések útján, a véletlenre bízva az eredményt.

L. S. A vadásztársaság legalább egy évre bérli a területet s az ezzel kapcsolatban vállalt kötelezettség minden tagot is legalább egy évre terhel, tekintet nélkül arra, hogy csak fogolyra vagy csak nyúlra, avagy egész éven át sem mire sem vadászik. Ha írásbeli szerződés nincs is, az nem változtat a dolgon, mert a szóbeli megegyezés (ez is szerződés) éppen úgy köt, mint az írásbeli szerződés.

Bogár. Néhány hét alatt maguktól is elpusztulnak a zsiszikek, mert nincs most már ennivalójuk a magtárból átalakított lakásban. Súroltassa fel néhányszor lúgos vízzel a padlót, de úgy, hogy a víz a padló repedésein bőven becsurogjon a padló alatti talajba. Ha még gyorsabban akar végezni velük, akkor szénkénegezni kell, ezt használják a szőlőgyökerek filokszera elleni tisztogatására is; nagyobb kereskedésben, drogériában szerezheti be. A padlóba kisebb lyukakat kell fúrni, úgy, hogy a talajba is jól behatoljon a fűró s ezekbe a lyukakba kell behinteni a szénkéneget, az aztán néhány nap alatt megöli a bogarakat. Ügyelni kell azonban a szénkénegre, hogy tűz ne érjen a közelébe, mert robban. Szakértő nélkül ne kísérletezzék.

Löcse. Lehet, hogy az ön ügye komplikáltabb, az is lehet, hogy az az előadó, akihez az ön ügye került, jobban elfoglalt ember, de bármi legyen is, várjon nyugodtan, mert nem életkérdés a sürgős elintézés. Magánügyeknek egyébként sem járunk utána.

Vitatkozó. Az október 20-as számban nem válaszolhatunk, mert október 1-én áttértünk a kéthetes megjelenésre. Egyébként: valaki mindenestre hibázott a bejelentés elmulasztásával, a kirótt illetéket tehát meg kell fizetni. A mulasztásban a levél adatai szerint ön is részes, mert a főzőnő már februárban magasabb fizetést kapott, ezt március 1-én ön fizette ki, a különítményről csak március 5-én helyezték át s így egész februárban és március első 4 napjában is lett volna ideje ahhoz, hogy a társadalombiztosító illetékes kerületi pénztáránál a fizetésemelést bejelentse. Utódja joggal mondhatja, hogy már február első napjaiban meg kellett volna tenni ezt a bejelentést, ő tehát március közepe felé nyugodt lehetett a tekintetben, hogy a február 1-én bekövetkezett fizetésemelés bejelentésével neki gondja már nem lehet. A hibákkal különben úgy legyünk, hogy inkább többet vállaljunk belőlük, mint kevesebbet annál, ami megillet bennünket, mert a hibatologatás nem férfias dolog. A társadalombiztosító követelése egyébként jogos.

H. M. őrm., Kötgyán. Kölcsönös áthelyezésre vonatkozó közlések a lapunkban nem jelenhetnek meg.

P. A., Örkény. A legalacsonyabb nyugdíjhoz szükséges szolgálati ideje (9 év, 6 hónap, 1 nap) megvan. A nyugdíjba beszámítható illetményeinek (havizsold és szolgálati pótdíj) 40 százaléka volna nyugdíj fejében illetékes, de mert 15 évi beszámítható szolgálati idő előtt menne nyugállományba, az említett 40 százaléknak megfelelő összegből csak 60 százalékot kap kézhez, a többi szanalás címén levonnák.

Galyatető. 1. Olvassa el mai számunkban „1906” jeligére küldött üzenetünk 1. pontját. 2. A jövőévi február 1-én kezdődő útmesteri tanfolyam előkészületei a közeljövőben megtörténnek, az érdekeltek szolgálati úton kapják meg a kellő tájékoztatást. 3. Az őrre beosztottak mindent, így az igényjogosultsági igazolványt is, örskihallgatáson kérnek. A kérelem továbbterjesztése az őrparancsnok feladata. Álljon tehát örskihallgatáshoz, anélkül, hogy a kérés további útján és az okmányokon törné a fejét.

Titkos. Ezen az alapon sem lehet soronkivüli növelést kérni. Egyebekben olvassa el a legutóbbi számunkban „Elmúlt a nyár” jeligére küldött üzenetünk 1. pontját. A levélhez mellékelte 20 f bélyeget lapunk javára bevételként.

F. I. őrm., Sarkad. Ha elbeszélni vagy mondanivalója akad, a jövőben is szívesen átolvassuk s ha a lényeg megfelel, át is fésüljük az írásait. A havi kétszeri megjelenésre mérsékelés nekünk fáj elsősorban, de jólesik, hogy a kihagyott számok önöknek is hiányzanak.

Sz. F. törm., Szakcs. Az érdekelteket már megtaláltuk, nem önökről van szó.

H. J. őrm., Nádasdladány. Jó könyv, hasznosan forgathatja. Szívesen küldöttük, rászolgált.

AZ ÖSSZES ELŐÍRÁS SZERINTI EGYENRUHASZÖVETEK

Társasági zubbony- és dolmány-szövetek, úgyszintén mindenfajta polgári ruhaszövetek. Csendőrtisztek és altisztek részére kedvezményes fizetési feltételek mellett kaphatók a

KRASZNER LAJOS CÉGNÉL
BUDAPEST, V. KERÜLET, DEÁK FERENC-TÉR 2. SZ.

DOXA ÓRÁK,

arany- és ezüstárak

megbízható szállítója:

PETŐ EMIL

Budapest, V, Falk Miksa-utca 12

Telefon: Aut. 156-85.

A csendőrség tagjainak kedvező részletfizetési feltételek

NE FELEJTSE EL ELOLVASNI A
BORÍTÓLAP HÁTSÓ OLDALÁN A

REMINGTON

írógép hirdetést!

Elhalt csendőr. Írja meg a kérvényét a m. kir. csendőrség felügyelőjéhez címezve (Budapest, I., Attila-utca 69. sz.), úgy, ahogyan azt jónak látja, olyan szempontból, hogy a helyzete a kérvényből világosan kitűnjék. Benne kell lenni a kérvényben, hogy a férje milyen rendfokozatban, hol teljesített szolgálatot, mennyi özvegyi nyugdíjban részesül, hány gyermeke van, továbbá: van-e valami vagyona vagy jövedelme a nyugdíján kívül. Ha betegség van a családban, azt mindenesetre jó lesz igazolni orvosi bizonyítványokkal, különben azonban arra, hogy a kérvényt milyen okmányokkal kell felszerelni, nincs előírás. Azzal igyekezzék igazolni, hogy a gyűjtésre szüksége van, amivel igazolni tudja.

1906. Az „A” mintájú igényjogosultsági igazolvány elvileg elegendő az útmesteri (útbiztosi) állás elnyeréséhez, a gyakorlat azonban az, hogy igen sok a jelentkező, akinek négy polgárija van s így természetesen ebből a jobb anyagból válogatnak elsősorban. A legközelebbi útmesteri tanfolyam jövő év február 1-én kezdődik s a hallgatók kiválogatása a közeljövőben kezdetét veszi. Ha tehát az ön igényjogosultsági igénye a szolgálati idő tekintetében csak januárban lesz meg, ezen a pályázaton már aligha vehet részt, mert az összes feltételeknek megfelelő pályázó is olyan sok van, hogy a legközelebbi útmesteri tanfolyam azokkal fog betelni.

B. F. őrm., Badacsonytomaj. Forduljon közvetlenül ahhoz a céghez, amelyik a kerékpárokat hirdette, a hirdetésen rajta van a cím. A leveléhez mellékelte 20 f bélyeget lapunk javára bevételteztük.

Előgyújtás. 1. Választ a lekszikon-rovatban kap. 2. A Szut. fehér vászonhuzatot ír elő, ami azt jelenti, hogy a párnahuzat csak teljesen vászonból való, minden csipke- és dísznélküli lehet, különben tele volnának a legénységi szobák a legkülönbözőbb ízlésű tarkaságokkal, már pedig nálunk az egyszerűség: ötvenéves szabály. Különben csak arról van szó, hogy a magánvankos a kincstári vankosnál hosszabb és szélesebb ne legyen, kisebbméretű tehát lehet.

Eltávozás. Elv az, hogy az állomáshelyét engedély nélkül senki el nem hagyhatja. Ezt kívánja a katonai rend s még inkább a csendőrség rendje, amely azt követeli, hogy a csendőr szükség esetén rendelkezésre álljon, ha szolgálatmentes vagy éppen szórakozik is. Ha ez a megkötés nem lenne s ha szolgálatmentes idejében mindenki akkor és oda mehetne, amikor és ahova akar, megtörténhetnék, hogy az őrsparancsnok egyedül marad az őrsállomáson s még csak nem is tehetne kifogást, hogy a csendőrei szanaszéjjel széledtek a szomszédos községekbe. Amikor azonban a Szolgálati Szabályzat az állomáshely elhagyását engedélyhez köthette, ezzel egyúttal megengedte, hogy engedéllyel viszont el lehet azt hagyni. Nézetünk szerint tehát az őrsparancsnoknak jogában áll megengedni, hogy a csendőr rövid időre pl. a szomszéd községbe távozhassék, anélkül, hogy ezt a Szut. 587. pontja értelmében vett eltávozásnak kellene tekinteni és beszámítani. Nyáron előfordul, hogy a csendőrök kedvtelésből kerékpároznak. Lehetlenség lenne a csendőrnek, aki a szomszéd községig és vissza kerékpározott, ezt eltávozásnak számítani. Az eltávozás 12 vagy 24 órai teljes szolgálatmentességet jelent, míg az állomáshelynek illetően rövid elhagyása csak kimenőt, feltéve természetesen, hogy a rendes kimenő kereteit nem is haladja meg. Mert ha pl. az őrsparancsnok ébresztőig engedélyez kimaradást az egyik csendőrnek a szomszéd községbe, ezt már eltávozásnak kell számítani. Errenézve az utasítás nem tartalmaz rendelkezéseket, nézetünk szerint azonban legcélszerűbb azt a gyakorlatot követni, hogy ha az őrsállomáson kívül engedélyezett kimenő csak a foglalkozási idő befejeztétől takarodóig, mondjuk 3—4 nappali órára terjed, nem számít eltávozásnak, míg ha takarodón túl nyúlik vagy ha három-négy nappali óránál hosszabb tartamú, annak számít. Természetes, hogy az állomáshely elhagyása mindkét esetben az őrsparancsnok engedélyétől van függővé téve, aki azt csak a szolgálat érdekeinek mérlegelése után adhatja meg.

L. B. őrm., Nagykáta. Örülünk, hogy örömet szerzett Önnek a takarékkönyv. Őrizze meg emlékül, azzal a tudattal, hogy megérdemelte. Kívánjuk, hogy sohase fogyjon ki a betét belőle.

Pályázom. Természetes, hogy a pályázatba az egész vadász- és halásznaptárt nemcsak fel lehet, de fel is kell venni. Minden hónapban külön fel kell említeni azokat a hal- és vadfajokat, amelyekre tilalmi idő áll fenn, mert a csendőrnek ellenőriznie kell, hogy ilyen vadra nem vadászanak, illetve ilyen halat nem fognak-e. Nem kell azonban felvenni például azokat a vadfajokat, amelyek állandóan tilalom alatt állnak, mert ezek ellenőrzése nem úgynevezett idényfeladat, már pedig a pályázat csak ezek felsorolását kívánja.

M. I. törm., Szombathely. Előfizetése folyó évi december 31-én jár le. Az elveszett példányt megküldöttük.

KÉZIRATOK.

Iratcsomózás. Erről a tárgyról a legutóbbi közlemény megjelenése óta még hét, hosszabb-rövidebb cikket kaptunk, melyeknek közlése csak több, egymásután következő számban lenne lehetséges. Az iratcsomózás ügyét azonban, amely lényegében nem egyéb, mint alárendelt jelentőségű irodai ügykezelési formáság, nem tartjuk annyira fontosnak, hogy felette ilyen terjedelmes vitát tegyünk lehetővé. Kérjük tehát azokat, akik ebben a tárgyban közleményt küldöttek be hozzánk, szíveskedjenek a fentieket és azt, hogy közleményüket nem közölhetjük, ezúton tudomásul venni.

Hazám. Elég ügyesen gördülő strófák, de a közölhetőség mértékét tartalom szempontjából nem ütük meg.

8821. Nem sikerültek. A mondás ne legyen ilyen közismert, legyen ellenben valamivel hosszabb.

Pályázat. Küldjön mást, ez nem sikerült. Helyesírási hiba is van benne.

Kevermes. Számtani rejtvényeket elvből nem közlünk. A csendőrség életéből és ismeretköréből kérünk pályázatokat.

Bornemissza. Jó, közölni fogjuk. Mi van az átdolgozásra visszaküldöttel?

Bajtárs. A községházába való betörésre vonatkozó kézirata nem felel meg a követelményeknek. Hol van benne a tanulság? A tettes kilétének megállapítása és kézrekerítése sem volt rendszeres nyomozómunka eredménye.

Jákó. Megfelel, közölni fogjuk.

K. J., Szombathely. Közöljük.

Ipolyság. „Sertéslopási eset kiderítése” megfelel, közölni fogjuk, de türelem.

Még írok. „25 pincebetörés kiderítése” című tanulságos nyomozása jó, közöljük.

P. A. őrm., Örkény. Ügyes leírás, de kényes témája miatt még meggondoljuk, hogy közöljük-e.

Bálványosi. Jó, jön.

Kút és Bia. Az első csak akkor iett volna érdekes, ha részletesen leírta volna, hogy a japán házalót miért gyanúsították kémkedéssel és mik voltak ellene a bizonyítékok. Így nem lehet az esetből semmit tanulni. A másodikkal nem értjük, mit akar mondani tulajdonképpen; a végén annyira belezavarodik a mondanivalójába, hogy ön sem ismeri ki magát benne. Különben is, az eset azóta kiderült és megdöntötte a következtetéseit. Minden írás csak akkor jó, ha könnyen élvezhető és nem okoz fejtörést a megértése. Az Öné nem ilyen.

Sport. A kérdés a csendőrségnek annyira belszolgálati ügye, hogy azzal alaposan csak a csendőrség belső életének, lehetőségeinek és lehetetlenségeinek teljes ismeretében lehet foglalkozni. A sport hasznát vitatni ma már túlhaladott dolog lenne. Hogy ezt a csendőrség is mennyire ismeri és elismeri, azt a sok szép eredmény bizonyítja, amit szinte leküzdhetetlen nehézségei ellenére is el szokott érni. A követelmény azonban, hogy a csendőr a sport minden ágához, ha keveset is, de értsen, kissé túlzott. Aztán az úgynevezett ügyességi napok sem valósíthatók meg, mert nagyon ritka eset az, hogy az őrs minden tagja egyszerre legyen szolgálatmentes. Örülünk kell, ha e téren egyáltalán eredményt tudunk felmutatni s nem szabad túlkövetelményeket támasztani, mert annak már csak a közbiztonsági szolgálat rovására lehetne eleget tenni, már pedig a szolgálat mégis csak előbbrevaló. Nem közölhető.

1/2 perces szappanozás!

Meglepően könnyen és kellemesen borotválkozik

h a b o

Szenzációs!

koncentrált borotvaszappannal!
Mindennütt kapható!

A bor.

(Pályázat.)

A folyó évi 10. számunk 263. oldalán „A bor” című kép kocsmái jelenetet ábrázol. Az ott ábrázolt eseményt le kell írni, úgy, hogy a kép a pályázó által írt rövid elbeszélés egy jelenetét szemléltesse. A szöveg lehet megtörtént vagy költött esemény.

A pályázatban csak a csendőrség legénységi egyénei vehetnek részt. Határidő december 5. A legjobb pályamunkát a karácsonyi számunkban közöljük és szerzőjét Azbey Imre festőművész fent említett művészi rajzának szépen bekeretezett eredetijével jutalmazzuk.

Megfejtések.

A folyó évi 27. számunkban közölt „Keresztretjévény” pályázatunk helyes megfejtése a következő:

Vízszintes sorok: 1. Lovasalosztályparnok. 18. Ovári. 19. Izus. 20. Olló. 21. Ri. 22. Vászón. 24. Ir. 25. Rózsa. 27. Tara. 29. Ász. 30. Nyereg. 33. Kotta. 35. Oo. 37. Ejt. 38. Ak (ka). 39. Illava. 41. Cinkostárs. 45. Pozna. 47. Cet. 48. S. k. 49. Itt. 50. Sóz. 51. Agyagos. 53. Et. 54. Rt. 56. Ttt. 58. Irott. 59. Nana. 60. Odu. 62. Alsós. 65. Dt. 67. Takarmány. 69. Ernyő. 72. Ló. 72/a. Ebi. 74. Rovott előéletü. 81. Anyós. 83. Pók. 84. Rt. 85. Kanada. 86. Na.

Függőleges sorok: 1. Lovascsendör. 2. Óvás. 3. Vászón. 4. Arz. 5. Sion. 6. Ló. 7. Sira. 8. Zz. 9. Tur. 10. Ásó-kapa. 12. Yost. 13. Platina. 14. Al. 15. Rót. 16. Orr. 17. Kiadatott. 23. Nyest. 24. Irtás. 26. Zokogás. 28. Alacsony. 31. Ejt. 32. Geszt. 34. Alagi. 36. Okirat. 40. Ve. 42. Iktat. 43. Ott. 44. Rót. 46. Zy. 52. Or. 55. Óda (adó). 57. Tanul. 60. Okot. 61. Ural. 63. Ly. 64. Sei. 68. Alt. 70. Nana. 71. Ivó. 72/a. Eta. 72. b. Bün. 73. Usa. 75. Op. 76. Ok. 77. Eb. 78. Or. 79. Ét. 80. Ek (ke). 81. Ag. 82. Ón.

Beérkezett 75 pályázat. Helyesen fejtették meg a következők: Sólom József th. (Mezőtúr), Borbély János cs. (Tata), Fekete Lajos törm. (Gödöllő), Gurmai Péter törm. (Debrecen), Csobod Ferenc törm. (Ózd), Csordás Pál th. (Bakóca), Tóthpéli József th. (Budapest), Biró István gth. (Budapest), Kemény th. (Szeghalom), Tölgyes örm. (Táp), Vasi Ferenc örm. (Tata), Nyers László gth. (Kaposvár), Néki Ernő törm. (Kaposvár), Pályi Lajos (Cered), Vincze Rezső örm. (Szombathely), Csontos András cs. (Füzesgyarmat), Kiss Lajos I. örm. (Komló), Kálnánchelyi András cs. (Kenézlő), Keresztes Lajos cs. (Peremartongyártelep), Takács Ferenc th. (Curgó), Szanyi Béla cs. (Bagamér), Gábos Lajos th. (Szombathely).

A szerkesztőségünkben megejtett sorsolás során Rákosi Viktor: Korhadt fakeresztkek c. munkáját Vasi Ferenc örm. (Tata) nyerte. Cín ére elküldöttük.

A folyó évi 28. számunkban közölt „Kinek van szóbősége” című pályázatunkra az alábbi legjobb pályamunkát Molnár János tiszthelyettes (Keszthely) küldte be:

I. Nyom:

1. nyomás, nyomat, nyomda, nyomdász, nyomdok, nyomor, nyomós, nyomott, nyomban, nyomtat, nyomkod, nyomoz, nyomul, nyomdos;

2. nyomasztó, nyomaték, nyomdász, nyomorék, nyomorgat, nyomorog, nyomorú, nyomorult, nyomozás, nyomtalan, nyomtatás, nyomtaték, nyomtatvány, nyomozó, nyomtató, nyomósan, nyomható, nyomtatott, nyomásos, nyomogat;

3. nyomatékos, nyomorultan, nyomorúság, nyomtalanul, nyomorgatás, nyomtalanság, nyomozatlan;

4. nyomatékosan, nyomorúságos, nyomatékosság.

II. Ügy:

1. ügyes, ügyész, ügylet, ügynök, ügyvéd, ügyel;
2. ügyesen, ügyesség, ügyesség, ügyetlen, ügynökség, ügyelet, ügyelő, ügyési, ügyelés, ügyködik, ügyködés, ügyeltet;

3. ügyeskedik, ügyetlenül, ügyetlenség, ügyeletes;

4. ügyvédeskedik, ügynökösködi, ügyetlenkedik, ügyetlenkedés.

III. Bün:

1. bünös, büntet;
2. bünhődik, bünhődés, bünösség, büntelen, büntetés, bünözök, bünözök, bünözés, büntetett, bünösen, bünhődő,
3. büntetlenül, büntetlenség, büntelenül, büntelenség.

IV. Lop:

1. lopás, lopó, lopat, lopkod;
2. lopódik, lopódzás, lopkodás;
3. lopakodik, lopakodás, lopódzkodás.

V. Jár:

1. járás, járat, jártas, járda, járkál, járom, jártat, járul, járvány, jármos, járgány, járlat;
2. járadék, járatlan, járatos, jártányi, jártasság, járulékos, járványos, járkálás, járulás, járulnok, járogat;
3. járatlanság, járandóság, járatlanul, járhatatlan, járulékos;
4. járhatatlanság.

VI. Ér:

1. érzés, érces, érdek, érdem, érdes, érem, érés, éret, érez, érik, érint, érlel, érsek, érte, érték, érvel, érvény, érzék, érzet;

2. érdekel, érdekelte, érdekes, érdemel, érdemes, érdesen, éretlen, érettség, érintés, érkezés, érkezik, értékes, értelem, értelmes, értelmez, értesít, értesül, értetlen, érvelés, érvényes, érdekeny, érzeki, érzék, érzeleg, érzelem, érzelgés, érzelgő, érzelgős, érzelmes, érzület, érdesség, ércetlen, értékkel, érlelés, érvelget, érkeztet;

3. érdekesen, érdeklődés, érdeklődik, érdektelen, érdekesít, érdemtelen, érdemleges, éretlenség, érintetlen, érintkezés, érintkezik, értelmetlen, értelmezés, értelmiség, értesítés, értesítő, értesülés, érthetetlen, érhetően, érhetőség, érvényesen, érvényesít, érvényesség, érvényesül, érvénytelen, érzékenység, érzéketlen, érzéki, érzékiesség, érzéstelen, érdekeltség, érdekesség, éretlenség, értelmesség, értékesség, értekezlet, érdemelen, érdemileg, érkeztetés, érzelgőség, érzelmisség;

4. értékesítés, értelmetlenség, érvénytelenség, érzékenykedés, érzékenykedik, érzéketlenség, érdemtelenkedés, érdektelenség, érettségizik, érvénytelenkedés, értekezlet, érdektelenség, érzelmeskedik, érzelmeskedés.

VII. Vall:

1. vallás, vallat;
2. vallásos, vallatás, vallomas;
3. vallásosság, vallástalan;
4. vallástalanság.

Beérkezett 65 pályamunka. Ezek közül jó még a következők pályázata: Nagy Lajos örm. (Lőrinci), Vincze Rezső örm. (Szombathely), Fritz Jenő prbes. (Nyíregyháza), Nagy Lajos II. örm. (Balmazújváros), Borbély János cs. (Tata), Juhász József cs. (Pocsaj), Komány Pál th. (Szeghalom), Hevesi Imre örm. (Szekszárd), Putz György th. (Kápolnásnyék), Czinka Ferenc törm. (Mosdós), János Márton g. th. (Budapest).

Dicséretet érdemelnek még nagy szorgalmukért: Molnár Sándor örm. (Tab), Csobod Ferenc törm. (Ózd), Hangyál örm. (Magyarbóly), Sápri Imre örm. (Kápolnásnyék), Horváth János örm. (Nádasdladány), Dömötör Imre örm. (Nádasdladány), Nyers László gth. (Kaposvár), Smátrola Márton cs. (Zákány), Zombori István cs. (Kisgyőr), Szakály Imre th. (Putnok), Csap Mihály örm. (Füzesgyarmat), Illés Mihály törm. (Bercel), Szabó Miklós th. (Szentendre), akik azonban feladataikat nem a pályázat szellemében oldották meg.

Az asztali ébresztőórát Molnár János tiszthelyettes (Keszthely) címére elküldöttük.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

PINCZÉS ZOLTÁN őrnagy.

Stádium Sajtóvállalat Rt., Budapest, VI., Rózsa-utca 111. sz.
Felelős üzembetető: Györy Aladár.

HALÁSZ GYULA úri szabósága és m. kir. egyenruhazati és felszerelési intézete
BUDAPEST, IV., APPONYI-TÉR 1. FELEMELET. (Kir. bérpalota)

CSENDŐRSEGI DOLMÁNYOK ÉS TÁRSASÁGI ZUBBONYOK SPECIÁLIS KÉSZÍTŐJE! — Tel.: Aut 833-39. Alapítási év: 1915. Ezüstkosztós mester.